

Croatian Civil Aviation Agency

REPUBLIKA HRVATSKA
AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO

**GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU
ZA 2011. GODINU**

Zagreb, travanj 2012. godine

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	1
2.	ODREDNICE NA KOJIMA SE TEMELJI RAD AGENCIJE.....	2
2.1	Zakonodavni i međunarodno pravni okvir.....	2
2.2	Pravni temelj za osnivanje i rad Agencije.....	3
2.3	Tijela Agencije.....	4
2.3.1	Vijeće Agencije.....	4
2.3.2	Direktor Agencije.....	4
2.4	Unutarnje ustrojstvo Agencije.....	5
2.5	Misija, vizija i strategija Agencije.....	6
2.6	Temeljne vrijednosti Agencije.....	7
3.	AKTIVNOSTI VIJEĆA AGENCIJE U 2011. GODINI.....	8
4.	AKTIVNOSTI AGENCIJE U 2011. GODINI.....	9
4.1	Aktivnosti Agencije temeljem javnih ovlasti.....	9
4.1.1	Provedba nadzora sigurnosti u području civilnog zračnog prometa.....	9
4.1.2	Aktivnosti Agencije u području zaštite civilnog zračnog prometa.....	14
4.1.3	Licenciranje zrakoplovnog osoblja.....	20
4.1.4	Cerificiranje aerodroma.....	22
4.1.5	Izrada izvješća o sigurnosti zračnog prometa na zračnim lukama.....	24
4.1.6	Hrvatski registar civilnih zrakoplova.....	25
4.1.7	Odobranje letova.....	26
4.1.8	Implementacija sustava upravljanja sigurnošću (SMS).....	28
4.1.9	Pokrenuti prekršajni postupci iz područja civilnog zrakoplovstva.....	30
4.2	Otklanjanje nalaza iz prethodnih inspekcija/audita međunarodnih organizacija.....	31
4.2.1	Otklanjanje nalaza iz EASA standardizacijske inspekcije - 2009.....	31
4.2.2	Otklanjanje nalaza iz audita ICAO – USOAP - 2010.....	31
4.3	FAA Kategorija 1.....	33
4.4	EASA standardizacijska inspekcija - 2011.....	33
4.5	Lokalni plan implementacije jedinstvenog europskog neba - LSSIP.....	34
4.6	Faza II ECAA Sporazuma.....	34
4.7	Rad na izradi nacrtu prijedloga podzakonskih propisa.....	36
4.8	Školovanje i stručno usavršavanje kadrova.....	37

Croatian Civil Aviation Agency

AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU ZA 2011. GODINU

4.9	Provedba sustava kvalitete	41
4.10	Komunikacija sa zrakoplovnim subjektima	42
5.	RAZVOJNI PROJEKTI AGENCIJE U 2011. GODINI	46
5.1	IPA 2009.....	46
5.2	Razvojni projekt za nabavu aviona (Special Mission Aircraft) opremljenog pratećim sustavom za nadzor/letnu inspekciju radionavigacijskih sustava/uređaja iz zraka (Flight Inspection System - FIS).....	48
5.3	Projekt suradnje s Europskom organizacijom za sigurnost zračne plovidbe - EUROCONTROL ..	49
6.	RESURSI ZA RAD AGENCIJE U 2011. GODINI	51
6.1	Financijski resursi	51
6.2	Materijalni resursi.....	52
6.3	Ljudski resursi.....	52
7.	ZAKLJUČAK.....	57

Croatian Civil Aviation Agency

AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU ZA 2011. GODINU

PRILOZI

Prilog 1. Organizacijska karta – Tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo

Prilog 2. Organizacijska karta – Agencija za civilno zrakoplovstvo

POPIS SLIKA

Slika 1: Pregled evidentiranih dozvola zrakoplovnog osoblja u 2011. godini.....	20
Slika 2: Pregled evidentiranih dozvola i ovlaštenja pilota generalne avijacije u 2011. godini	22
Slika 3: Registrirani operatori aerodroma u Republici Hrvatskoj u 2011. godini	23
Slika 4: Broj izvješća o ugrožavanju zrakoplovne sigurnosti	28
Slika 5: Trenutni status uvođenja SMS-a od strane operatora zrakoplova	29
Slika 6: Trenutni status ICAO nalaza.....	32
Slika 7: Prikaz broja vanjskih školovanja po organizacijama za školovanje	40
Slika 8: Realizacija vanjskih planskih školovanja po sektorima	41
Slika 9: Prikaz troškova Agencije za potrebe školovanja po vrsti troška	41
Slika 10: Status internih nalaza provedenih u razdoblju 2009. - 2011. godina	42
Slika 11: Starosna struktura	53
Slika 12: Obrazovna struktura	53
Slika 13: Broj radnika prema spolu.....	54
Slika 14: Broj zaposlenih radnika u unutarnjim ustrojstvenim jedinicama.....	54
Slika 15: Tabela prikaz ostvarenja ciljeva Agencije u 2011. godini.....	58

Croatian Civil Aviation Agency

AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU ZA 2011. GODINU

TIJELA AGENCIJE

VIJEĆE AGENCIJE

PREDSJEDNIK

Roman Gebauer, dipl. ing.

ZAMJENIK PREDJEDNIKA

Prof. dr. sc. Stanislav Pavlin

ČLANOVI

General (u mirovini) Josip Čuletić, dipl. ing.

Capt. Ranko Ilej, dipl. ing.

Prof. dr. sc. Tino Bucak

DIREKTOR AGENCIJE

Omer Pita, dipl. ing.

Croatian Civil Aviation Agency

AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU ZA 2011. GODINU

1. UVOD

Agencija za civilno zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu: Agencija), temeljem članka 5. stavka 3. Zakona o zračnom prometu («Narodne novine» broj 69/09 i 84/11) i članka 9. stavka 1. Statuta Agencije, podnosi Vladi Republike Hrvatske Godišnje izvješće o radu za 2011. godinu (u daljnjem tekstu: Izvješće).

Ovo Izvješće sadrži sve bitne elemente prikaza rada Agencije u 2011. godini, a naročito težišne aktivnosti, odnosno projekte, koji su bili od presudnog uticaja na ostvarenje ciljeva Agencije. Financijsko izvješće Agencije za 2011. godinu sastavni je dio ovoga Izvješća.

Agencija je osnovana Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu («Narodne novine» broj 46/07). Agencija je neprofitna pravna osoba, koja na temelju javne ovlasti obavlja poslove određene Zakonom o zračnom prometu (u daljnjem tekstu: Zakon), kao djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku, te obavlja i druge poslove u skladu s propisima donesenim na temelju Zakona. Osnivač Agencije je Republika Hrvatska, a osnivačka prava u skladu s odredbama Zakona obavlja Vlada Republike Hrvatske. Agencija je samostalna u obavljanju poslova iz svojeg djelokruga, a za svoj rad odgovara Vladi Republike Hrvatske. Na pitanja koja nisu uređena Zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama i Statut Agencije.

Osnivanjem Agencije omogućeno je obavljanje stručnih poslova s područja civilnog zrakoplovstva, u svrhu nadzora sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa od strane visoko obrazovanih stručnjaka koji posjeduju potrebno iskustvo i znanje kakvo međunarodni standardi zahtijevaju, a koje je Republika Hrvatska članstvom u međunarodnim organizacijama i potpisivanjem međunarodnih ugovora s područja civilnog zrakoplovstva prihvatila kao obvezu.

Aktivnosti Agencije u 2011. godini je potrebno gledati u kontinuitetu, odnosno kao nastavak procesa dovođenja stanja sigurnosti civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj u sklad s međunarodnim standardima i preporučenim praksama, a koji je započeo početkom operativnog rada Agencije u ožujku 2009. godine. Postignuti rezultati rada u 2009. i 2010. godini predstavljali su čvrste temelje za daljnji razvoj Agencije u 2011. godini.

I pored mnogobrojnih problema s kojima se suočila u svom osnivanju i početku operativnog rada te mnogobrojnim nagomilanim problemima u području civilnog zračnog prometa, Agencija je ostvarila značajan uspjeh u dovođenju stanja sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj u sklad s međunarodnim standardima i preporučenim praksama.

Rad Agencije u 2011. godini, odvijao se u globalno nepovoljnim uvjetima za zračni promet. Financijska i ekonomska kriza, za koju je teško predvidjeti koliko će trajati, utiče i na stanje u području zračnog prometa u Republici Hrvatskoj. U svakom slučaju, i bez obzira na postojeću krizu, situacija u području zračnog prometa svugdje u svijetu nameće složene zadaće tijelima koje obavljaju poslove regulacije i nadzora sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa. Stanje zrakoplovne industrije Republike Hrvatske, kao i potreba žurnog implementiranja nove regulative (europske i nacionalne), predstavljali su temelj na kojem je Agencija provodila svoje aktivnosti tijekom 2011. godine. Agencija se stavila na raspolaganje svim subjektima u zračnom prometu, kao „servis“ koji im omogućava ispunjenje potrebnih standarda operacija te pozitivno i poticajno djeluje na komercijalni razvoj zrakoplovne djelatnosti u Republici Hrvatskoj.

Nakon 3 godine od početka operativnog rada, Agencija se uspjela etablirati kao kompetentno tijelo nadležno za sigurnost i zaštitu civilnog zračnog prometa, kako unutar zrakoplovne industrije u Republici Hrvatskoj, tako i u europskom i globalnom okruženju. Bazirano na tom postignuću Agencije, u narednom razdoblju nastavit će se rad Agencije na daljnjem podizanju sigurnosnih standarda i standarda zaštite civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj, a sukladno misiji i viziji Agencije.

2. ODREDNICE NA KOJIMA SE TEMELJI RAD AGENCIJE

2.1 Zakonodavni i međunarodno pravni okvir

Zračni promet u Republici Hrvatskoj uređen je Zakonom o zračnom prometu («Narodne novine» broj 69/09 i 84/11), Zakonom o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu («Narodne novine» broj 132/98, 63/08 i 134/09), Zakonom o zračnim lukama («Narodne novine» broj 19/98 i 14/11), Zakonom o osnutku Hrvatske kontrole zračne plovidbe («Narodne novine» broj 19/98) i brojnim podzakonskim propisima te međunarodnim ugovorima kojih je Republike Hrvatska stranka.

Zakon o zračnom prometu, kao temeljni zakon koji uređuje pitanja zračnog prometa sadrži odredbe o uređenju zračnog prometa u zračnom prostoru Republike Hrvatske i nadležnostima u tom prostoru, uvjetima za sigurno odvijanje zračnog prometa, zračnom prijevozu i drugim djelatnostima u zračnom prometu, upisu u Hrvatski registar civilnih zrakoplova, državnoj pripadnosti i registracijskim oznakama zrakoplova, uvjetima za sigurnu uporabu zrakoplova i zrakoplovnih uređaja, aerodroma, uvjetima kojima mora udovoljavati zrakoplovno kao i drugo stručno osoblje, pružanju usluga u zračnoj plovidbi, istraživanju ugrožavanja sigurnosti zrakoplova i nesreća zrakoplova, potrazi i spašavanju zrakoplova, zaštiti zračnog prometa, mjerama zaštite okoliša i zaštite stanovništva od buke zrakoplova, inspekcijskom nadzoru, nadležnim tijelima za civilno zrakoplovstvo, ovlastima za donošenje propisa, načinu usklađivanja sa međunarodnim propisima te o prekršajima u zračnom prometu.

Tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo prema Zakonu su: Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Agencija za civilno zrakoplovstvo i Agencija za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda zrakoplova. Organizacijska karta tijela nadležnih za civilno zrakoplovstvo u Republici Hrvatskoj prikazana je u Prilogu 1. ovoga Izvješća.

Republika Hrvatska je od 9. svibnja 1992. godine, na temelju pristupa (akcesije), stranka Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, odnosno članica Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) koja je osnovana istom Konvencijom u svrhu razvijanja načela, tehnologije te poticanja i razvoja međunarodnog civilnog zračnog prometa. Republika Hrvatska je i članica Europske konferencije civilnog zrakoplovstva (European Civil Aviation Conference – ECAC) i Europske organizacije za sigurnost zračne plovidbe (European Organization for the Safety of Air Navigation – EUROCONTROL). Uz to, Uprava zračnog prometa u sastavu Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture je od 16. ožujka 2004. bila punopravni član europske organizacije Zajedničkih zrakoplovnih vlasti (Joint Aviation Authority – JAA).

Republika Hrvatska, kao zemlja kandidat za pristupanje Europskoj uniji i zemlja pristupnica Europskoj uniji, je imala odnosno ima obvezu osiguranja potpune harmonizacije hrvatskog nacionalnog zakonodavstva u području zračnog prometa s pravnom stečevinom Europske unije, a u skladu sa Sporazumom o Zajedničkom europskom zračnom prostoru (ECAA Sporazum) koji je ratificiran u svibnju 2008. godine. Ovim Sporazumom Republika Hrvatska se obvezala implementirati u svoje zakonodavstvo uredbe i direktive koje su obuhvaćene tim Sporazumom, sukladno fazama definiranim u Sporazumu.

Ratifikacijom ECAA Sporazuma i prestankom rada Zajedničkih zrakoplovnih vlasti (Joint Aviation Authority – JAA) Republika Hrvatska je stekla status promatrača u tijelima Europske agencije za sigurnost zračnog prometa (EASA)¹ kao krovnom tijelu Europske unije nadležnom za zrakoplovnu sigurnost, a time i određene obveze. Agencija je 7. srpnja 2009. godine potpisala Radni sporazum sa EASA-om (Working Arrangement between the European Aviation Safety Agency and the Croatian Civil Aviation Agency) kojim su propisani

¹ European Aviation Safety Agency (EASA) – Europska agencija za zrakoplovnu sigurnost

međusobni odnosi te koji predstavlja pravnu osnovu za standardizacijske posjete (audite) kao i podlogu za suradnju između dvije Agencije. U listopadu 2011. godine, Annex 1 Radnog sporazuma je dopunjen tako što su u popis propisa vezanih za EU Uredbu 216/2008 (Basic Regulation) dodane sljedeće uredbe, prihvatljivi načini udovoljavanja (AMC) i smjernice (GM), koje će biti obuhvaćene ovim Radnim sporazumom:

1. Uredba Komisije (EU) br. 805/2011 o utvrđivanju detaljnih pravila za dozvole i određene svjedodžbe kontrolora zračnog prometa u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskoga parlamenta i Vijeća;
+ prihvatljivi načini udovoljavanja (AMC) i smjernice (GM)
2. Implementirajuća Uredba Komisije 1034/2011 o nadzoru sigurnosti u upravljanju zračnim prometom i uslugama u zračnoj plovidbi i kojom se mijenja i dopunjuje Uredba 691/2010;
+ prihvatljivi načini udovoljavanja (AMC) i smjernice (GM)
3. Implementirajuća Uredba Komisije 1035/2011 o zajedničkim zahtjevima za pružanje usluga u zračnoj plovidbi i kojom se mijenjaju i dopunjuju Uredbe 482/2008 i 691/2010.
+ prihvatljivi načini udovoljavanja (AMC) i smjernice (GM)

2.2 Pravni temelj za osnivanje i rad Agencije

Agencija je osnovana Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu («Narodne novine» broj 46/07), kao prikladna i praktična organizacija izvan sustava državne uprave koja autonomno provodi u okviru svoje djelatnosti upravne i druge poslove koji se odnose na nadzor sigurnosti zračnog prometa. Zakonom o zračnom prometu («Narodne novine» broj 69/09 – u daljnjem tekstu: Zakon) utvrđen je kontinuitet rada Agencije te pridodane inspekcijske ovlasti u obavljanju nadzora sigurnosti civilnog zračnog prometa i nadzora nad provođenjem mjera zaštite civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj.

Zakon, između ostalog, propisuje nadležnost Agencije za provođenje upravnih, inspekcijskih i drugih poslova koji se odnose na civilno zrakoplovstvo u Republici Hrvatskoj. Osnivanjem Agencije osigurava se zadovoljavajuća sukladnost sa ICAO standardom za uspostavu i upravljanje sustavom sigurnosti civilnog zračnog prometa (standard je propisan u ICAO Doc 9734-AN/959, Safety Oversight Manual).

Agencija je pravna osoba koja na temelju javnih ovlasti samostalno obavlja poslove određene Zakonom, kao djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku, kao i druge poslove u skladu s propisima donesenim na temelju Zakona.

Djelatnost Agencije obuhvaća poslove vezane za sigurnost civilnog zračnog prometa, a osobito certificiranje, nadzor i inspekciju u cilju osiguravanja kontinuiranog udovoljavanja zahtjevima za obavljanje zračnog prijevoza i drugih djelatnosti u zračnom prometu, vođenje propisanih registara i evidencija te obavljanje drugih poslova utvrđenih Zakonom.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu («Narodne novine» broj 84/11) proširena je nadležnost Agencije na: certificiranje organizacija za projektiranje, proizvodnju i održavanje zrakoplova, certificiranje organizacija za osposobljavanje zrakoplovnog osoblja, prikupljanje, analiziranje i distribuiranje statističkih podataka vezanih uz Plan mjerenja učinkovitosti, nadzor, inspekciju, mirenje te poduzimanje drugih aktivnosti u svezi sa zaštitom prava putnika, osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti, te pripremanje podloge za izradu propisanih izvješća nadležnim tijelima Europske unije. Osim nadzora u području zaštite civilnog zračnog prometa, utvrđena je i nadležnost Agencije kao odgovornog tijela za usklađivanje i koordinaciju rada subjekata zaštite civilnog zračnog prometa. U cilju osiguravanja nadzora nad vojnim objektima i vojnom opremom u dijelu u kojem se koriste za civilni zračni promet propisano je da se taj nadzor uređuje sporazumom između Agencije i ministarstva nadležnog za poslove obrane.

Statutom Agencije uređuje se: unutarnje ustrojstvo, predstavljanje i zastupanje, financiranje, poslovno planiranje i godišnje izvještavanje, rad i poslovanje, ovlasti i način odlučivanja, opći akti, tajnost podataka, javnost rada te druga pitanja značajna za rad Agencije.

Resorno ministarstvo za područje rada Agencije je Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

2.3 Tijela Agencije

Prema odredbama Zakona i Statuta Agencije, tijela Agencije su Vijeće Agencije i direktor Agencije.

2.3.1 Vijeće Agencije

Agencijom upravlja Vijeće Agencije koje se sastoji od pet članova, koje na prijedlog ministra imenuje Vlada Republike Hrvatske. Članovi Vijeća Agencije imenuju se, nakon provedenog javnog natječaja, na vrijeme od četiri godina, s tim da mogu biti ponovno imenovani. Predsjednika i zamjenika predsjednika Vijeća Agencije imenuje Vlada Republike Hrvatske iz reda članova Vijeća Agencije. Vijeće Agencije obavlja sljedeće poslove:

1. donosi Statut Agencije uz prethodnu suglasnost Vlade Republike Hrvatske;
2. donosi druge opće akte u skladu sa zakonom i Statutom;
3. donosi godišnji program rada i razvoja Agencije te nadzire njegovo izvršavanje;
4. donosi financijski plan i završni račun Agencije;
5. raspisuje natječaj za izbor direktora Agencije, te imenuje i razrješava direktora Agencije uz suglasnost ministra;
6. imenuje i razrješava zamjenika direktora Agencije na prijedlog direktora Agencije;
7. odlučuje o zaduživanju i preuzimanju obveza Agencije iznad iznosa za koji nije ovlašten direktor Agencije;
8. sklapa ugovor o radu s direktorom Agencije;
9. daje tumačenja općih akata i upute za njihovu primjenu;
10. odlučuje o drugim pitanjima utvrđenim Zakonom i Statutom Agencije, kao i o ostalim pitanjima koja se odnose na upravljanje Agencijom.

Vijeće Agencije nema izvršne ni regulatorne ovlasti, kao ni ovlast za nametanje mjera na koje je Agencija ovlaštena Zakonom.

Vlada Republike Hrvatske je na 15. sjednici, održanoj 18. travnja 2008. godine, donijela rješenje o imenovanju predsjednika, zamjenika predsjednika i članova Vijeća Agencije za civilno zrakoplovstvo. Sukladno navedenom, mandat trenutnog sastava Vijeća Agencije traje do 18. travnja 2012. godine.

2.3.2 Direktor Agencije

Voditelj poslovanja Agencije je direktor Agencije. Direktora Agencije imenuje i razrješava Vijeće Agencije uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske. Direktor Agencije se bira na temelju provedenog javnog natječaja. Mandat direktora Agencije je pet godina s tim da može biti ponovno imenovan. Direktor Agencije za svoj rad odgovara Vijeću Agencije i resornom ministru. Direktor Agencije obavlja sljedeće poslove:

1. organizira rad i poslovanje Agencije te rukovodi njenim radom;
2. predstavlja i zastupa Agenciju;
3. odgovara za zakonitost rada Agencije;
4. poduzima sve pravne radnje u ime i za račun Agencije;

5. odlučuje samostalno, u skladu s financijskim planom Agencije, o stjecanju, opterećenju ili otuđenju nekretnina ili druge imovine Agencije, te zaključuje pravne poslove, ako vrijednost ne prelazi iznos od 2.000.000,00 kuna, iznad tog iznosa do iznosa od 7.500.000,00 kuna uz suglasnost Vijeća Agencije, a iznad iznosa od 7.500.000,00 kuna uz suglasnost Vlade;
6. priprema prijedloge općih akata koje donosi Vijeće Agencije i podnosi ih Vijeću Agencije na donošenje;
7. raspisuje natječaj za prijem novih radnika Agencije;
8. sklapa i raskida ugovore o radu sa radnicima Agencije;
9. predlaže Vijeću Agencije imenovanje zamjenika direktora Agencije;
10. odlučuje o pravima i obvezama iz radnog odnosa u skladu s općim propisima o radu i općim aktima Agencije;
11. donosi odluke o raspoređivanju radnika na radna mjesta u unutarnje ustrojstvene jedinice Agencije;
12. zaključuje kolektivne ugovore uz suglasnost Vijeća Agencije;
13. brine se o stručnom osposobljavanju radnika Agencije;
14. sklapa ugovore s domaćim ili inozemnim pravnim ili fizičkim osobama, radi obavljanja pojedinih stručnih i tehničkih poslova;
15. brine se o urednom i pravilnom korištenju imovine i sredstava za rad, te poduzima mjere za utvrđivanje odgovornosti radnika Agencije u skladu sa zakonom i općim aktima Agencije;
16. predlaže načine investicijskog održavanja i nabavu, odnosno prodaju osnovnih sredstava u skladu s financijskim planom Agencije;
17. obavlja i druge poslove utvrđene Zakonom, Statutom i drugim općim aktima Agencije.

Kada direktor Agencije smatra da hitnost situacije zahtijeva trenutačnu akciju u cilju sigurnosti zračnog prometa, direktor Agencije će u okviru svojih ovlasti, na temelju prigovora ili po vlastitoj inicijativi, bez odgađanja poduzeti potrebne i opravdane mjere koje odgovaraju hitnosti situacije nužne u interesu sigurnosti zračnog prometa, pod uvjetom da odmah nakon toga pokrene postupak u svezi s okolnošću koja je dala povoda takvoj mjeri.

2.4 Unutarnje ustrojstvo Agencije

Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu uređuje se unutarnje ustrojstvo Agencije, nazivi unutarnjih ustrojstvenih jedinica i njihov djelokrug, poslovi i zadaće koje se u njima obavljaju, potrebna radna mjesta za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije, raspored radnih mjesta u unutarnjim ustrojstvenim jedinicama, te način upravljanja, kao i druga pitanja od značaja za rad Agencije.

Unutarnje ustrojstvo Agencije te način rada i rukovođenja Agencijom utvrđuju se tako da se osigura zakonito, stručno, efikasno i racionalno obavljanje poslova i zadaća, pravodobno i efikasno provođenje poslova iz nadležnosti Agencije, prava i obveze radnika uz potpuno korištenje njihovih stručnih sposobnosti, koordinacija i nadzor nad izvršavanjem poslova, kao i suradnja s nadležnim subjektima u svezi organiziranog, planskog i efikasnog izvršavanja svih poslova i zadaća iz nadležnosti Agencije. Organizacijska karta koja prikazuje unutarnje ustrojstvo Agencije prikazana je u Prilogu 2. ovoga Izvješća.

2.5 Misija, vizija i strategija Agencije

Jedna od temeljnih pretpostavki uspješnog rada Agencije je jasno definiranje njene misije, vizije i strategije. Agencija se izgrađuje kao efikasna i odgovorna organizacija koja koristi suvremene informatičke tehnologije, mjeri svoju učinkovitost i učinkovitost svojih zaposlenika, strateški i dugoročno unaprjeđuje vlastite ljudske potencijale te time osigurava kvalitetan i stručan ljudski potencijal za budućnost. Sustav upravljanja kvalitetom Agencije mora biti sveobuhvatan i životan, svi postupci moraju biti definirani i optimizirani kako bi se postigao maksimalan učinak i transparentnost rada Agencije za korisnike. Agencija mora biti generator i katalizator pozitivnih promjena u zrakoplovnoj industriji Republike Hrvatske.

MISIJA

Temeljna zadaća Agencije je osigurati adekvatno okruženje za odvijanje civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj i to definiranjem i implementiranjem potrebne regulative te kontinuiranim nadzorom nad primjenom zakonskih i podzakonskih propisa, a u cilju osiguranja visokih standarda sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa.

U izvršavanju svoje misije Agencija mora biti dosljedna i učinkovita. Agencija je servis svim subjektima u civilnom zračnom prometu koji im omogućava ispunjenje potrebnih standarda operacija te pozitivno i poticajno djeluje na komercijalni razvoj zrakoplovne djelatnosti u Republici Hrvatskoj.

Agencija, u suradnji s Ministarstvom, sudjeluje u međunarodnim aktivnostima u okviru međunarodnih organizacija i institucija s područja civilnog zračnog prometa te pri tome vodi računa o državnim interesima Republike Hrvatske, kao i o interesima zrakoplovnih subjekata i građana Republike Hrvatske.

VIZIJA

U europskom okruženju treba biti prepoznata kao vrlo učinkovita organizacija koja kvalitetno izvršava svoje zadaće te na koju se cijela europska zajednica može osloniti kao na ravnopravnog partnera na području nadzora sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa. Zahvaljujući takvoj Agenciji, svi subjekti civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj imat će osigurane adekvatne sigurnosne standarde i ravnopravne uvjete za tržišnu utakmicu na europskoj i globalnoj sceni.

Agencija treba biti inteligentna organizacija koja kontinuirano uči i mijenja se kako se mijenjaju okolnosti. U svojem radu, u cilju povećanja učinkovitosti, Agencija koristi suvremene tehnologije, a nesvrhovito administriranje svodi na minimum.

Svi procesi po kojima radi Agencija su optimizirani i dokumentirani, sudionici u procesu odškolorani i upoznati sa svojim zadaćama, ovlaštenjima i odgovornostima.

Agencija mjeri učinak svakog pojedinca, ustrojstvene jedinice i cijele Agencije te se aktivno i kontinuirano poboljšava na bazi spoznaja o nedostacima u radu.

STRATEGIJA

Da bi se ostvarile misija i vizija, Agencija primjenjuje sljedeće temeljne odrednice strategije:

- kontinuirano i sustavno školovanje kadrova po specijalnostima te u tom smislu intenzivna komunikacija s drugim etabliranim zrakoplovnim vlastima i organizacijama u Europskoj uniji, prikupljanje tuđih iskustava i znanja, školovanje kadrova u drugim istovrsnim organizacijama te učenje na tuđim pogreškama;
- zapošljavanje najkvalitetnijih kadrova koji postoje na tržištu rada;
- jasno definiranje djelokruga rada i odgovornosti Agencije, unutarnjih ustrojstvenih jedinica i svakog pojedinca;
- sustav upravljanja kvalitetom je temelj na kojem se gradi poslovanje Agencije;
- unaprjeđenje usluga koje pruža Agencija sukladno potrebama korisnika usluga;
- za djelatnosti za koje nema ekonomskog opravdanja obavljati vlastitim resursima, Agencija će koristiti vanjske usluge;
- pored redovitih prihoda propisanih Zakonom, koristiti sve moguće vanjske (bespovratne ili vrlo povoljne) izvore financiranja za realizaciju pojedinih projekata važnih za rad i razvoj Agencije.

2.6 *Temeljne vrijednosti Agencije*

Stručnost i znanje

Na razini kolektiva i svakog pojedinca, kontinuirano usavršavanje i stjecanje potrebnih znanja predstavljaju osnovu na kojoj baziramo sve naše aktivnosti.

Orijentacija na postizanje ciljeva

Sve aktivnosti koje provodimo, provodimo u funkciji postizanja zadanih ciljeva. Postizanjem zadanih ciljeva dajemo smisao svekolikom radu Agencije.

Odgovornost i pouzdanost

Osobe koje su spremne preuzeti na sebe odgovornost za svoje postupke, te koje su pouzdane u izvršenju zadataka, predstavljaju čvrst oslonac cijele organizacije.

Moralni i profesionalni integritet

Postupanje Agencije, odnosno njenih zaposlenika mora zadovoljavati visoke moralne i profesionalne standarde. Moralni i profesionalni integritet Agencije ne može biti predmet kompromisa.

Ljudski rad

Samo fokusiranim ljudskim radom je moguće ostvariti ciljeve. Savjestan i pošten odnos prema produktivnom korištenju radnog vremena smatra se velikom vrlinom.

Inicijative i inovacije

Potičemo i naročito cijenimo inovativne ideje i inicijative zaposlenika, a koje doprinose poboljšanju rada Agencije i ostvarenju postavljenih ciljeva.

Timski rad i solidarnost među zaposlenicima

Zajednički koordinirani rad na zadacima, međusobno ispomaganje i tolerantan kolegijalan odnos među radnicima i rukovodstvom je temelj zdrave organizacije i preduvjet za ostvarenje ugodnog radnog okoliša.

3. AKTIVNOSTI VIJEĆA AGENCIJE U 2011. GODINI

U 2011. godini Vijeće Agencije je održalo 10 sjednica na kojima je donijelo sljedeće opće akte Agencije:

1. Pravilnik o školovanju radnika Agencije za civilno zrakoplovstvo;
2. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o radu Agencije za civilno zrakoplovstvo;
3. Pravilnik o zaštiti arhivskog i registraturnog gradiva Agencije za civilno zrakoplovstvo;
4. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o plaćama i materijalnim pravima radnika Agencije za civilno zrakoplovstvo;
5. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Agencije za civilno zrakoplovstvo;
6. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o radu Agencije za civilno zrakoplovstvo;
7. Pravilnik o pripravničkom stažu i polaganju pripravničkog ispita radnika Agencije za civilno zrakoplovstvo;
8. Pravilnik o materijalnim troškovima Agencije za civilno zrakoplovstvo;
9. Pravilnik o službenoj odjeći radnika Agencije za civilno zrakoplovstvo;
10. Izmjene i dopune Statuta Agencije za civilno zrakoplovstvo;
11. Pravilnik o poslovnoj tajni Agencije za civilno zrakoplovstvo.

Aktivnosti Vijeća Agencije su, pored donošenja općih akata Agencije, bile usmjerene na praćenje izvršenja Programa rada Agencije za 2011. godinu, rješavanje problematike financiranja i likvidnosti kroz praćenje realizacije Financijskog plana Agencije za 2011. godinu te donošenje rebalansa istog, praćenje financijskog poslovanja Agencije putem kvartalnih polugodišnjih i godišnjih financijskih izvješća, kao i Izvješća neovisnog revizora o poslovanju Agencije u razdoblju od I – X 2010. godine, poticanje na mjere štednje i racionalizacije poslovanja Agencije prihvaćanjem Programa mjera štenje Agencije za civilno zrakoplovstvo za 2011. godinu, praćenje suradnje i odnosa Agencije s ostalim nadležnim tijelima i međunarodnim institucijama, poticanje komunikacije Agencije sa subjektima zrakoplovne industrije, donošenje Godišnjeg programa rada i Financijskog plana za 2012. godinu, kao i na ostala pitanja koja se odnose na upravljanje Agencijom. Ostvarena je i značajna međunarodna suradnja s nadležnim civilnim zrakoplovnim vlastima Republike Makedonije i Republike Crne Gore potpisivanjem sporazuma o suradnji. Agencija je, kao Nacionalno nadzorno tijelo, potpisala s nacionalnim nadzornim tijelima Republike Austrije, Bosne i Hercegovine, Češke, Slovačke, Mađarske i Slovenije sporazum o suradnji temeljem od strane tih država potpisanog FAB CE sporazuma. Potpisan je i Aneks radnog sporazuma s Europskom agencijom za sigurnost zračnog prometa (EASA). Vijeće Agencije razmatralo je stanje sigurnosti aerodroma u Republici Hrvatskoj, razmatralo problem delegiranja zračnog prostora Republike Hrvatske te je redovito informirano o aktivnostima Radne grupe za izradu Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu kao i o statusu IPA projekata. Vijeće Agencije redovito je obavještavano o svim aktualnim problemima u području civilnog zrakoplovstva te je svojim zaključcima pridonosilo unaprijeđenju rada Agencije.

Vijeće Agencije je, u cilju iskazivanja javnosti i transparentnosti svoga rada, redovito dostavljalo zapisnike sa sjednica resornom ministru te ostale akte u svezi rada Agencije i drugim nadležnim tijelima, a kada je to bilo potrebno da se osigura zakonito, stručno, efikasno i racionalno obavljanje poslova i zadataka iz nadležnosti Agencije, kao i radi osiguranja institucionalne, administrativne i financijske samostalnosti Agencije, utvrđene Zakonom i Statutom Agencije.

4. AKTIVNOSTI AGENCIJE U 2011. GODINI

Aktivnosti Agencije u 2011. godini bile su usmjerene na ostvarenje ciljeva utvrđenih Godišnjim programom rada za 2011. godinu. Pored poslova iz djelatnosti koje Agencija obavlja temeljem javnih ovlasti, Agencija je obavljala i druge poslove u cilju usklađivanja stanja u civilnom zračnom prometu s međunarodnim standardima i preporučenim praksama. Otklanjanje nalaza iz prethodnih audita međunarodnih organizacija nastavljeno je i u 2011. godini. Isto tako, usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije, zahtijevalo je opsežan rad na izradi nacrtu prijedloga podzakonskih propisa. U cilju stjecanja posebne stručnosti i znanja iz područja zračnog prometa, kakvo međunarodne norme zahtijevaju, značajni resursi Agencije su bili usmjereni na školovanje i stručno usavršavanje kadrova. Tijekom 2011. godine, provođenjem internih audita svih sektora Agencije osigurana je provedba sustava kvalitete, kao temelja na kojem se gradi poslovanje Agencije. U 2011. godini, Agencija je provođenjem raznih aktivnosti nastavila unaprijeđivati komunikaciju sa zrakoplovnim subjektima.

4.1 Aktivnosti Agencije temeljem javnih ovlasti

Agencija je pravna osoba koja na temelju javnih ovlasti samostalno obavlja poslove određene Zakonom, kao djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku, u skladu s propisima donesenim na temelju Zakona i odgovarajućim EU propisima. U 2011. godini, Agencija je obavljala poslove vezane za sigurnost zračnog prometa, a osobito nadzor/inspekciju u cilju osiguravanja kontinuiranog udovoljavanja zahtjevima za obavljanje zračnog prijevoza i drugih djelatnosti u zračnom prometu, licenciranje, certificiranje, vođenje propisanih registara i evidencija te obavljanje drugih poslova utvrđenih Zakonom. Aktivnosti Agencije su bile, naročito, usmjerene na nadzor sigurnosti u području civilnog zračnog prometa, kao i na nadzor u području zaštite civilnog zračnog prometa.

4.1.1 Provedba nadzora sigurnosti u području civilnog zračnog prometa

Nadzor sigurnosti u području civilnog zračnog prometa provode osnovne unutarnje ustrojstvene jedinice Agencije – sektori: Sektor letačkih operacija, plovidbenosti, školstva i licenciranja i generalne avijacije, Sektor nadzora usluga u zračnoj plovidbi i Sektor aerodroma i zaštite zračnog prometa / Odjel aerodroma. U tablici koja slijedi, prikazan je broj obavljenih audita u nadzoru sigurnosti u području civilnog zračnog prometa u 2011. godini.

Broj nadzora u 2011. godini		
Sektor	Odjel / Područje nadzora	Broj nadzora
Sektor letačkih operacija, plovidbenosti, školstva i licenciranja i generalne avijacije	Nadzor operatora	65
	Nadzor prijevoza opasnih roba	21
	Nadzor operacija i neovlašteno nuđenje usluga (u suradnji s Odjelom generalne avijacije)	14

Broj nadzora u 2011. godini			
Sektor	Odjel / Područje nadzora		Broj nadzora
	Odjel plovidbenosti zrakoplova	Nadzor ovlaštenih organizacija	39
		Pregled zrakoplova za plovidbenost (ARC)	78
		Nadzor ACAM	11
	Odjel školstva i licenciranja	Nadzor ovlaštenih organizacija za osposobljavanje i organizacija za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti	50
		Nadzor ispitivača (examiners)	19
	Odjel generalne avijacije	Nadzor ovlaštenih organizacija	14
		Nadzor zrakoplovnih priredbi	6
		Nadzor operacija MLZ	14
	Odsjek SAFA / SANA inspekcija		122
	Sektor nadzora usluga u zračnoj plovidbi	Sektorski nadzor / NSA	
Odjel operativnih usluga u zračnom prometu		22	
Odjel upravljanja zračnim prostorom i protokom zračnog prometa		5	
Odjel usluga zrakoplovnog informiranja i zrakoplovne meteorologije		20	
Odjel usluga komunikacije, navigacije i nadzora		13	

Broj nadzora u 2011. godini		
Sektor	Odjel / Područje nadzora	Broj nadzora
Sektor aerodroma i zaštite zračnog prometa	Odjel aerodroma	27
Ukupno Agencija		542

Sektor letačkih operacija, plovidbenosti, školstva i licenciranja i generalne avijacije

Sektor letačkih operacija, plovidbenosti, školstva i licenciranja i generalne avijacije je obavljao poslove nadzora sigurnosti zrakoplova, zrakoplovne komponente i zračnog prometa (članak 129. Zakona) te nadzora sigurnosti zrakoplovnog osoblja, pomoćnog zrakoplovnog i drugog stručnog osoblja (članak 131. Zakona). Odjeli Sektora provodili su nadzor sigurnosti u skladu s odobrenim godišnjim planovima nadzora za 2011. godinu koji su utvrđeni na razini svakoga odjela u skladu s njegovim djelokrugom rada. Nadzor je obavljan u svrhu utvrđivanja udovoljavanja propisanim zahtjevima fizičkih i pravnih osoba koje podliježu nadzoru u skladu s propisima donesenima na temelju Zakona.

Glavnina nadzora obuhvaća ovlaštene organizacije, pa je tijekom 2011. godine Sektor obavljao nadzor nad ukupno 141 ovlaštenom organizacijom:

- 22 ovlaštena operatora zrakoplova:
  - Komercijalni zračni prijevoz A-B: 10;
  - Komercijalni zračni prijevoz A-A: 1;
  - Druge komercijalne operacije: 7;
  - Operatori složenih zrakoplova u nekomercijalnim operacijama: 4;
- 20 Organizacija za održavanje zrakoplova i 20 organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova;
- 14 organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova (PPL, FTO, TRTO);
- 25 organizacija za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti zrakoplovnoga osoblja;
- 3 aerodromska školska centra;
- 2 organizacije za osposobljavanje kontrolora leta;
- 3 operatora simulatora;
- 1 organizacija za osposobljavanje osoblja za održavanje zrakoplova;
- 3 organizacije za utvrđivanje razine jezične vrsnoće;
- 12 organizacija za osposobljavanje padobranaca;
- 9 organizacija za osposobljavanje jedriličara;
- 1 organizacija za osposobljavanje ovjesnih jedriličara;
- 1 organizacija za osposobljavanje ovjesnih parajedriličara;
- 2 organizacije za osposobljavanje pilota mikrolakih zrakoplova.

Prepoznavajući potrebu za povećanim prisustvom na aerodromima na kojima se obavljaju operacije generalne avijacije uglavnom u sportske svrhe tijekom ljeta, odjeli Sektora su ciljano provodili inspekcijske aktivnosti tijekom vikenda. Inspekcije su, uz provedbu inspekcijskog nadzora imale i preventivni karakter, te

su i pozitivno medijski popraćene. Inspekcije u dane vikenda tijekom ljetnih mjeseci su ukazale na potrebu pojačanoga nadzora u dijelu neovlaštenoga obavljanja komercijalnoga zračnoga prijevoza i opravdale njihovo uvođenje.

Stupanj realizacije plana nadzora je u svim odjelima na zadovoljavajućoj razini u odnosu na razinu definiranu u ciljevima odjela i Sektora. Odstupanja u smislu manje realizacije od planirane su prisutna samo kod nadzora organizacija koje provode osposobljavanje i ispitivača, budući sama realizacija nadzora ovisi o tome da li je organizacija provodila osposobljavanje, odnosno da li je ispitivač provodio provjere. Značajno veći broj obavljenih nadzora od planiranoga prisutan je u Odjelu letačkih operacija, što je uzrokovano potrebama da Agencija reagira na zaprimljene prijave ili sumnje u poštivanje primjenjivih propisa.

Kao rezultat provedbe nadzora pokrenut je značajno veći broj postupaka za osiguravanje poštivanja primjene propisa u odnosu na prethodne godine. Omjer provedenih nadzora u odnosu na broj i utjecaj na sigurnost utvrđenih nedostataka pri nadzoru, ukazuju na postepena poboljšanja u smislu podizanja razine sigurnosti, čemu pridonosi i povećana kompetencija inspektora Agencije.

Tijekom nadzora povremeno su angažirani vanjski suradnici – stručnjaci iz nadležnih tijela zemalja u okruženju, kako bi se osigurala provedba nadzora u skladu s definiranim standardima Agencije, što se je uglavnom odnosilo na imatelje pilotskih i dozvola za održavanje zrakoplova za pojedine tipove zrakoplova.

Sektor nadzora usluga u zračnoj plovidbi

Sektor nadzora usluga u zračnoj plovidbi je obavljao poslove nadzora sigurnosti pružatelja usluga u zračnoj plovidbi (članak 132. Zakona).

Sektor je izradio godišnji program nadzora nad Hrvatskom kontrolom zračne plovidbe d.o.o. (u daljnjem tekstu: pružatelj usluga), jedinim pružateljem usluga u zračnoj plovidbi u Republici Hrvatskoj, uz konzultacije s pružateljem usluga vezano za vremenske okvire te uzimajući u obzir sezonski karakter pružanja usluga. Godišnjim programom obuhvaćen je nadzor udovoljavanja zahtjeva certifikacije te nadzor obavljanja funkcija upravljanja protokom zračnog prometa i upravljanja zračnim prostorom. U pripremi godišnjeg programa nadzora nije provedena konzultacija s nadležnim tijelom Bosne i Hercegovine, za koju pružatelj usluga pruža operativne usluge u zračnom prometu, jer nadležno tijelo Bosne i Hercegovine još nije uspostavljeno niti je izrađen međudržavni sporazum koji bi dao temelje za provedbu nadzora tih usluga.

Iznimno od redovnog godišnjeg programa nadzora Sektor je izradio Plan audita lanca nadzora (*surveillance chain*) iz razloga da se obuhvati provjera udovoljavanja zajedničkim zahtjevima, osiguranja zadovoljavajuće kvalitete usluge vanjskih dobavljača (MORH), te zadovoljavanje kriterija za zatvaranje ICAO USOAP nalaza.

Iznimno od redovnog godišnjeg programa nadzora Sektor je sudjelovao u nadzoru Organizacije za osposobljavanje (HUSK) za osnovno osposobljavanje kontrolora zračnog prometa, kao i u inicijalnom/certifikacijskom auditu organizacije za osposobljavanje pružatelja usluga.

Pružatelj usluga je certificiran u ožujku 2009. godine od strane Ministarstva. Komplet dokumenata certifikacije Ministarstvo je dostavilo Agenciji radi praćenja kontinuiranog udovoljavanja uvjeta certifikacije od strane pružatelja usluga. Metodologija nadzora predviđa da se verifikacija valjanosti certifikata potvrđuje posebnim izvješćem nakon dvije godine, u kojem izvješću se sumiraju nalazi nadzora u proteklom dvogodišnjem razdoblju. Ovakvo izvješće sa sumiranim nalazima nadzora planira se i za prvo polugodište 2012. godine.

U 2011. godini, provedeni su nadzori nad pružateljem usluga kako bi se utvrdili dokazi o udovoljavanju propisima, te utvrdili nalazi ne udovoljavanja. Slijedilo je odobravanje planova korektivnih aktivnosti pružatelja

usluga i praćenje zatvaranja nalaza utvrđenih provedenim nadzorima. Ukupno je obavljen 62 nadzor usluga u zračnoj plovidbi (uključivo nadzore svih podružnica), tri nadzora funkcije upravljanja protokom zračnog prometa i jedan nadzor upravljanja zračnim prostorom, jedan pregled (*document review*) u svrhu izdavanja prihvaćanja za postupak upravljanja promjenama te jedan izvanredni nadzor/inspekcija. Unutar provedbe nadzora funkcije upravljanja protokom zračnog prometa, kvartalno je provedena analiza stanja pridržavanja *slot*-a (utvrđenog vremena) za polijetanja zrakoplova sa zračnih luka. U sklopu nadzora pružatelja usluga napravljen je također jedan nadzor u području oblikovanja i utvrđivanja instrumentalnih letnih procedura.

Nadalje, Sektor je provodio praćenje promjena u sustavu pružatelja usluga. Ukupno je pružatelj usluga izvijestio o 32 promjene u 2011. godini. U 2011. godini, pružatelj usluga je implementirao jednu promjenu kategorije „*MAJOR*“, a promjena se odnosila na odobrenje promjene CroATMS Ext, te uz nju posebna je pozornost posvećena promjeni uvođenja u operativni rad nove Radarske postaje Pleso. Za obje promjene Sektor je izdao prihvaćanje. Također je, tijekom redovnog nadzora, obavljeno i praćenje više promjena klasificiranih kao „*MINOR*“.

Sektor je provodio analize događaja o ugrožavanju sigurnosti (*Occurrence*) te praćenje korektivnih mjera vezanih za događaje, posebna pozornost posvećena je događajima vezanim za T-HT i Radarsku postaju Učka.

U 2011. godini praćen je proces implementacije Uredbe EC 552/2004 o interoperabilnosti, te su po prvi put s obzirom na Pravilnik o interoperabilnosti u mreži upravljanja europskim zračnim prometom («Narodne novine» broj 18/11 i 99/11), kojim je Uredba EC 552/2004 preuzeta u hrvatski pravni sustav, dostavljene EZ deklaracije o verifikaciji i Tehnički dosjei za 5 sustava.

U 2011. godini Sektor je proširio svoj opseg nadzora i na područja interoperabilnosti u mreži upravljanja europskim zračnim prometom (Uredba EC 552/2004), sustava softverskog osiguranja sigurnosti (Uredba EC 482/2008, ESARR 6), te Upravljanja protokom zračnog prometa Uredba EC 255/2010 (*ATFM - Air Traffic Flow Management*).

Sektor je, ukupno gledajući, ostvario nešto veći (sa 61 na 62 nadzora) broj nadzora u odnosu na 2010. godinu, međutim uz povećani opseg nadzora.

Sektor aerodroma i zaštite zračnog prometa / Odjel aerodroma

Sektor aerodroma i zaštite zračnog prometa - Odjel aerodroma je obavljao poslove nadzora sigurnosti aerodroma i aerodromskih usluga (članak 130. Zakona).

Revizijom 1 Godišnjeg plana nadzora od 15. ožujka 2011. godine, ukupno je planirano 28 nadzora operatora aerodroma, od čega 6 nenajavljenih. Plan nadzora za 2011. godinu temeljio se na principu 2 nadzora na 7 zračnih luka i po jedan nadzor na ostalim aerodromima. Prvi nadzor zamišljen je kao *follow-up*, a drugi kao redoviti godišnji nadzor više područja ovisno o dostupnosti vanjskih suradnika Odjela.

S obzirom na politiku Agencije da se tijekom ljetnih mjeseci planira veći broj nenajavljenih nadzora te da se vikendi koriste kao dani za provedbu istih, realizacija nenajavljenih nadzora bila je veća nego proteklih godina. U 2011. godini realizirano je 20 redovitih, 6 nenajavljenih i 1 nadzor po pozivu operatora.

U području redovitih nadzora nastavljen je kontinuitet provjere usklađenosti zračnih luka s odredbama:

- a) Zakona o zračnom prometu («Narodne novine» broj 69/09 i 84/11);
- b) Pravilnika o uvjetima kojima mora udovoljavati operator aerodroma za izdavanje te način izdavanja svjedodžbe aerodroma («Narodne novine» broj 64/10);

- c) Pravilnika o aerodromima («Narodne novine» broj 64/10);
- d) Pravilnika o održavanju i pregledanju aerodroma te mjerama potrebnim za njegovu sigurnu uporabu («Narodne novine» broj 65/05);
- e) Pravilnika o spasilačko-vatrogasnoj zaštiti na aerodromu («Narodne novine» broj 39/09).

Nadzor sigurnosti civilnog zračnog prometa na aerodromima (zračnim lukama) tijekom 2011. godine bio je usmjeren prvenstveno na:

- kontrolu i dokumentiranost podataka objavljenih u Zborniku zrakoplovnih informacija (AIP);
- kontrolu usklađenosti fizičkih karakteristika aerodroma u odnosu na deklariranu kategoriju aerodroma i odredbe Pravilnika o aerodromima;
- kontrolu postupaka nadzora izgradnje oko aerodroma te aerodromske karte (*aerodrome chart, parking/docking chart i obstacle chart*);
- kontrolu horizontalnih i vertikalnih oznaka te sustava aerodromske rasvjete;
- kontrolu označavanja prepreka;
- kontrolu ispravnosti i kvalitete održavanja infrastrukture aerodroma, a prije svega operativne površine (stajanke i manevarske površine) s pripadajućim uređajima i sredstvima;
- kontrolu spasilačko-vatrogasne zaštite na aerodromu;
- kontrolu redovitosti i kvalitete održavanja vozila, sredstava i druge opreme koja se koristi u procesima prihvata i otpreme i spasilačko-vatrogasnoj službi;
- kontrolu obučenosti zaposlenih u procesima prihvata i otpreme zrakoplova i u spasilačko-vatrogasnoj službi;
- organizaciju i provedbu, te dokumentiranost svih procesa u prihvatu i otpremi zrakoplova, putnika, prtljage i tereta;
- kontrolu sadržaja, te ažuriranja i (svakodnevne) primjene Aerodromskog priručnika;
- stupanj implementacije i primjene sustava upravljanja sigurnošću.

Na temelju činjenice da je tijekom 2009. i 2010. godine na 9 zračnih luka otvoreno ukupno 790 nesukladnosti te da je u proteklom razdoblju zatvoreno 50% ukupnog broja nesukladnosti, tijekom 2011. godine nadzori su uglavnom bili usmjereni na praćenje operatora aerodroma u pogledu otklanjanja prethodno evidentiranih nesukladnosti.

Odjel je također provodio intenzivniji nadzor i suradnju s aerodromskim operatorima kako bi se izbjegle mjere poput ograničavanja ili zabrane operacija na pojedinim aerodromima ili oduzimanje svjedodžbe aerodromskog operatora iako se u nekim slučajevima takva ograničenja nisu mogla izbjeći (npr. aerodromi Lučko, Čepin i Grobnik).

4.1.2 Aktivnosti Agencije u području zaštite civilnog zračnog prometa

Nadzor u području zaštite civilnog zračnog prometa u djelokrugu je rada Sektora aerodroma i zaštite zračnog prometa – Odjela zaštite zračnog prometa. Tijekom 2011. godine ovlasti i odgovornosti nadzora zaštite civilnog zračnog prometa, određene Zakonom i Nacionalnim programom zaštite civilnog zračnog prometa (NPZCZP), Izdanje 2, primijenjene su u operativnoj praksi kroz aktivnosti određene Planom rada za 2011. godinu. Aktivnosti su uvjetovane i određenim brojem neplaniranih, izvanrednih događaja i promjenama stanja zaštite civilnog zračnog prometa na međunarodnoj i regionalnoj razini. U funkciji nadležnog tijela u domeni zaštite civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj ostvarene su aktivnosti u područjima zakonodavstva i normativnog uređenja, suradnje s tijelima koja čine sustav zaštite civilnog zračnog prometa, uključujući i međunarodnu razinu, nadzora primjene Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog prometa i

preventivnih mjera zaštite, tehničke opreme i infrastrukture za zaštitu zračnog prometa, kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa, osposobljavanja za zaštitu civilnog zračnog prometa te upravljanja radom i ljudskim resursima Odjela zaštite zračnog prometa.

I. ZAKONODAVSTVO I NORMATIVNO UREĐENJE

Proces unaprjeđenja i usklađenja zakonodavnog okvira Republike Hrvatske u domeni zaštite civilnog zračnog prometa s europskim regulatornim aktima te međunarodnim standardima i praksom nastavljen je i tijekom 2011. godine, aktivnostima u izradi, donošenju, evaluaciji i prijevodu akata, s naglaskom na:

1. Nacrt teksta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu – izrađen prijedlog izmjena Zakona odnosno implementacije novih instituta kojima se nastavlja proces usklađivanja sa EU zakonodavstvom;
2. Amandman 12 na Annex 17 Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu – obavljena analiza i upućeno mišljenje i ocjena usklađenosti primijenjenih mjera zaštite civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj u odnosu na novo izdanje Annex-a;
3. Prijedlog Odluke Vijeća Europske unije o sklapanju Sporazuma između Europske unije o obradi i dostavi PNR podataka zračnih prijevoznika s nadležnim službama Sjedinjenih Američkih Država i Australije – obavljena analiza i upućeno mišljenje i očitovanje o eventualnim ozbiljnim poteškoćama u prihvaćanju i primjeni Sporazuma od strane Republike Hrvatske, kao buduće države članice Europske unije;
4. Nove Uredbe EU (8x) u području zaštite civilnog zračnog prometa – obavljena je tehnička redakтура prijevoda u funkciji vanjskih suradnika Ministarstva vanjskih i europskih poslova;
5. Nacionalni program zaštite civilnog zračnog prometa, Izdanje 2 – obavljena je tehnička redakтура prijevoda na engleski jezik.

U sklopu aktivnosti za izradu prijedloga teksta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu inicirana je, te donošenjem Zakona i ostvarena, implementacija sljedećih instrumenata bitnih za primjenu ovlasti i odgovornosti Agencije kao nadležnog tijela u domeni zaštite civilnog zračnog prometa:

1. Status Agencije za civilno zrakoplovstvo kao nadležnog tijela u domeni zaštite civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj definiran pravnom normom na razini zakona;
2. Uveden institut „direktive“ u domeni zaštite civilnog zračnog prometa, koji služi kao instrument za nalog obvezujuće aktivnosti, čije poduzimanje se nalaže onome kome je usmjerena kako bi se osigurala ili ponovno uspostavila prihvatljiva razina zaštite civilnog zračnog prometa, kada postoje dokazi na temelju kojih se može zaključiti da je ista ugrožena;
3. Uvedena neovisnost programa zaštite civilnog zračnog prometa i programa kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa;
4. Uređena promjena nadležnosti za zaštitni pregled putnika i ručne prtljage, s prijelaznim razdobljem od 36 mjeseci tijekom kojega operatori aerodroma moraju preuzeti operativnu primjenu i nadležnosti od Ministarstva unutarnjih poslova;
5. Institut „provjere podobnosti osobe“, tzv. *background check*-a za osobe koje obavljaju određene poslove zaštite u zaštitno ograničenim područjima aerodroma, definiran pravnom normom na razini zakona.

Nadzor provedbe Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog prometa kontinuirana je aktivnost i obveza Agencije temeljem članka 116. Zakona. Utvrđeni operativni nedostaci Programa, područja u kojima je potrebno regulatorno unaprjeđenje kao i potreba konačnog usklađenja sa zakonodavnim okvirom EU, koji je u fazi iznimno brzog razvoja (nakon obavljenog usklađivanja u sklopu I faze ECAA Sporazuma na snagu je

stupilo 15 novih Uredbi iz domene zaštite civilnog zračnog prometa), uvjetovali su potrebu izrade novog Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog prometa, što je inicirano u skladu s odgovornostima određenim Zakonom. S inicijativom i razlozima potrebe poznato je Nacionalno povjerenstvo za zaštitu civilnog zračnog prometa, kao tijelo odgovorno za donošenje Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog prometa.

U dijelu normativnog uređenja sustava zaštite civilnog zračnog prometa inicirana je i naložena, temeljem utvrđenih nedostataka kao i obveze određene Nacionalnim programom zaštite civilnog zračnog prometa, sustavna izrada i implementacija planova zaštite za sve subjekte koji primjenjuju standarde zaštite, a posluju na području unutar ili izvan zračne luke i opskrbljuju proizvodima ili pružaju usluge na području zračne luke ili preko te zračne luke. Aktivnostima obavljenim u sklopu inicijative, Odjel je izradio model plana zaštite primijenjiv na objekte i procese poslovanja INA Avioservisa u zračnim lukama, na korporacijskoj razini. Izrada, odobravanje i operativna primjena planova zaštite za pojedine avioservise treba se ostvariti do kraja II tromjesečja 2012. godine.

Također, temeljem ovlasti dodijeljenih Nacionalnim programom zaštite civilnog zračnog prometa te potreba određenih operativnom primjenom Zakona, zbog činjenice kako su mjere zaštite propisane Nacionalnim programom neproporcionalne te se iz objektivnih razloga ne mogu primijeniti, izrađen je i ustanovljen model mjera zaštite za tzv. „male“ zračne luke. Modelom, koji predstavlja novost u sustavu zaštite civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj, određene su odgovarajuće mjere koje osiguravaju adekvatnu razinu zaštite, na tzv. „malim“ aerodromima, ali i u odnosu na operacije općeg zrakoplovstva u velikim zračnim lukama, te predstavljaju matricu/osnovu za izradu planova zaštite navedenih aerodroma. Operativna implementacija modela ostvarit će se tijekom 2012. godine, paralelno s procesom izdavanja Svjedodžbi aerodroma. Inicijativom se ujedno i operacionalizira EU Uredba 1254/2009 o odstupanjima od zajedničkih osnovnih standarda zaštite te mogućnosti određivanja alternativnih mjera zaštite za određene kategorije aerodroma, implementacije koje je u tijeku i u većem broju država članica EU.

II. SUSTAV ZAŠTITE / SURADNJA S NADLEŽNIM TIJELIMA

U odnosu na sustav zaštite i suradnju s tijelima nadležnim za mjere zaštite, naglasak u aktivnostima i nadalje je usmjeren na ustanovljavanje i operacionalizaciju funkcija „nadležnog tijela“, odnosno primarno koordinaciju rada tijela nadležnih u pojedinim segmentima zaštite civilnog zračnog prometa kao i na nadzor operativne provedbe preventivnih mjera zaštite.

U izvještajnom razdoblju održane su 4 sjednice Nacionalnog povjerenstva za zaštitu civilnog zračnog prometa, uz sudjelovanje predstavnika Agencije – člana imenovanog Odlukom Vlade Republike Hrvatske.

S Ministarstvom unutarnjih poslova ostvarena je suradnja na regulatornoj i operativnoj razini, posebno u segmentu kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa. Naglasak je potrebno staviti na suradnju u sklopu ECAC programa pomoći zemljama članicama kroz koju je Agencija inicirala zajedničku aktivnost u cilju izrade metodološkog priručnika za obavljanje mjere kontrole kvalitete – testa zaštite. Tijekom izvještajnog razdoblja izrađen je prijedlog teksta Protokola testiranja, koji će se evaluirati u suradnji sa stručnjacima ECAC-a u predstojećoj 3. fazi programa. Protokol testiranja predstavlja sredstvo za standardizaciju postupaka testiranja te instrument koji omogućava statističko i analitičko praćenje rezultata testiranja.

U području osposobljavanja za zaštitu civilnog zračnog prometa pokrenuta je, prema Policijskoj akademiji, inicijativa za uređenje sustava osposobljavanja i certificiranja pasa za detekciju eksploziva, koji su novim EU zakonodavstvom određeni kao jedna od službenih metoda/sredstva za zaštitne preglede.

Također, s Policijskom akademijom pokrenute su bilateralne aktivnosti u cilju uspostave sustavnog i planskog pristupa osposobljavanju RTG operatera, u kontekstu prijenosa ovlasti za obavljanje zaštitnih

pregleda putnika i ručne prtljage na operatore aerodroma i posljedične povećane potrebe za osposobljavanjem u tom području. Kroz inicijativu utvrđuju se konkretne potrebe pojedinih operatora aerodroma te dinamika osposobljavanja, temeljnog i obnove znanja, tijekom prijelaznog razdoblja za prijenos ovlasti za obavljanje zaštitnog pregleda putnika i ručne prtljage.

U skladu s nadležnostima određenim Nacionalnim programom zaštite civilnog zračnog prometa i funkcijom „nadležnog tijela“ ostvarena je aktivna suradnja tijela nadležnih za procjenu prijetnje civilnom zračnom prometu, i to: Sigurnosno obavještajne agencije, Ministarstva unutarnjih poslova i Agencije. Grupi su tijekom 2011. godine, na inicijativu Agencije, priključeni predstavnici operatora zrakoplova i aerodroma, u cilju stjecanja sveobuhvatnog uvida u sve bitne elemente za donošenje procjene ugroženosti kao i razmjernih mjera reakcije. U koordinaciji Agencije održavaju se redoviti tjedni sastanci ili usmene konzultacije, s ciljem utvrđivanja i upoznavanja s razinom prijetnje te donošenja odgovarajućih i adekvatnih mjera reakcije ili dodatnih mjera zaštite.

Godišnji radni sastanak s osobama odgovornim za zaštitu u svim subjektima zaštite u Republici Hrvatskoj, kao dio kontinuirane prakse međusobne komunikacije s ciljem upoznavanja s novim standardima zaštite i regulatornim zahtjevima, ujednačavanja primijenjenih metoda i prakse te utvrđivanja operativnih poteškoća i potreba održan je dana 7. prosinca 2011. godine.

Na međunarodnoj razini ostvareno je sudjelovanje u radu ECAC stručnog tijela – *Security Forum-a*, na 2 sastanka.

Također, u koordinaciji sa ECAC-om zatraženo je i utvrđeno kontinuirano sudjelovanje predstavnika Odjela zaštite zračnog prometa u radu sljedećih radnih skupina ECAC *Security Forum-a*, a u cilju efikasnijeg i kvalitetnijeg prihvaćanja i prijenosa prakse i iskustava u primjeni EU zakonodavstva:

1. Radna grupa za osposobljavanje - *Training Task Force* (TRAINING TF);
2. Radna grupa za operativne upute - *Guidance Material Task Force* (GM TF).

Nadalje, Agencija je potpisala i Administrativni sporazum o prihvaćanju ECAC zajedničkog procesa procjene zaštitne opreme kojim primarno, kao nadležno tijelo u Republici Hrvatskoj, ostvaruje pravo na izvještaje o testiranju zaštitne opreme koje obavljaju specijalizirane ustanove u državama EU.

Također, ostvaren je i radni posjet predstavnika nadležnog tijela BiH tijekom kojega im je pružen uvid u regulatorni i operativni segment sustava zaštite civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj, kao i organizacijske, planske i operativne aktivnosti Odjela zaštite zračnog prometa u cilju ostvarenja funkcije nadzora.

III. MJERE ZAŠTITE

Nadzor primjene mjera zaštite civilnog zračnog prometa obavljen je kontinuiranim praćenjem operativne prakse i analizom podataka prikupljenih mjerama kontrole kvalitete.

Tijekom 2011. godine, u cilju postizanja potrebne razine kvalitete primijenjenih mjera zaštite civilnog zračnog prometa izdane su sljedeće bitne informacije, upute i nalozi:

1. Zaštitni pregled tekućina, aerosola i gelova (LAGs), tehnička oprema – Agencija je inicirala nabavu tehničke opreme za zaštitni pregled tekućina u skladu s odrednicama Uredbe (EU) 297/2010. Naknadno je odgođena primjena Uredbe, kao i sama inicijativa;
2. Prijevoz tekućina, aerosola i gelova (LAGs), olakšice za određene hrvatske zračne luke određene novom Uredbom (EU) 334/2011 – obavijest operatorima o produljenju statusa RH;

3. Nalog o primjeni dodatnih mjera zaštite – dodatne mjere utvrđene temeljem procjene u kontekstu prijetnji djelima nezakonitog ometanja u državama članicama EU, na snazi od dana 18. veljače 2011. godine;
4. Nalog o primjeni dodatnih mjera zaštite – dodatne mjere utvrđene temeljem procjene u kontekstu izravnih prijetnji djelima nezakonitog ometanja u RH (ZL Split, Pula, Rijeka i prijevoznik Croatia Airlines), stupio na snagu od dana 5. travnja 2011. godine, u međuvremenu stavljen izvan snage;
5. Nalog o primjeni dodatnih mjera zaštite – dodatne mjere utvrđene temeljem procjene potencijalne prijetnje/utjecaja u kontekstu terorističkog djela počinjenog u susjednoj državi, Bosni i Hercegovini, na snazi od dana 25. studenog 2011. godine;
5. Nalog o primjeni dodatnih mjera zaštite – dodatne mjere utvrđene temeljem procjene potencijalne prijetnje/utjecaja u kontekstu predmeta zabranjenih za prijevoz zrakoplovom pronađenih u ZL Zagreb, na snazi od dana 30. prosinca 2011. godine, u međuvremenu stavljen izvan snage.

Temeljem obveza i nadležnosti određenih Zakonom, Odjel zaštite zračnog prometa je odobrio Programe zaštite pojedinih subjekata:

1. ZRAČNE LUKE:
  - 7 odobrenja revizija Programa zaštite;
  - 3 odobrenja revizije Nastavnog plana za temeljnu obuku u zaštiti CZP.
2. DOMAĆI ZRAČNI PRIJEVOZNICI :
  - 2 odobrenja revizija Programa zaštite;
  - 1 odobrenje Instruktoru zaštite.

Također, sukladno standardu određenom ICAO Doc 8973 te nalazu/zahtjevu ICAO audita zaštite obavljenog 2008. godine, Odjel je odobrio i Planove zaštite 23 strana zračna prijevoznika koji obavljaju operacije u Republici Hrvatskoj. Odobrenja programa zaštite domaćih zračnih luka i zračnih prijevoznika, nastavnih planova za zaštitu te statusa instruktora obavljena su u upravnom postupku.

IV. TEHNIČKA OPREMA I INFRASTRUKTURA ZA ZAŠTITU CIVILNOG ZRAČNOG PROMETA

Temeljem odredbi članka 76. Zakona i članka 2.1.3 Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog prometa, Izdanje 2, u izvještajnom razdoblju izdane su 4 suglasnosti na idejne i glavne projekte za izgradnju ili rekonstrukciju infrastrukturnih objekata u zračnim lukama, u smislu utvrđivanja usklađenosti sa zahtjevima u području zaštite civilnog zračnog prometa.

U postupku izdavanja suglasnosti na idejni projekt proširenja putničkog terminala u ZL Zagreb inicijalno su primijenjeni tehnički kriteriji za infrastrukturu određeni ICAO Doc 8973, Aviation Security Manual. Razlog je stanje potpune normativne neuređenosti tog segmenta u hrvatskom normativnom okviru, što će se otkloniti novim izdanjem Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog prometa.

V. KONTROLA KVALITETE ZAŠTITE CIVILNOG ZRAČNOG PROMETA

Mjere kontrole kvalitete civilnog zračnog prometa obavljene su temeljem Plana kontrola kvalitete za 2011. godine, metodologijom određenom Nacionalnim programom zaštite civilnog zračnog prometa. Plan kontrole kvalitete za 2011. godinu intenzitetom odnosno brojem mjera značajno nadilazi kriterije određene Nacionalnim programom zaštite civilnog zračnog prometa. U odnosu na 2010. godinu, kada je obavljeno 19 mjera, u 2011. godini ostvareno je povećanje od cca 35%, tj. 28 mjera kontrole kvalitete. Ovako povećan intenzitet u odnosu na propisani ocijenjen je neophodnim tijekom 2011. godine, kao i u predstojećem razdoblju, u cilju detaljnog snimanja stanja zaštite, održavanja i unaprjeđenja dostignute razine kvalitete mjera zaštite te otklanjanja

utvrđenih nedostataka koji bi predstavljali eventualnu zapreku održavanju dinamike usklađivanja s regulativom EU. Također, povećani intenzitet posljedica je i procesa prilagodbe metodologiji i intenzitetu određenom ECAC Doc 30, usklađenim sa EU zakonodavstvom, kojim su određeni setovi međusobno povezanih mjera zaštite i minimalni zahtjevi dinamike nadzora. Od 28 mjera kontrole kvalitete, 18 je obavljeno u zračnim lukama, 3 kod domaćih i 7 kod stranih zračnih prijevoznika. Prema vrsti mjera, obavljen je 1 nadzor zaštite i 27 inspekcija zaštite. Nadzor zaštite, kao sveobuhvatan nadzor svih setova međusobno povezanih mjera zaštite, obavljen je u ZL Dubrovnik.

Mjerama kontrole kvalitete ukupno su utvrđena 67 nalaza o neudovoljavanju odredbama Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog prometa (2010. godine: 52 nalaza), od čega su 39 nalaza kategorizirani kao manji nedostaci, dok je 28 nalaza kategorizirano kao ozbiljni nedostaci. Distribucija nalaza po pojedinim setovima međusobno povezanih mjera djelomično je izmijenjena dok se povećan broj nalaza može staviti u korelaciju s ukupno većim brojem obavljenih mjera kontrole kvalitete.

U segmentu ljudskih kapaciteta za provođenje kontrole kvalitete, Agencija je, temeljem ovlasti određene NPZCZP, imenovala 10 nacionalnih auditora zaštite, neovisnih eksperata zaposlenika operatora aerodroma i zrakoplova. Obzirom na objektivne zapreke u dostizanju potrebnog broja zaposlenika nadležne jedinice Agencije za kontrolu kvalitete, intencija je povremenim angažiranjem neovisnih nacionalnih auditora ostvariti potrebne ljudske kapacitete u segmentu kontrole kvalitete, što se može ocijeniti i kao otklanjanje jednog nalaza ICAO Audita zaštite provedenog 2008. godine.

Na međunarodnoj razini u području kontrole kvalitete obavljena je procjena usklađenosti mjera zaštite civilnog zračnog prometa u ZL Zagreb, sa standardima ICAO Annex-a 17, od strane eksperata nadležnog tijela SAD-a, *Transportation Security Administration - TSA*.

Statističkom i analitičkom obradom nalaza i podataka prikupljenih obavljenim mjerama kontrole kvalitete i operativnim aktivnostima identificirana su i sljedeća područja/aktivnosti/mjere s većom razinom neudovoljavanja metodama i sredstvima zaštite propisanim Nacionalnim programom zaštite zračnog prometa:

1. Kontrola ulaska i kretanja u štićenim područjima zračnih luka i nadalje nisu na zadovoljavajućoj razini odnosno potrebna su unaprijeđenja;
2. Zaštitni pregled putnika i ručne prtljage s neujednačenom metodologijom i specifičnim metodološkim pogeškama;
3. Certificiranje RTG operatera, s utvrđenom stalno prisutnom problematikom u dijelu periodične obnove znanja.

VI. STRUČNO USAVRŠAVANJE

Tijekom izvještajnog razdoblja realizirane su 3 aktivnosti usavršavanja – pohađanjem ICAO treninga/tečaja za instruktore zaštite civilnog zračnog prometa. Na taj način u Odjelu zaštite zračnog prometa trenutno raspolažemo s 3 ovlaštena instruktora za zaštitu što je pretpostavka za kvalitetan nadzor u području obuke za zaštitu te samih institucija ovlaštenih za obuku.

Također, posredno u području stručnog usavršavanja, predstavnik Odjela sudjelovao je u radionici ECAC-a organiziranoj u Luebecku, SR Njemačka, u cilju upoznavanja sredstava i metodologije rada ovlaštenih institucija za evaluaciju i certificiranje tehničke opreme za zaštitu CZP.

4.1.3 Licenciranje zrakoplovnog osoblja

U 2011. godini, Odjel školstva i licenciranja je, pored ostalih poslova, obavljao poslove licenciranja zrakoplovnog osoblja (izdavanje, obnavljanje, priznavanje i pružavanje valjanosti dozvole, ovlaštenja i posebne ovlasti). Radi davanja uvida u opseg poslova u nadležnosti Odjela vezano uz licenciranje zrakoplovnog osoblja koje se provodi kontinuirano, prikazan je broj važećih dozvola, prema vrsti dozvole, u pregledu kako slijedi:

VRSTA DOZVOLE		VAŽEĆE DOZVOLE		UKUPNO
DOZVOLA ČLANA LETAČKE POSADE – AVION - JAR FCL 1 -	PPL(A)	326	720	
	CPL(A)	150		
	ATPL(A)	244		
DOZVOLA ČLANA LETAČKE POSADE – HELIKOPTER - JAR FCL 2 -	PPL(H)	0	19	
	CPL(H)	19		
	ATPL(H)	-		
OSTALE DOZVOLE	KONTROLA ZRAČNOG PROMETA	ATC	256	534
		ATC - student	18	
	ODRŽAVANJE ZRAKOPLOVA	PART 66	260	
	ZDRAVSTVENA SPOSOBNOST	Zdravstvena svjedodžba	2.000	2.000
UKUPNO				3.273

Slika 1: Pregled evidentiranih dozvola zrakoplovnog osoblja u 2011. godini

Tijekom 2011. godine, Agencija je provodila aktivnosti na unaprjeđenju stanja u području generalne avijacije, a naročito mikrolakog zrakoplovstva. Agencija je uložila veliki napor u izradi nacrtu prijedloga propisa za donošenje nove regulative u području balonarstva, jedriličarstva, ovjesnog jedriličarstva i parajedriličarstva, te padobranstva. Odjel generalne avijacije nadležan je, pored ostalog, i za licenciranje pilota generalne avijacije. U pregledu koji slijedi, prikazan je broj izdanih/važećih/isteklih dozvola, odnosno ovlaštenja prema vrsti dozvole, odnosno ovlaštenja.

	VRSTA DOZVOLE / OVLAŠTENJA	BROJ IZDANIH DOZVOLA / OVLAŠTENJA	VAŽEĆE DOZVOLE / OVLAŠTENJA	ISTEKLE DOZVOLE / OVLAŠTENJA
PADOBRANCI	Dozvola padobranca	513	190	323
	Organizator skokova	94	54	40
	Nastavnik padobranstva	99	52	47
JEDRILICE	Dozvola pilota jedrilice	190	69	121
	Nastavnik pilota jedrilice	40	23	17
	IMC Flying	40	23	17
	Acrobatic Flying	4	3	1
BALONI	Dozvola pilota balona	2	1	1
	Nastavnik pilota balona	2	1	1
PARAJEDRILICE	Dozvola pilota parajedrilice	270	258	12
	Učitelj pilota parajedrilice	30	30	-
	Tandem pilot	30	30	-
	Pokusni pilot	-	-	-
OVJESNE JEDRILICE	Dozvola pilota ovjesne jedrilice	63	62	1
	Učitelj pilota ovjesne jedrilice	1	1	-
	Tandem pilot	-	-	-
	Pokusni pilot	-	-	-
ZRA KOP	Dozvola pilota MLZ klase I	-	-	-

	VRSTA DOZVOLE / OVLAŠTENJA	BROJ IZDANIH DOZVOLA / OVLAŠTENJA	VAŽEĆE DOZVOLE / OVLAŠTENJA	ISTEKLE DOZVOLE / OVLAŠTENJA
	Dozvola pilota MLZ klase II	9	9	-
	Učitelj pilota MLZ klase II	9	9	-
UKUPNO		1.396	815	581

Slika 2: Pregled evidentiranih dozvola i ovlaštenja pilota generalne avijacije u 2011. godini

Stupanjem na snagu Pravilnika o padobranstvu («Narodne novine» broj 11/12), Pravilnika o osposobljavanju, ispitima, dozvolama i ovlaštenjima pilota jedrilice («Narodne novine» broj 46/11), Pravilnika o osposobljavanju, ispitima, dozvolama i ovlaštenjima pilota balona («Narodne novine» broj 29/11) te Pravilnika o uvjetima i načinu uporabe ovjesne jedrilice i para jedrilice («Narodne novine» broj 58/11), uz postojeći Pravilnik o uvjetima i načinu uporabe mikrolakih zrakoplova («Narodne novine» broj 56/08), u 2011. godini su stvoreni preduvjeti da se liceniranje pilota generalne avijacije uredi na primjereniji način u skladu s njihovim potrebama, a u cilju povećanja sigurnosti letenja ove značajne populacije civilnog zrakoplovstva.

4.1.4 Cerificiranje aerodroma

Aktivnosti Sektora aerodroma i zaštite zračnog prometa / Odjela aerodroma u području izdavanja Svjedodžbi aerodroma operatorima aerodroma koji ispunjavaju minimum uvjeta definiranih Pravilnikom o uvjetima kojima mora udovoljavati operator aerodroma za izdavanje te način izdavanja Svjedodžbe aerodroma («Narodne novine» broj 64/10), temeljile su se na aktivnostima iz proteklog razdoblja (2009./2010. godina), a s obzirom na veliki broj evidentiranih nesukladnosti u područjima koja su bila predmet inspekcijskih nadzora.

Slijedom navedenog, s operatorima aerodroma razvijani su akcijski planovi s ciljem otklanjanja evidentiranih nesukladnosti. Navedeni planovi se kontinuirano nadziru i ažuriraju, a kontinuiran rad operatora aerodroma na realizaciji navedenih planova jedan je od osnovnih preduvjeta za izdavanje Svjedodžbe aerodroma uz ispunjavanje minimalnih preduvjeta definiranih regulativom.

Tijekom 2011. godine, Odjel aerodroma je odobrio 5 novih Aerodromskih priručnika u njihovom prvom izdanju i to sljedećim aerodromima: Osijek, Rijeka, Brač, Mali Lošinj i Lučko. Obzirom da je Aerodromski priručnik temeljni dokument u procesu izdavanja Svjedodžbe aerodroma, izdano je 5 novih svjedodžbi i to sljedećim aerodromima:

1. Zračna luka Osijek – privremena svjedodžba broj AP-01-T-002 s rokom valjanosti godinu dana;
2. Zračna luka Rijeka – privremena svjedodžba broj AP-01-T-003 s rokom valjanosti 6 mjeseci;
3. Aerodrom Brač – privremena svjedodžba broj AP-01-T-004 s rokom valjanosti 6 mjeseci;
4. Zračno pristanište Mali Lošinj - privremena svjedodžba broj AP-02-T-001 s rokom valjanosti 6 mjeseci;
5. Aerodrom Lučko – privremena svjedodžba broj AP-03-T-001 s rokom valjanosti 6 mjeseci.

Imajući u vidu činjenicu da je prvi Pravilnik o uvjetima kojima mora udovoljavati operator aerodroma za izdavanje te način izdavanja Svjedodžbe aerodroma objavljen 2005. godine, bitno je istaknuti činjenicu da su navedeni aerodromi Svjedodžbu aerodroma dobili prvi put.

Stupanjem na snagu ASO-2010-014, propisana je obveza ishođenja Svjedodžbe aerodroma za operatore aerodroma na kojima operiraju zrakoplovi najveće dopuštene uzletne mase manje od 2.730 kg, a kada se ti zrakoplovi koriste u cilju pružanja usluge zračnog prijevoza ili školovanja letačkog osoblja. Isto tako, predviđen je rok za operatore malih aerodroma koji se koriste za usluge zračnog prijevoza ili školovanja letačkog osoblja da moraju temeljem važeće regulative, ishoditi Svjedodžbu aerodroma. U suprotnom, Agencija će zabraniti obavljanje navedenih aktivnosti na aerodromu koji ne ishoditi Svjedodžbu. Obzirom da pojedini operatori aerodroma do roka navedenog u ASO-u nisu ishodili Svjedodžbu, Agencija je početkom 2011. godine službeno objavila zabranu pružanja usluga zračnog prijevoza i školovanja letačkog osoblja na sljedećim aerodromima (aerodromima koji nisu ishodili Svjedodžbu):

1. Lučko (Zagreb)
2. Grobnik (Rijeka)
3. Čepin (Osijek)

Od navedena 3 aerodroma, jedino je aerodrom Lučko uspio ishoditi privremenu svjedodžbu. Na kraju 2011. godine, zabilježeno je sljedeće stanje po pitanju registriranih operatora aerodroma u Republici Hrvatskoj:

Operator aerodroma	Broj operatora	Indeks
Trajna svjedodžba	5	17%
Privremena svjedodžba	4	13%
Trajno odobrenje	7	23%
Privremeno odobrenje	7	23%
Svjedodžba Ministarstva	2	7%
U postupku	5	17%
Ukupno	30	100%

Slika 3: Registrirani operatori aerodroma u Republici Hrvatskoj u 2011. godini

Operatori aerodroma koji su nositelji Svjedodžbe aerodroma izdane od strane Ministarstva ušli su u postupak re-certificiranja te se okončanje postupka očekuje tijekom 2012. godine. Od preostalih 5 operatora aerodroma koji su „u postupku“ – 4 operatora su podnijela zahtjev za izdavanje Svjedodžbe aerodroma, a 1 operator za izdavanje Odobrenja za uporabu aerodroma.

Dodatno, aktivnosti Odjela aerodroma tijekom 2011. godine bile su usmjerene i na:

- a) detaljnu analizu usklađenosti zračnih luka s odredbama Pravilnika o aerodromima, te
- b) izradu novih Svjedodžbi aerodroma, koje su u cijelosti usklađene s člankom 16. stavak 1. Pravilnika o uvjetima kojima mora udovoljavati operator aerodroma za izdavanje i način izdavanja Svjedodžbe aerodroma.

U skladu s navedenim Pravilnikom, svaki operator aerodroma obavezan je osigurati primjenu Pravilnika o aerodromima te objaviti sve informacije bitne za sigurnost zračnog prometa, a Odjel aerodroma je obavezan na Svjedodžbi aerodroma istaknuti sva odstupanja od odredbi Pravilnika o aerodromima, sadržajno usmjerenim isključivo na sigurnost zračnog prometa za pojedini aerodrom.

Detaljnijom analizom usklađenosti zračnih luka s odredbama Pravilnika o aerodromima, utvrđeno je da referentni kodovi koje su operatori aerodroma objavili u pravilu ne odgovaraju stvarnom stanju aerodromske infrastrukture na zračnim lukama u Republici Hrvatskoj. Unatoč činjenici da nije postojala obveza objave referentnog koda, operatori zračnih luka su isti svojevrijedno objavljivali na svojim internetskim stranicama.

Referentni kod aerodroma, utvrđuje se u skladu s obilježjima zrakoplova kojima je aerodrom namijenjen. Referentni kod aerodroma čine 2 elementa, broj i slovo, kojima se definiraju tehničke značajke referentnog zrakoplova i dimenzije aerodroma:

- a) element 1. - kodni broj, utemeljen je na potrebnoj duljini uzletno-sletne staze (terena) za referentni zrakoplov, a
- b) element 2. - kodno slovo, utemeljen je na rasponu krila i razmaku između vanjskih rubova kotača glavnog podvozja referentnog zrakoplova.

Dodatno, referentni kod aerodroma utvrđuje se u odnosu na širinu staze za vožnju, sigurnosni razmak od vanjskog ruba glavnog podvozja do ruba staze za vožnju te ramenima uzletno-sletne staze i staza za vožnju.

Referentni kod aerodroma, neposredno definira fizičke karakteristike uzletno-sletne staze i staza za vožnju, a posredno i fizičke karakteristike stajanke, te pozicija za parkiranje. U skladu s tom činjenicom, referentni kod aerodroma ne znači nužno nemogućnost ili zabranu operacija zrakoplova višeg kodnog slova, već prije svega obvezu operatora zračne luke da analizira sve eventualne opasnosti koje prijete zrakoplovima višeg kodnog slova tijekom slijetanja, uzlijetanja i taksiranja operativnom površinom zračne luke nižeg referentnog koda, te u skladu s rezultatima analize procijeni sve rizike i na temelju toga donese konačnu odluku o tome da li je i kojim zrakoplovima višeg kodnog slova omogućeno sigurno slijetanje, uzlijetanje i taksiranje operativnom površinom zračne luke nižeg referentnog koda.

Podaci o referentnom kodovima aerodroma su povjerljive prirode te su dostupni samo operatorima aerodroma i to na Svjedodžbi aerodroma. Agencija još uvijek nije javno objavila podatke o referentnim kodovima aerodroma u Republici Hrvatskoj.

4.1.5 Izrada izvješća o sigurnosti zračnog prometa na zračnim lukama

Sektor aerodroma i zaštite zračnog prometa je intenzivno radio i na izradi Izvješća o sigurnosti zračnog prometa s obzirom na evidentirane neusklađenosti međunarodnih zračnih luka u Republici Hrvatskoj s odredbama Pravilnika o aerodromima (ICAO Annex-a 14). Tijekom 2011. godine, Izvješća su završena za 3 međunarodne zračne luke i to:

- 1) Izvješće o sigurnosti zračnog prometa na Zračnoj luci Split;
- 2) Izvješće o sigurnosti zračnog prometa na Zračnoj luci Dubrovnik;
- 3) Izvješće o sigurnosti zračnog prometa na Zračnoj luci Zagreb.

Rad na izvješćima o sigurnosti zračnog prometa na pojedinoj međunarodnoj zračnoj luci u Republici Hrvatskoj započeo je neposredno po donošenju Pravilnika o aerodromima («Narodne novine» broj 64/10), koji je utemeljen na ICAO Annex-u 14, a u kojem su definirane:

- fizičke i druge karakteristike najvažnijih infrastrukturnih objekata zračne luke;
- dimenzije i međusobni odnos površina oko uzletno-sletne staze koje moraju biti bez fizičkih prepreka;
- prometne oznake i znakovi naredbi, te informativne oznake i znakovi na operativnoj površini;
- način svjetlosnog obilježavanja operativne površine koja se koristi za operacije zrakoplova tijekom noći;
- način dnevnog i noćnog obilježavanja prepreka u prostoru 15 km oko zračne luke;
- sadržaj plana za slučaj izvanrednog događaja na zračnoj luci; te
- održavanje svih najvažnijih objekata zračne luke.

U prvoj fazi rada na izvješćima o sigurnosti zračnog prometa na pojedinoj međunarodnoj zračnoj luci, koja je započela u lipnju 2010. godine, izvršena je detaljna analiza neusklađenosti svake pojedine zračne luke s

odredbama Pravilnika o aerodromima na način da je na temelju rezultata inspekcije svake zračne luke posebno, za svaku od njih izrađena posebna "check-lista" u kojoj je sadržano 418 pitanja grupiranih u 10 pod-cjelina.

U drugoj fazi rada na izvješćima o sigurnosti zračnog prometa na pojedinoj međunarodnoj zračnoj luci, analizirani su rizici po sigurnost zračnog prometa s obzirom na svaku utvrđenu neusklađenost s pojedinim odredbama Pravilnika o aerodromima, a na temelju dostupne dokumentacije o povijesti svih nezgoda i nesreća koje su se događale na pojedinoj zračnoj luci. Sukladno rezultatima tako provedene analize:

- izrađena je matrica rizika za svaku pojedinu neusklađenost, i
- definirane nužne mjere u cilju svođenja rizika na prihvatljivu razinu za svaku neusklađenost za koju je utvrđeni rizik definiran kao "podnošljiv" ili "neprihvatljiv".

U trećoj fazi rada na izvješćima o sigurnosti zračnog prometa na pojedinoj međunarodnoj zračnoj luci, analizirani su rizici i izrađena matrica rizika za pojedine neusklađenosti u slučaju primjene svih ili samo jednog dijela mjera definiranih u cilju umanjivanja "podnošljivih" i "nepodnošljivih rizika" do razine prihvatljivosti.

Konačnom izradom izvješća o sigurnosti zračnog prometa na svakoj pojedinoj međunarodnoj zračnoj luci bit će definirano i prikladno dokumentirano sljedeće:

- sve neusklađenosti svake pojedine međunarodne zračne luke s odredbama Pravilnika o aerodromima, odnosno ICAO Annex-a 14,
- svi rizici po sigurnost zračnog prometa, a s obzirom na svaku pojedinu neusklađenost s odredbama Pravilnika o aerodromima, odnosno ICAO Annex-a 14, te
- sve mjere nužne za:
  - uklanjanje utvrđenih neusklađenosti i rizika u svezi sa istim, ili
  - umanjivanje rizika do razine prihvatljivog u slučaju kada zbog objektivnih razloga nije moguće u cijelosti ili dijelom ukloniti utvrđenu neusklađenost.

4.1.6 Hrvatski registar civilnih zrakoplova

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2011. godine zaprimljeno je 111 predmeta vezanih uz Hrvatski registar civilnih zrakoplova (HRCZ), a odnose se na:

1. Upis zrakoplova: 20
2. Brisanje zrakoplova: 13
3. Promjenu podataka (vlasništva i ostalih podataka): 24
4. Upis i brisanje tereta i privremenih mjera: 11
5. Izvadak i dostavu podataka (preslika HRCZ, razmjena putem kurira): 27
6. Rezervaciju registarske oznake: 11
7. Davanje mišljenja (upis vlasništva, hipoteke): 2
8. Izdavanje nove potvrde o registraciji (stara izgubljena): 1
9. Odobrenje odstupanja od Pravilnikom propisanih dimenzija registarske oznake: 2

Tijekom 2011. godine, ukupno je riješeno 100 predmeta.

4.1.7 Odobranje letova

Ured za odobranje letova izdaje odobrenja koja se mogu svrstati u nekoliko grupa:

1. inozemnim civilnim zrakoplovima za obavljanje djelatnosti zračnog prijevoza (putnika i robe) u zračnom prostoru Republike Hrvatske prema Pravilniku o uvjetima i načinu izdavanja odobrenja za letenje inozemnih zrakoplova u hrvatskom zračnom prostoru i bilateralnim ugovorima o zračnom prometu koje je sklopila Republika Hrvatska;
2. inozemnim civilnim zrakoplovima za obavljanje djelatnosti zračnog prijevoza (putnika i robe) u zračnom prostoru Republike Hrvatske sukladno Mnogostranom sporazumu o Europskom zajedničkom zračnom prostoru (ECAA Agreement);
3. suglasnosti na prelete i slijetanja inozemnih državnih zrakoplova koja odobrenja izdaje Ministarstvo vanjskih i europskih poslova te suglasnosti na godišnja diplomatska odobrenja za prelete i slijetanja inozemnih državnih zrakoplova;
4. odobrenja domaćim i inozemnim operatorima zrakoplova sukladno Pravilniku o letenju zrakoplova, a koja se uglavnom odnose na generalnu avijaciju.

Zbog izrazitog povećanja broja predmeta tijekom ljetne sezone, a počevši od 1. travnja pa do 31. listopada, Ured radi dvokratno tj. od 8.30 do 20.00 sati. Radnicima je tijekom vikenda i praznika određena obveza pripravnosti odnosno dežurstva djelatnika kao telefonska podrška, uz obvezu da se, prema potrebi, odazovu na rad.

Odlukom direktora Agencije o načinu vođenja predmeta u Uredu od 25. siječnja 2011. godine je utvrđeno da se predmeti Ureda kroz sustav ICROSS vode kao neupravni, osim zrakoplovnih priredbi te onih izrijeком navedenih u Odluci. U Uredu je u 2011. godini obrađeno ukupno 1.057 predmeta (neupravnih), te 10 upravnih predmeta – zrakoplovne priredbe. Struktura predmeta prema klasi i količini je sljedeća:

1. Diplomatski i konzularni poslovi
- Suglasnosti na godišnja odobrenja za prelete i slijetanja inozemnih državnih zrakoplova - 41
2. Preleti i slijetanja inozemnih državnih zrakoplova
- Pojedinačne suglasnosti - 247
3. Odobranje letova inozemnim zračnim prijevoznicima - 622
Redoviti promet - 57
Povremeni promet – 565
4. Odobranje letova prema Pravilniku o letenju zrakoplova - 139
5. Ostalo (zračni promet općenito, prijevoznička djelatnost)
- Suradnja s pojedinim državama i međunarodnim organizacijama - 8

Obzirom na određene poteškoće u radu Ureda, direktor Agencije osnovao je radnu grupu sa zadatkom rješavanja problematike slobode letenja u Republici Hrvatskoj. Jedan od važnijih zaključaka radne grupe odnosio se na pribavljanje informacija od Uprave zračnog prometa o trenutačnom statusu dvostranih sporazuma o prijevozu u Republici Hrvatskoj i njihova dostava te pojašnjenja u vezi s primjenom ECAA Sporazuma i načini postupanja prema pojedinim državama članicama koje nisu depozitaru prijavile da privremeno primjenjuju Sporazum do njegovog stupanja na snagu niti su potpisale s Republikom Hrvatskom memorandum o suglasnosti o primjeni istog.

Od osnivanja Agencije i razdvajanja nadležnosti, Ministarstvo, odnosno Uprava zračnog prometa, između ostalog, odgovorna je za utvrđivanje cjelokupne politike civilnog zrakoplovstva u Republici Hrvatskoj, pripremanje i provedbu pregovora i potpisivanje dvostranih i mnogostranih ugovora s područja civilnog zrakoplovstva te osiguravanje pravilne primjene međunarodnih ugovora s područja civilnog zrakoplovstva. Postoji potreba da Uprava zračnog prometa utvrdi jasnu politiku kojom bi se Ured rukovodio i postupao u svojem radu, a posebice u odnosu na povremeni promet gdje su zahtjevi i najbrojniji.

Nadalje, Pravilnik o uvjetima i načinu izdavanja odobrenja za letenje inozemnih zrakoplova u hrvatskom zračnom prostoru donesen je 2004. godine i sadrži samo tehničke odredbe u smislu načina podnošenja zahtjeva i obveznih dokumenata koji se prilažu zahtjevu. Stoga se problemi i zastoji u radu Ureda u najvećoj mjeri događaju zbog nepostojanja politike, smjernica i kriterija na temelju kojih bi se mogla donijeti jasna odluka o izdavanju odobrenja ili odbijenice prijevoznicima. Tako su djelatnici Ureda bili prisiljeni takve slučajeve rješavati hitnim telefonskim konzultacijama s Upravom zbog čega u predmetima ne postoji nikakav pisani trag, troši se dragocjeno vrijeme posebice tijekom ljetne sezone kad je vršno opterećenje u radu Ureda, a događalo se da i djelatnici Uprave nisu uvijek bili dostupni.

Agencija će i u narednom razdoblju inzistirati na uspostavljanju i definiranju načina suradnje i komunikacije s Upravom po gore navedenim pitanjima, a kako bi Ured mogao postupati sukladno odredbama Zakona.

U 2011. godini, predstavnik Ureda sudjelovao je 2 puta na bilateralnim konzultacijama sa zrakoplovnim vlastima Republike Turske i to u srpnju i studenom, no oba puta bez rezultata odnosno nije došlo do potpisivanja Memoranduma o suglasnosti zbog odbijanja turske strane. Kako Uprava zračnog prometa nije nakon toga utvrdila jasnu politiku rješavanja zahtjeva turskih prijevoznika, posebice u odnosu na odobravanje letova u neredovitom prometu, u radu Ureda dolazilo je do određenih poteškoća. Predstavnik Ureda je također sudjelovao i na pregovorima za potpisivanje bilateralnog sporazuma o zračnom prometu s Ujedinjenim Arapskim Emiratom koji je parafiran i nalazi se u daljnjoj proceduri.

Interni audit Ureda obavljen je 14. i 15. rujna 2011. godine te je utvrđeno ukupno 39 nalaza koji se odnose na: nedovršenost Priručnika Ureda, nepostojanje procedura, neažurnost predmeta, nestandardiziranost obrazaca odobrenja koje donosi Ured, potrebu dogovora oko načina suradnje s drugim odjelima unutar Agencije te s Upravom zračnog prometa, osposobljavanje radnika Ureda itd. Izrađen je plan korektivnih mjera kojima bi se sukcesivno, uz ostale redovne radne aktivnosti, uklonili utvrđeni nedostaci s krajnjim rokom dovršetka 31. listopada 2012. godine.

Značajno poboljšanje rada Ureda uslijedilo je nakon zaposlenja voditeljice Ureda, a naročito u zadnjem kvartalu 2011. godine kada je učinjeno sljedeće:

- na internetskim stranicama Agencije objavljene su informacije za prijevoznike na hrvatskom i engleskom jeziku te obrasci za izdavanje odobrenja za letenje inozemnih civilnih zrakoplova u hrvatskom zračnom prostoru za redoviti i neredoviti promet;
- izrađeni su predlošci za odobrenja koje izdaje Ured na engleskom jeziku za: redoviti zračni prijevoz, povremeni zračni prijevoz, prihvaćanje notifikacija prijevoznicima prema ECAA Sporazumu, te radove iz zraka inozemnim zračnim prijevoznicima;
- utvrđene su vrste odobrenja koje Ured izdaje te pravni temelj za njihovo izdavanje;
- uspostavljene su check-liste s provjerom potrebnih dokumenata temeljem kojih se izdaju odobrenja;
- obavljena su interna školovanja radnika Ureda za: *Civil Aviation Law and Organizations* te inicijalni *Quality System*, a školovanje za *Enforcement* nije održano do kraja 2011. godine;
- ažuriranje predmeta kroz sustav ICROSS;
- inicirani su dogovori o koordinaciji rada s drugim odjelima i uredima Agencije.

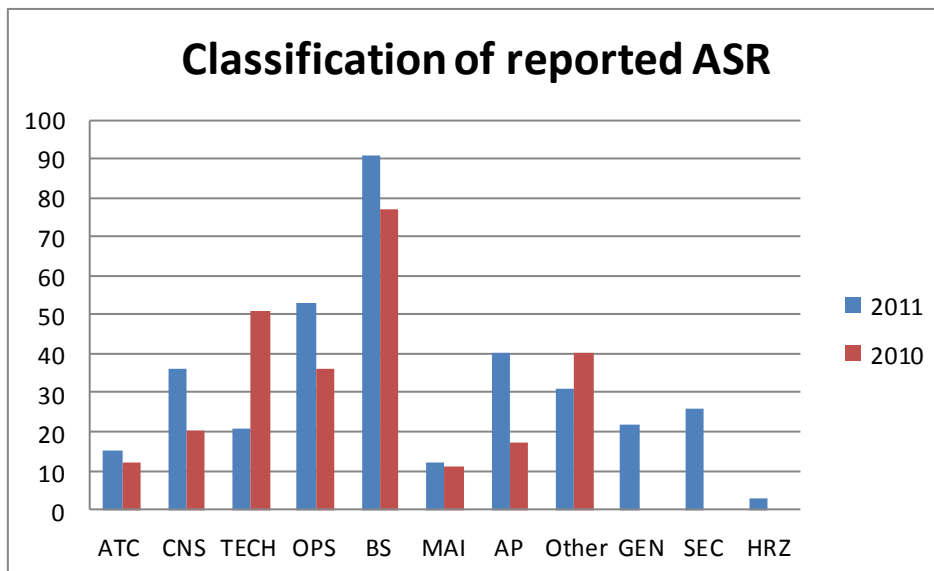
4.1.8 Implementacija sustava upravljanja sigurnošću (SMS)

Jedan od važnih prioriteta Agencije je uspostava i održavanje efikasnog i proaktivnog Sustava upravljanja sigurnošću (SMS - *Safety Management System*) u skladu s međunarodnim zrakoplovnim standardima, te jačanje i promoviranje sigurnosne kulture (*Safety Culture*) u hrvatskom zrakoplovnom okruženju. Agencija je predana razvoju, implementiranju, održavanju i kontinuiranom poboljšanju postupaka i radnih procesa kako bi osiguralo da se sve aktivnosti u zračnom prometu odvijaju u nadziranom okruženju, da se postižu željene performanse sigurnosti, te da se ispunjavaju nacionalni i međunarodni zahtjevi.

Procedure i procesi Agencije vezani uz sustav upravljanja sigurnošću Agencije opisani su u „CCAA *Aviation Safety Procedure Manual*“ (QSM-MAN-003). U skladu s utvrđenim procedurama, u 2011. godini, održavali su se redoviti sastanci Odbora za sigurnost (*Safety Board*) Agencije, koji su za cilj imali:

- kontinuiranu analizu podataka važnih za identifikaciju značajnih opasnosti i upravljanje rizicima;
- praćenje efektivnosti sustava izvješćivanja o događajima;
- odlučivanje o potrebi daljnjih istraga od strane Agencije;

Agencija je pripremila izvješće o razini sigurnosti u zračnom prometu za 2011. godinu (*Yearly Aviation Safety Report*) na temelju podataka prikupljenih putem baze događaja koji ugrožavaju sigurnost, a koju vodi Ured upravljanja kvalitetom i sigurnosti zračnog prometa.

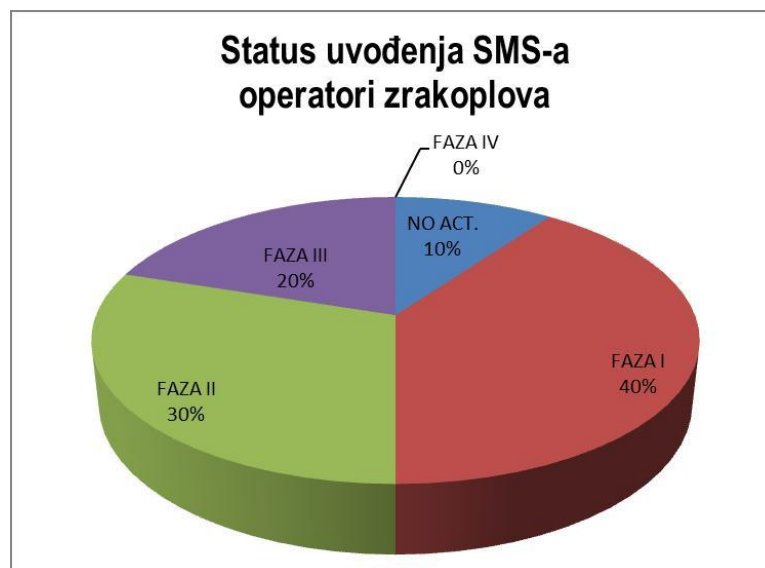

Slika 4: Broj izvješća o ugrožavanju zrakoplovne sigurnosti

Broj prijavljenih događaja u 2011. godini je za 30% veći nego u 2010. godini, što ukazuje na činjenicu da je sustav izvješćivanja dobro prihvaćen i prepoznat kao važan faktor u procesu poboljšanja razine sigurnosti u zračnom prometu. Međutim, kao i prethodne godine 90% prikupljenih podataka zaprimljeno je od strane 2 ista pružatelja usluga u zračnom prometu/plovidbi, te je potrebno i dalje poticati i promovirati kulturu izvješćivanja kod svih ostalih sudionika

Kako bi se održala kompetentnost svih inspektora Agencije za područje sustava upravljanja sigurnošću, u 2011. godini održano je interno školovanje inspektora - obnova znanja.

U svibnju 2011. godine, Agencija je objavila reviziju sigurnosne direktive ASO-2010-004 koja obvezuje pružatelje usluga na uspostavu, održavanje i unaprjeđenje SMS-a u skladu s vrstom i kompleksnosti operacija koje je pružatelj usluga ovlašten provoditi u sklopu svoga certifikata, kao i opasnostima i rizicima sigurnosti vezanim uz operacije/aktivnosti svoje organizacije. Agencija je u 2011. godini pratila uspostavu i funkcioniranje SMS-a kroz proces certificiranja i kontinuirani nadzor organizacija. Za pružatelje usluga na koje se odnose odredbe ICAO Aneks 1, 6 i 8 Agencija predviđa uvođenje SMS-a kroz 4 faze. Ovaj proces je za operatore zrakoplova koji operiraju zrakoplovima iznad 5.700 kg i helikopterima iznad 3.175 kg najveće dopuštene mase pri slijetanju započeo 1. kolovoza 2010. godine, a proces uspostave efektivnog SMS-a traje određeno vremensko razdoblje. Kod ovih operatora planirano je da se potpuna implementacija SMS-a postigne do 1. siječnja 2013. godine. Za operatore zrakoplova koji operiraju zrakoplovima s klipnim motorima ispod 5.700 kg i helikopterima ispod 3.175 kg najveće dopuštene mase pri slijetanju rok za završetak prve faze je bio 1. siječnja 2012. godine. Spomenutom revizijom ASP-2010-004, između ostalog, je odgođen i početak implementacije SMS-a za 2 godine za organizacije za održavanje zrakoplova, organizacije za letačku obuku (FTO) i organizacije za osposobljavanje za tip zrakoplova (TRTO), te za 4 godine za organizacije za osposobljavanje privatnih pilota (PPL RF) i organizacije za osposobljavanje pilota jedrilica i slobodnih balona.

Slika 5: Trenutni status uvođenja SMS-a od strane operatora zrakoplova

Agencija kontinuirano prati provedbu, odnosno implementaciju SMS-a na zračnim lukama u Republici Hrvatskoj koji su bili u obvezi započeti implementaciju SMS-a još 2005. godine prema odredbama Pravilnika o uvjetima kojima mora udovoljavati operator aerodroma za izdavanje te način izdavanja svjedodžbe aerodroma.

Agencija kontinuirano prati provedbu SMS-a kod pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, za koje su specifični SMS zahtjevi osigurani kroz provedbu ESARR 3 (*Use of Safety Management Systems by ATM Service Providers*).

Sukladno članku 56. Zakona, Povjerenstvo za upravljanje sigurnošću u zračnom prometu predlaže Vladi Republike Hrvatske nacrt Nacionalnog programa sigurnosti u zračnom prometu. Prema Odluci o osnivanju Povjerenstva za upravljanje sigurnošću u zračnom prometu stručne poslove Povjerenstva obavlja Agencija. Kako bi se olakšao i ubrzao početak rada Povjerenstva na donošenju nacrta Nacionalnog programa, inicijalni nacrt istoga pripremila je Agencija. Inicijalni nacrt Nacionalnog programa u potpunosti prati strukturu SSP-a

(*State Safety Programme*), definiranu u ICAO Doc 9859, te je dodatno usklađen i sa zahtjevima EASP-a (*European Aviation Safety Programme*), uzimajući u obzir i trenutno najbolju svjetsku praksu.

4.1.9 Pokrenuti prekršajni postupci iz područja civilnog zrakoplovstva

U okviru nadležnosti nadzora i inspekcije sigurnosti zračnog prometa, propisane člankom 5. stavkom 7. točka 13. Zakona, a u svezi s člankom 109. i člankom 112. stavak 1. Prekršajnog zakona («Narodne novine» broj 107/07), Agencija je kao ovlašteni tužitelj pokrenula u 2011. godini 6 prekršajnih postupaka i izdala 1 prekršajni nalog.

Prekršajni postupci vode se u Ministarstvu pomorstva, prometa i infrastrukture / Upravi zračnog prometa, kao ovlaštenog tijela za vođenje prekršajnog postupka u prvom stupnju, sukladno članku 163. Zakona. Prekršajni postupci pokrenuti su zbog počinjenih sljedećih prekršaja :

I. Oglašavanje i obavljanje komercijalnog zračnog prijevoza i druge komercijalne operacije bez registracije za obavljanje tih djelatnosti i bez Operativne licencije ili druge odgovarajuće svjedodžbe (prekršaj iz članka 150. stavak 2. točka 25.).

Zbog ovog prekršaja pokrenuta su 3 prekršajna postupka prema sljedećem:

1. Operator zrakoplova 1 - postupak je u tijeku do sada su održane dvije rasprave;
2. Operator zrakoplova 2 - postupak u prvom stupnju završen, okrivljenik nepravomoćnim rješenjem proglašen krivim i izrečena mu novčana kazna (rok za podnošenje žalbe Visokom prekršajnom sudu nije istekao);
3. Operator zrakoplova 3 - postupak u tijeku, održana jedna rasprava.

II. Nepostupanje prema izrečenoj zabrani i naređenju zrakoplovnog inspektora (prekršaj iz članka 155. stavak 1. točka 2. Zakona).

Zbog ovog prekršaja pokrenuta su 3 prekršajna postupka prema sljedećem:

1. Operator zrakoplova 1 - postupak u tijeku, održane dvije rasprave;
2. Operator zrakoplova 2 - postupak u prvom stupnju završen, okrivljenik nepravomoćnim rješenjem proglašen krivim i izrečena mu novčana kazna (rok za podnošenje žalbe Visokom prekršajnom sudu nije istekao);
3. Operator zrakoplova 3 - postupak u tijeku, održana jedna rasprava.

III. Izdan Prekršajni nalog zbog obavljanja leta u kontroliranom zračnom prometu bez propisanih odobrenja i predaje plana leta (prekršaj iz članka 156. stavak 1. točka 12. Zakona).

Zbog ovog prekršaja pokrenut je 1 prekršajni postupak prema sljedećem:

1. Fizička osoba - postupak u tijeku, protiv prekršajnog naloga stranka uložila prigovor, nije zakazana niti jedna rasprava.

U 2010. godini pokrenuta su 3 prekršajna postupka. U 2 prekršajna postupka izrečeno je pravomoćno osuđujuće rješenje i naplaćena novčana kazna. U 1 postupku je izrečeno nepravomoćno osuđujuće rješenje protiv kojeg je stranka uložila žalbu Visokom prekršajnom sudu koji odlučuje u drugom stupnju.

4.2 Otklanjanje nalaza iz prethodnih nadzora/inspekcija međunarodnih organizacija

U 2011. godini, Agencija je nastavila otklanjati nalaze iz prethodnih nadzora/inspekcija međunarodnih organizacija prema planovima korektivnih mjera. U potpunosti su zatvoreni svi nalazi proizišli iz EASA standardizacijske inspekcije provedene nad Agencijom od strane Europske agencije za sigurnost zračnog prometa (EASA) u 2009. godini. Isto tako, Agencija je otklanjala nalaze iz ICAO - USOAP nadzora provedenog nad Agencijom od strane Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) u 2010. godini.

4.2.1 Otklanjanje nalaza iz EASA standardizacijske inspekcije - 2009

EASA standardizacijska inspekcija (*Full scope*) od strane Europske agencije za sigurnost zračnog prometa (EASA) provedena je u Agenciji u razdoblju 14. – 18. rujna 2009. godine za područja:

- Air Operations (Report number OPS.HR.09.2009)
- Airworthiness (Report number CAW.HR.09.2009)
- Flight Crew Licensing (Report number FCL.HR.09.2009)

Otvoreno je 48 nalaza neusklađenosti, većinom kategorizirani kao manja odstupanja ili preporuke za daljnje poboljšanje.

15. studenog 2010. godine Agencija je od EASA-e zaprimila potvrdu (*Statement of Findings Closure*) o uspješnom zatvaranju svih OPS nalaza.

18. siječnja 2011. godine Agencija je od EASA-e zaprimila potvrdu (*Status Report CAW.HR.9.2009*) o uspješnom zatvaranju svih CAW nalaza utvrđenih tijekom EASA posjeta 2009 godine.

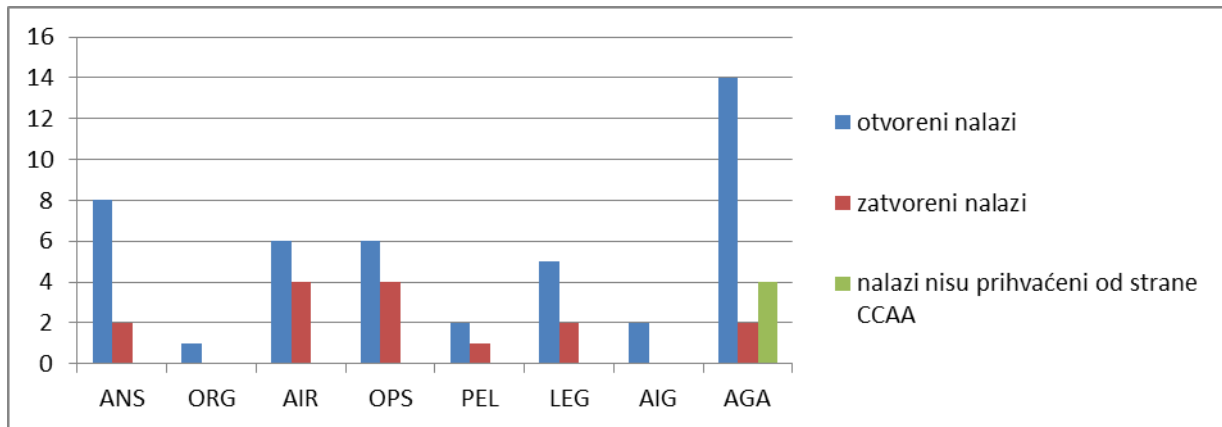
2. studenog 2010. godine Agencije je od EASA-e zaprimila potvrdu o uspješnom zatvaranju 16 od ukupno 17 FCL (LIST i MEST) nalaza. Konačno zatvaranje jedinog preostalog LIST nalaza (LIST-6), a koji se ticao postupka validacije stranih dozvola koji provodi Agencija, odgođeno je do iduće EASA standardizacijske inspekcije provedene u veljači 2011. godine. Slijedom utvrđenih činjenica, dana 15. ožujka 2011. godine Agencija je od EASA-e zaprimila potvrdu (*Status Report FCL.HR.9.2009*) o uspješnom zatvaranju svih FCL nalaza utvrđenih tijekom EASA standardizacijske inspekcije iz 2009. godine.

4.2.2 Otklanjanje nalaza iz ICAO – USOAP nadzora - 2010

Organizacija međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) je u sklopu ICAO - USOAP programa (*Universal Safety Oversight Audit Programme*), redovitih nadzora sustava nadzora sigurnosti zračnog prometa svih 190 ICAO zemalja članica, izvršila nadzor nad tijelima Republike Hrvatske nadležnima za civilno zrakoplovstvo u razdoblju 26. svibnja – 4. lipnja 2010. godine. ICAO - USOAP nadzor je obuhvatio područja Annex-a 1 (Licenciranje), Annex-a 6 (Operacije), Annex-a 8 (Plovidbenost), Annex-a 14 (Aerodromi), Annex-a 11 (Usluge u zračnoj plovidbi - ATS) i Annex-a 13 (Istraživanje nesreća i nezgoda).

Otvoreno je ukupno 58 nalaza neusklađenosti, a Agencije ima nadležnost za provedbu korektivnih mjera nad 44 nalaza, od kojih 4 nalaza u suradnji s Ministarstvom, te 1 nalaz u suradnji s Ministarstvom obrane. Pored toga, 4 nalaza iz područja Annex-a 14 (Aerodromi) nisu prihvaćena od strane Agencije, te su slijedom provedene analize ICAO-u dostavljena detaljna obrazloženja. U skladu s ICAO - USOAP programom i protokolom, Agencija je 20. listopada 2010. godine dostavila Nacionalnom ICAO koordinatorskom Plan korektivnih mjera, koji je dodatno revidiran u siječnju 2011. godine na temelju komentara i preporuka ICAO auditora.

Krajem 2011. godine, zatvoreno je 38% nalaza iz nadležnosti Agencije. Sukladno Planu korektivnih mjera, do kraja 2012. godine predviđeno je zatvaranje gotovo svih nalaza čije je rješavanje u nadležnosti Agencije.

Slika 6: Trenutni status ICAO nalaza

Provedba pojedinih korektivnih mjera u nadležnosti Agencije kasni većinom zbog potrebnog dužeg vremena za osposobljavanje novih inspektora i prijevod ICAO Annex-a.

Najveći problem predstavljaju korektivne mjere koje Agencija treba provesti u suradnji s Ministarstvom i drugim tijelima državne uprave, kao što su:

- obveze Agencija za provedbu nadzora sigurnosti sustava za potragu i spašavanje. Provedba mjere nije moguća zbog Uredbe o uvjetima i načinu obavljanja potrage i spašavanja zrakoplova («Narodne novine» broj 129/11) (nalaz ANS-03);
- obveze Agencija za provedbu nadzora sigurnosti pružanja usluga u zračnoj plovidbi u delegiranom zračnom prostoru (preduvjet sklapanje međudržavnog sporazuma s Italijom i Slovenijom (nalaz ORG-01);
- priznavanje certifikata u skladu s odredbama članka 83 bis Čikaške konvencije. Primjena nije moguća jer prijedlog za izmjenu i dopunu Zakona o zračnom prometu nije prihvaćen (nalaz LEG-04);
- izmjena i dopuna Zakona o prijevozu opasnih roba. Agencija dostavila svoj prijedlog izmjena u travnju 2011. godine. Provedba mjere kasni jer je usvajanje izmjena i dopuna Zakona o prijevozu opasnih roba u nadležnosti Ministarstva / Uprave za unutarnju plovidbu (nalaz OPS-06).

Također, kasni i provedba korektivne mjere koju Agencija treba provesti u suradnji s Ministarstvom obrane, a odnosi se na obvezu Agencije da nadzire sigurnost nad pružanjem CNS usluga koje Ministarstvo obrane pruža GAT operacijama.

Kraj 2010. godine označio je kraj primjene stare metodologije prema kojoj se provodio ICAO - USOAP program, poznato kao sveobuhvatni pristup sustavima (*Comprehensive Systems Approach - CSA*). Početkom 2011. godine započelo je prijelazno razdoblje od 2 godine (2011. – 2012.) u kojem bi se države članice i ICAO postupno pripremile za primjenu nove metodologije koja uvodi pristup kontinuiranog nadzora (*Continuous Monitoring Approach - CMA*), počevši od siječnja 2013. godine. Cilj nove metodologije je promoviranje zrakoplovne sigurnosti na globalnoj razini kroz neprekidan nadzor sposobnosti i unaprjeđenje sposobnosti država članica ICAO za provođenje nadzora sigurnosti (zračnog prometa). Nova metodologija podrazumijeva određene promjene vezane uz provedbu Plana korektivnih mjera i dostave informacija ICAO-u od strane država članica putem nove *online* aplikacije Upitnika o zrakoplovnim aktivnostima države (*State Aviation Activity Questionnaire – SAAQ*) i audit protokola (*Audit Protocol*). Agencija je tijekom 2011. godine surađivala

s Ministarstvom vezano uz daljnje postupanje po pitanju prilagodbe i primjene nove metodologije ICAO - USOAP programa u narednom razdoblju. Između ostalog, bit će potrebno izvršiti ažuriranje rokova i dogovorenih korektivnih mjera u Planu korektivnih mjera početkom i dostavi relevantnih informacija ICAO-u tijekom 2012. godine.

4.3 FAA Kategorija 1

U razdoblju od 12. do 16. srpnja 2010. i od 1. do 2. prosinca 2010. godine zrakoplovne vlasti Sjedinjenih Američkih Država (*Federal Aviation Administration - FAA*) provele su nad Agencijom nadzor prema FAA - IASA međunarodnom programu procjene zrakoplovne sigurnosti (*International Aviation Safety Assessment (IASA) Program*). Cilj FAA – IASA nadzora je bio utvrđivanje stanja, da li Agencija kao tijelo Republike Hrvatske nadležno za sigurnost civilnog zračnog prometa, udovoljava standardima i preporučenim praksama (SARPs) Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO). FAA - IASA nadzor je, isto tako kao i ICAO – USOAP nadzor, baziran na procjeni 8 ICAO „*Critical Elements*“ (CE).

Prethodnim FAA - IASA nadzorom provedenim 2008. godine, Republika Hrvatska je svrstana u FAA Kategoriju 2. Navedena procjena značila je da nadležna tijela Republike Hrvatske za sigurnost civilnog zračnog prometa nisu udovoljavala standardima i preporučenim praksama (SARPs) Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO).

Tijekom 2010. godine, Agencija je poduzela niz aktivnosti za kvalitetno zatvaranje svih prethodno utvrđenih nalaza, čime je ostvareno značajno poboljšanje sustava nadzora sigurnosti civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj.

U skladu s FAA protokolom, odluku o konačnom kategoriziranju Republike Hrvatske donijelo je FAA Sjedište i isto je dostavljeno Ministarstvu i Agenciji preko Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država početkom 2011. godine. Slijedom navedenog, u dopisu veleposlanika Sjedinjenih Američkih Država u Republici Hrvatskoj upućenom resornom ministru dana 20. siječnja 2011. godine stoji da je Republika Hrvatska uspješno implementirala sve međunarodne standarde vezane uz nadzor sigurnosti u zračnom prometu i time ispunila sve uvjete za stjecanje Kategorije 1, koja je i preduvjet za uspostavu direktnih letova i *code share*–a sa Sjedinjenim Američkim Državama.

4.4 EASA standardizacijska inspekcija - 2011

Standardizacijska inspekcija od strane Europske agencije za sigurnost zračnog prometa (*EASA – Combined Standardisation Inspection*) provedena je u Agenciji u razdoblju 7. - 11. veljače 2011. godine. EASA standardizacijska inspekcija obuhvatila je područja licenciranja (LIST i MEST), održavanja (CAW) i po prvi put inspekciju nad provedbom SAFA programa (sigurnosni pregled inozemnih zrakoplova).

Otvoren je 31 nalaz neusklađenosti, većinom kategorizirani kao manja odstupanja ili preporuke za daljnje poboljšanje. U svibnju 2011. godine Agencija je EASA-i dostavila Plan korektivnih mjera. Sukladno prihvaćenom Planu korektivnih mjera, Agencija je pristupila otklanjanju nalaza, te je do kraja 2011. godine dostavila dokaze o provedenim korektivnim mjerama za većinu utvrđenih nalaza.

Dana 27. listopada 2011. godine Agencija je od EASA-e zaprimila potvrdu (*Statement of Findings Closure*) o uspješnom zatvaranju svih SAFA nalaza. Dana 24. studenoga 2011. godine Agencije je od EASA-e zaprimila potvrdu (*Statement of Findings Closure*) o uspješnom zatvaranju svih LIST i MEST nalaza.

U vrijeme pisanja ovoga Izvješća Agencija je od EASA-e zaprimila potvrdu (*Status Report CAW.HR.02.2011*) o uspješnom zatvaranju 10 CAW od ukupno 14 nalaza utvrđenih tijekom EASA

standardizacijske inspekcije iz 2011. godine. Provedba preostalih korektivnih mjera prati Plan korektivnih mjera odobren od strane EASA-e.

4.5 Lokalni plan implementacije jedinstvenog europskog neba - LSSIP

Republika Hrvatska je potpisala i ratificirala Međunarodnu konvenciju o suradnji o sigurnosti zračne plovidbe s Europskom organizacijom za sigurnost zračne plovidbe - EUROCONTROL (Zakon o potvrđivanju Protokola s usuglašenom Međunarodnom konvencijom o suradnji na sigurnosti zračne plovidbe EUROCONTROL – «Narodne novine», Međunarodni ugovori broj: 8/05), te je sukladno tome dužna sudjelovati na donošenju i provođenju odluka i zaključaka odgovarajućih tijela EUROCONTROL-a.

Jedna od obaveza je i sudjelovanju u projektu Europskog plana implementacije jedinstvenog europskog neba (*European Single Sky Implementation Plan* - u daljnjem tekstu ESSIP), koji također podrazumijeva izradu Lokalnog plana implementacije jedinstvenog europskog neba za Republiku Hrvatsku (*Local Single Sky Implementation Plan* - u daljnjem tekstu LSSIP).

ESSIP predstavlja zajednički dogovoren plan provedbe obaveza koje proizlaze iz regulativa jedinstvenog europskog neba, s ciljem poboljšanja europske mreže zračnog prometa u sljedećih 5 do 7 godina.

Glavna izravna korist projekta ESSIP je osiguranje jednog općeg plana koji se temelji na zajedničkom dogovoru o onom što treba promijeniti u europskom ATM-u od strane svih sudionika, koji su uključeni u europski zračni promet, kako bi se postigli sljedeći ciljevi: povećanje ekonomičnosti, kapaciteta, i sigurnost zračnog prometa, te povećanje zaštite okoliša.

Iz ESSIP-a se nadalje razvijaju lokalni planovi implementacije - LSSIP, pa tako i LSSIP Republike Hrvatske kojim se dakle, na lokalnoj razini, precizno definira: što mora biti učinjeno, zašto, kako, kada, gdje i od koga. LSSIP Republike Hrvatske je javan dokument i nalazi se na službenim stranicama EUROCONTROL-a.

Obzirom na nadležnost Agencije u pogledu predlaganja podzakonskih propisa u civilnom zrakoplovstvu, unutar dokumenta LSSIP za 2011. godinu, izrađen je prijedlog regulatornog rješenja koji će poslužiti kao osnova za implementaciju pojedinih ciljeva ESSIP-a za Republiku Hrvatsku. Pored toga što je Agencija sudjelovala u izradi nacrtu LSSIP-a Republike Hrvatske, unutar istog dokumenta se nalazi i Godišnje izvješće koje Agencija dostavlja Europskoj komisiji, a tiče se nadzora sigurnosti nad pružateljem usluga u zračnoj plovidbi.

Agencija je, također, izradila nacrt Izvješća o fleksibilnoj upotrebi zračnog prostora koje je nakon usuglašavanja na Nacionalnom povjerenstvu za upravljanje zračnim prostorom i potpisa ministra nadležnog za civilni zračni promet upućeno u Europsku komisiju.

Nadalje, za potrebe izrade LSSIP dokumenta za Republiku Hrvatsku, unutar Agencije je napravljen plan izrade LSSIP dokumenta, kojim je svaka pojedina osoba koja je određena za praćenje i implementaciju LSSIP ciljeva dužna pratiti situaciju i razvoj regulative na europskoj razini svakog cilja za koji je nadležna, te na nacionalnoj razini izvršiti konzultacije među zainteresiranim subjektima, u cilju definiranja vremena i rokova implementacije.

4.6 Faza II ECAA Sporazuma

Republika Hrvatska je i prije ispunjenja uvjeta za zatvaranje I faze ECAA Sporazuma započela implementaciju EU *acquisa* predviđenog za II fazu. Mjerodavan izvor EU propisa predviđenih za implementaciju u I i II fazi nalazi se u Aneksu I ECAA Sporazuma, s tim da se kao mjerodavan uzima Aneks I

iz 2008. godine. Budući da je većina uredbi i direktiva iz Aneksa I iz 2008. godine izmijenjena i dopunjena novijim uredbama i direktivama ili stavljena izvan snage pa zamijenjena novim uredbama i direktivama, koje nisu spomenute u Aneksu I, budući da on nakon 2008. godine više nije ažuriran, u planove izrade nacрта pravilnika uzimane su u obzir i uredbi i direktive koje su, iako nisu navedene izrijekom u Aneksu I, ipak uzete kao važne za implementaciju, budući da su povezane s uredbama i direktivama koje jesu izrijekom navedene u Aneksu I iz 2008. godine. Za Agenciju nije dvojbeno da postoji obveza implementacije uredbi i direktiva kojima se mijenjaju i dopunjuju ili zamjenjuju uredbi i direktive koje su navedene u Aneksu I. U ovom Izvješću prilikom spominjanja uredbi i direktiva iz II faze ECAA Sporazuma misli se na neku od uredbi i direktiva koje su izrijekom spomenute u Aneksu I ECAA Sporazuma, ali tu se podrazumijevaju i uredbi i direktive kojima se one mijenjaju i dopunjuju ili one kojima se stare zamjenjuju.

Stanje implementacije EU *acquisa* iz II faze ECAA Sporazuma je kako slijedi u nastavku ovoga Izvješća.

II faza sadrži 15 uredbi i direktiva.

- 10 - implementirano kroz pravilnike (od tih 10, 2 su pravilnika u postupku izmjena i dopuna kako bi se uskladili s EU uredbama koje su nedavno donesene).
- 2 - izrađen je nacrt prijedloga pravilnika koji se nalazi u postupku pred objavom u „Narodnim novinama“ ili je u postupku u Ministarstvu i objava se očekuje u II kvartalu 2012. godine.
- 1 - nije u nadležnosti Agencije.
- 2 - nisu hitne i treba procijeniti u koordinaciji s Ministarstvom kako će se provesti praktična primjena tih uredbi u Republici Hrvatskoj.
- 1 - nije potrebno implementirati kroz pravilnik zato što je Agencija zaključila Radni sporazum s Europskom agencijom za sigurnost zračnog prometa (EASA), pa je Sporazumom pokrivena materija iz te uredbi.

Aktivnosti koje Agencija provodi kako bi Republika Hrvatska ispunila obveze koje ima iz ECAA Sporazuma provode se neovisno o tome što ECAA Sporazum nije na snazi i što postoje naznake od strane Europske komisije da neće niti stupiti na snagu, barem do trenutka dok Republika Hrvatska ne postane članica EU. Agencija je ocijenila da je Annex I ECAA Sporazuma dobra baza za praćenje i preuzimanje EU propisa, ali uz to se nije ograničila samo na ono što je navedeno u Annexu I, nego uz to prati i ostale EU propise s područja civilnog zrakoplovstva i izrađuje nacрте prijedloga pravilnika kojima se preuzimaju i ti propisi. Pri određivanju prioriteta izrade nacрта prijedloga pravilnika, Agencija se vodi ECAA Sporazumom s obzirom na to da je taj Sporazum Republika Hrvatska ratificirala i time preuzela obvezu njegove provedbe, bez obzira što on još uvijek nije stupio na snagu. No, budući da se ECAA Sporazum ne ažurira na vrijeme od strane Europske komisije, Agencija ne smije dozvoliti da se zanemaruju novi propisi koji se donose u EU, osobito zbog toga što će Republika Hrvatska uskoro postati članica EU i svi ti EU propisi će ju obvezivati. Pravovremena implementacija EU propisa u nacionalne propise i u praksi je odlučujuća kako bi Republika Hrvatska spremna ušla u EU i mogla bez problema funkcionirati u EU okruženju.

Dosadašnje poštivanje ECAA Sporazuma je Republici Hrvatskoj donijelo određene pozitivne rezultate. Iako hrvatski zračni prijevoznici ne uživaju u svim državama članicama EU zračne slobode koje im pripadaju iz I faze ECAA Sporazuma, neke države članice potpuno priznaju te slobode, dok ih neke priznaju u ograničenom opsegu ili ih uopće ne priznaju. U odnosu Agencije s relevantnim tijelima EU, ponajprije s Europskom komisijom i EASA-om, Agencija uživa status tijela čije se kompetencije i rezultati priznaju i cijene, te zbog toga Agencija ima konstruktivnu i otvorenu komunikaciju s tim tijelima. Agencija je i u 2011. godini, u

komunikaciji s Ministarstvom, pokretala i predlagala aktivnosti kako bi se od strane Europske komisije dobili odgovori o statusu II faze ECAA Sporazuma.²

4.7 Rad na izradi nacrtu prijedloga podzakonskih propisa

U nadležnosti Agencije je, prema članku 5. stavku 14. Zakona, pripremanje nacrtu prijedloga podzakonskih propisa iz djelokruga rada. U 2011. godini, Agencija je izradila 20 nacrtu prijedloga podzakonskih propisa i to:

- Pravilnik o interoperabilnosti u mreži upravljanja europskim zračnim prometom, («Narodne novine» broj 18/11 i 99/11);
- Pravilnik o helidromima, («Narodne novine» broj 24/11);
- Pravilnik o zahtjevima za automatske sustave za razmjenu podataka o letu u svrhu obavješćivanja, koordinacije i prijenosa letova između jedinica kontrole zračnog prometa, («Narodne novine» broj 23/11);
- Pravilnik o osposobljavanju, ispitima, dozvolama i ovlaštenjima pilota balona, («Narodne novine» broj 29/11);
- Pravilnik o uvjetima i načinu izdavanja, produžavanja i obnavljanja dozvola i ovlaštenja pomoćnom zrakoplovnom osoblju koje obavlja poslove upravljanja i održavanja ATM opreme odobrene za operativno korištenje, («Narodne novine» broj 29/11);
- Pravilnik o utvrđivanju zahtjeva za primjenu protokola za prijenos poruka o letu u svrhu obavješćivanja, koordinacije i prijenosa letova između jedinica kontrole zračnog prometa, («Narodne novine» broj 32/11);
- Pravilnik o uspostavljanju programa mjerenja učinkovitosti usluga u zračnoj plovidbi i mrežnih funkcija, («Narodne novine» broj 32/11);
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zahtjevima za izvođenje operacija zrakoplovima i organizacijskim zahtjevima kojima moraju udovoljavati operatori zrakoplova, («Narodne novine» broj 34/11);
- Pravilnik o aerodromima na vodi, («Narodne novine» broj 35/11);
- Pravilnik o zahtjevima za procedure za planove leta u fazi prije polijetanja za jedinstveno europsko nebo, («Narodne novine» broj 37/11);
- Pravilnik o osposobljavanju, ispitima, dozvolama i ovlaštenjima pilota jedrilica, («Narodne novine» broj 46/11);
- Pravilnik o uvjetima i načinu uporabe ovjesne jedrilice i parajedrilice, («Narodne novine» broj 58/11);
- Pravilnik o utvrđivanju zahtjeva za razmak govornih kanala za radijsku komunikaciju zrak-zemlja, («Narodne novine» broj 66/11);
- Pravilnik o upravljanju protokom zračnog prometa, («Narodne novine» broj 73/11);
- Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja, izdavanja, obnavljanja i produžavanja dozvole i ovlaštenja zrakoplovnom osoblju za pripremu, otpremu i praćenje leta, («Narodne novine» broj 86/11);
- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o uspostavljanju programa mjerenja učinkovitosti usluga u zračnoj plovidbi i mrežnih funkcija, («Narodne novine» broj 89/11);
- Pravilnik o uspostavljanju pravila i postupaka u svezi uvođenja operativnih ograničenja vezanih za buku zrakoplova na zračnim lukama na teritoriju Republike Hrvatske, («Narodne novine» broj 120/11);
- Naredba o vremenu otvorenosti aerodroma, («Narodne novine» broj 123/11);

² U vrijeme pisanja ovoga Izvješća, Agencija i Uprava zračnog prometa dogovorile su aktivnosti prema Europskoj komisiji vezano uz najavu posjete procjene eksperata Europske komisije (ECAA Assessment Visit) s ciljem utvrđivanja da li je Republika Hrvatska implementirala sve uredbe i direktive i druge obveze koje proizlaze iz II faze ECAA Sporazuma.

- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima i načinu stjecanja, izdavanja, obnavljanja i produžavanja dozvole i ovlaštenja zrakoplovnom osoblju - pilotima helikoptera, («Narodne novine» broj 133/11);
- Pravilnik o uvjetima i načinu stjecanja, izdavanja, obnavljanja i produžavanja dozvole i ovlaštenja zrakoplovnom osoblju – pilotima aviona, («Narodne novine» broj 133/11).

U skladu s člankom 5. stavak 15. Zakona, Agencija je ovlaštena radi provedbe svojih nadležnosti propisanih tim Zakonom i propisima donesenima na temelju tog Zakona, izdavati naredbe o zrakoplovnoj sigurnosti (Air Safety Order). U 2011. godini, Agencija je donijela 8 naredbi o zrakoplovnoj sigurnosti, i to:

- Air Safety Order - ASO - 2011-001 - Odobravanje i nadzor tijela za testiranje razine jezične sposobnosti, te obveza, rokovi i prihvatljivi načini testiranja jezične sposobnost;
- Air Safety Order - ASO - 2011-002 - Zahtjevi vezani uz korištenje zrakoplovnih klipnih motora nakon isteka kalendarskog resursa nakon zadnje revizije;
- Air Safety Order - ASO - 2011-003 - Zahtjevi koji moraju biti zadovoljeni prilikom odobrenja priručnika vezanih uz vođenje kontinuirane plovidbenosti i/ili održavanje zrakoplova u svrhu osiguravanja mogućnosti praćenja provedenih izmjena priručnika;
- Air Safety Order - ASO - 2011-004 - Uvjeti i način na koji pružatelj usluga zrakoplovnog informiranja (AIS) u Republici Hrvatskoj objavljuje podatke putem objedinjenog paketa zrakoplovnih informacija (IAIP), te popis ovlaštenih originatora podataka (ASO nije više važeći);
- Air Safety Order - ASO - 2011-005 - Implementacija principa Ljudskih Faktora u priručnicima za održavanje;
- Air Safety Order - ASO - 2011-006 - Provedba demonstracijskih letova;
- Air Safety Order - ASO - 2011-007 - Sredstva koja zamjenjuju halon u aparatima za gašenje;
- Air Safety Order - ASO - 2011-008 - Operativni zahtjevi koji se odnose na dostupnost spasilačko-vatrogasnih službi na polaznim, određnim ili alternativnim aerodromima.

Predstavnici Agencije sudjelovali su u radu radne grupe za izradu nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu («Narodne novine» broj 84/11). Tijekom primjene Zakona o zračnom prometu koji je donesen 2009. godine utvrđeno je da su neke odredbe Zakona neprecizne, međusobno neusklađene, da je neke odredbe potrebno dodatno razraditi odnosno izmijeniti. U postupku javne rasprave detaljno su razmotrene sve dostavljene primjedbe i za one za koje je ocijenjeno da se mogu prihvatiti izvršene su odgovarajuće izmjene Nacrta prijedloga Zakona. Kroz redovite sastanke s predstavnicima Ministarstva, kao članovima Radne grupe za izradu Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu, usklađivane su odredbe svih članaka koje je potrebno izmijeniti kao i detaljno obrazloženi razlozi zbog kojih je potrebno izvršiti izmjene. Izmijenjene su i dopunjene odredbe svakog drugog članka što ukazuje na opsežnost i kompleksnost predloženih izmjena i dopuna. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zračnom prometu usvojen je na sjednici Hrvatskog sabora 8. srpnja 2011. godine.

Osim rada na izradi podzakonskih propisa, Agencija se redovito očitovala i na ostale zakonske i podzakonske akte za koja je Ministarstvo zatražilo stručna očitovanja.

4.8 Školovanje i stručno usavršavanje kadrova

Školovanje i stručno usavršavanje kadrova Agencije odvijalo se sukladno Godišnjem programu rada i Financijskom planu Agencije za 2011. godinu. Plan školovanja za 2011. godinu odobren je od strane direktora Agencije 25. siječnja 2011. godine. U ovo Izvješće uključena su sva interna i vanjska školovanja tijekom 2011. godine.

Školovanja su planirana prema:

- planu prioriteta za pojedine radnike (napravljeno na osnovu analize kvalifikacijskih listi i datih ovlaštenja (*Quality Manager, Department Manager, Training Manger*);
- pregledu potrebnih školovanja prema inspektorskim ovlaštenjima sukladno važećoj reviziji *Training Manual-a*;
- pregledu realizacije školovanja u 2010. godini za sektore, odjele i pojedine inspektore;
- odobrenim financijskim sredstvima (financijska sredstva planirana su za potrebe internih i vanjskih školovanja – kako u inozemstvu tako i u Republici Hrvatskoj);
- aktualnoj ponudi raspoloživih školovanja i potrebama za osposobljavanjem.

INTERNA ŠKOLOVANJA

Interna školovanja su provedena unutar Agencije angažiranjem vlastitih instruktora ili suradnika/instruktora/stručnjaka iz zrakoplovne industrije koji su prema procjeni s obzirom na iskustvo, kvalifikacije i osobno završena osposobljavanja, mogli kvalitetno realizirati pojedine programe. Interna školovanja intenzivno su provođena u prvoj polovini te zadnjem kvartalu 2011. godine s ciljem zatvaranja potreba za školovanjima iz 3 faze školovanja radnika (inicijalnog, specijaliziranog i školovanja za obnovu znanja inspektora).

Ukupno je održano 16 internih školovanja na kojima je sudjelovalo 138 polaznika (od 2 do 18 polaznika po tečaju) što predstavlja utrošak od 747,5 čovjek/sati (93 čovjek/dana).

VANJSKA ŠKOLOVANJA

Vanjska školovanja su planirana sukladno planiranim financijskim sredstvima i potrebama školovanja radnika Agencije. Kako je Agencija tijekom 2010. godine bila nadzirana od strane međunarodnih organizacija (ICAO i FAA), nalazi sa istih generalirali su niz neplanskih školovanja. Isto tako Agencija je sudjelovala u subvencioniranim školovanjima kroz projekte: *European Aviation Safety Agency (EASA)*, *Implementation of Single European Sky In South East Europe (ISIS)* i *Airports and International Training Division of the Federal Aviation Administration (FAA) Academy*.

Planirana vanjska školovanja na koje je Agencija upućivala svoje radnike su:

- Tehnički školski centar CTN – ukupno 1 školovanje u trajanju od 1 dana, za 1 radnika Agencije, što predstavlja utrošak od 1 čovjek/dana (nema troškova školovanja);
- EASA – ukupno 1 školovanje u trajanju od 3 dana, za 2 radnika Agencije, što predstavlja utrošak od 6 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 3.715,64€);
- EASA – *Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA)* – ukupno 1 školovanje u trajanju od 3 dana, za 1 radnika Agencije, što predstavlja utrošak od 3 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 532,00€);
- *Institute of Air Navigation Services (IANS)* - EUROCONTROL – ukupno 12 školovanja u trajanju od 3 do 5 dana, za 16 radnika Agencije, što predstavlja utrošak od 75 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 23.254,16€);
- *Institute of Air Transport (IAT)* – ukupno 1 školovanje u trajanju od 1 dana, za 1 radnika Agencije, što predstavlja utrošak od 1 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 1.002,00€)
- *International Air Transport Association (IATA)* – ukupno 4 školovanja u trajanju od 3 do 5 dana, za 4 radnika Agencije, što predstavlja utrošak od 17 čovjek/dana (ukupni troškovi iznose 11.189,44€);

- ICAO – ukupno 3 školovanja u trajanju 3 do 7 dana, za 5 radnika, što predstavlja utrošak od 25 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 8.594,56€)
- ACI/ICAO (AMPAP)– ukupno 3 školovanja u trajanju od 5 do 20 dana, za 3 radnika što predstavlja utrošak od 85 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 10.914,48€)
- *Joint Aviation Authorities Training Organization* (JAA TO) – ukupno 11 školovanja u trajanju od 1 do 5 dana, za 14 radnika Agencije, što predstavlja utrošak od 37 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 31.121,52€);
- *Lufthansa Flight Training* (LFT) – ukupno 1 školovanje u trajanju od 1 dana, za 1 radnika Agencije, što predstavlja trošak od 1 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 1.014,41€)
- Algebra – ukupno 2 školovanja u trajanju od 2 dana, za 23 radnika Agencije, što predstavlja trošak od 46 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 5.876,00€)

Ukupno je 73 radnika Agencije sudjelovalo na planskim vanjskim školovanjima u trajanju od 1 do 20 dana, što predstavlja utrošak od 297 čovjek dana (ukupni troškovi planskog vanjskog školovanja za razdoblje od siječnja do prosinca 2011. godine iznose 97.214,22€).

Neplanirana vanjska školovanja na koje je Agencija upućivala svoje radnike su:

- *Austro Control* – ukupno 3 školovanja u trajanju od 2 dana, za 3 radnika Agencije, što predstavlja utrošak od 6 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 2.073,39€);
- Tehnički školski centar - CTN – ukupno 2 školovanja u trajanju od 1 do 5 dana, za 8 radnika Agencije, što predstavlja utrošak od 12 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 1.294,37€);
- EASA – ukupno 2 školovanja u trajanju od 1 dana, za 3 radnika Agencije, što predstavlja utrošak od 3 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 1.648,55€);
- EASA – *Instrument for Pre-Accession Assistance* (IPA) – ukupno 5 školovanja od 1 do 10 dana, za 8 radnika Agencije, što predstavlja utrošak od 34 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 3.300,00€);
- EUROCONTROL – ukupno 1 školovanje u trajanju od 3 dana, za 1 radnika, što predstavlja utrošak od 3 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 1.073,38€)
- FAA – ukupno 1 školovanje u trajanju od 25 dana, za 1 radnika, što predstavlja utrošak od 25 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 4.989,48€)
- *Institute of Air Navigation Services* (IANS) - EUROCONTROL – ukupno 1 školovanja u trajanju od 5 dana, za 1 radnika Agencije, što predstavlja utrošak od 5 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 841,25€);
- ICAO – ukupno 1 školovanja u trajanju 3 dana, za 2 radnika, što predstavlja utrošak od 6 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 3.288,50€)
- ISIS – ukupno 2 školovanje u trajanju od 2 do 10 dana, za 3 radnika što predstavlja utrošak od 22 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 4.076,24€)
- *JA Flight Training* – ukupno 1 školovanje u trajanju od 12 dana za 1 radnika Agencije, što predstavlja utrošak od 12 čovjek/dana (ukupni troškovi iznose 18.496,58€)
- *Joint Aviation Authorities Training Organization* (JAA TO) – ukupno 1 školovanja u trajanju od 1 dana, za 3 radnika Agencije, što predstavlja utrošak od 3 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja iznose 3.922,22€);
- *Pannonia Pilot School* – ukupno 1 školovanje u trajanju od 11 dana za 1 radnika Agencije, što predstavlja utrošak od 11 čovjek/dana (ukupni troškovi iznose 6.992,33€)

Ukupno je 35 radnika Agencije sudjelovalo na neplanskim vanjskim školovanjima u trajanju od 1 do 25 dana, što predstavlja utrošak od 142 čovjek dana (ukupni troškovi neplanskog vanjskog školovanja za razdoblje od siječnja do prosinca 2011. godine iznose 51.006,37€).

PLANSKA I NEPLANSKA VANJSKA ŠKOLOVANJA ZA 2011.GODINU

Ukupno je 108 radnika Agencije sudjelovalo na 63 vanjska školovanja u trajanju od 1 do 25 dana, što predstavlja utrošak od 439 čovjek/dana (ukupni troškovi školovanja za razdoblje od siječnja do prosinca 2011. godine iznose 148.220,59€). Potrebno je naglasiti da su 3 radnika Agencije upućeni na *secondment* u EUROCONTROL u trajanju od 70 dana, što čini utrošak od 210 čovjek/dana (Agencija nema troškova *secondment-a*).

PILOT ŠKOLOVANJE

Krajem 2011. godine, Agencija je u suradnji sa učilištem Algebra organizirala pilot školovanje za rukovodeći kadar koje je uključivalo sljedeće module:

- Komunikacijske vještine i konflikti, u trajanju od 2 dana (16 nastavnih sati)
- Upravljanje projektima - povratak osnovama, u trajanju 2 dana (16 nastavnih sati)

Ukupno 23 radnika Agencije sudjelovalo je na 2 management modula u trajanju od 2 dana, što predstavlja utrošak od 46 čovjek/dana (ukupno troškovi management školovanja iznose 5.876,00€).

U prikazima koji slijede prikazani su podaci o provedenim vanjskim školovanjima Agencije u 2011. godini.

Organizacija za školovanje	Plansko	Neplansko	Broj školovanja
Austro Control	0	1	1
Tehnički školski centar - CTN	1	2	3
EASA	2	3	5
EASA-IPA	1	5	6
EUROCONTROL	0	3	3
FAA	0	1	1
IANS	12	1	13
IAT	1	0	1
IATA	4	0	4
ICAO	3	1	4
ACI-ICAO	3	0	3
ISIS	0	3	3
JA Flight Training	0	1	1
JAA TO	11	1	12
Lufthansa Flight Training	1	0	1
Pannonia Pilot School	0	1	1
Algebra	1	0	1
UKUPNO	40	23	63

Slika 7: Prikaz broja vanjskih školovanja po organizacijama za školovanje

Sektor	Realizirano planskih školovanja	Planirano školovanja	Realizacija planskih školovanja u postocima
Sektor letačkih operacija, plovidbenosti, školstva i licenciranja i generalne avijacije	21	25	84,00%
Sektor nadzora usluga u zračnoj plovidbi	13	14	92,86%
Sektor aerodroma i zaštite zračnog prometa	14	21	66,67%
Sektor zajedničkih poslova	1	2	50,00%
Ured upravljanja kvalitetom i sigurnosti zračnog prometa	1	1	100,00%
UKUPNO	50	63	79,37%

Slika 8: Realizacija vanjskih planskih školovanja po sektorima

Vrsta Troška	Trošak	Postotak ukupnih troškova
Troškovi školovanja	72.944,05 €	49,21%
Troškovi prijevoza	31.499,51 €	21,25%
Troškovi smještaja	23.916,11 €	16,14%
Troškovi dnevnica	19.860,92 €	13,40%
Ukupno troškovi školovanja	148.220,59 €	100,00%

Slika 9: Prikaz troškova Agencije za potrebe školovanja po vrsti troška

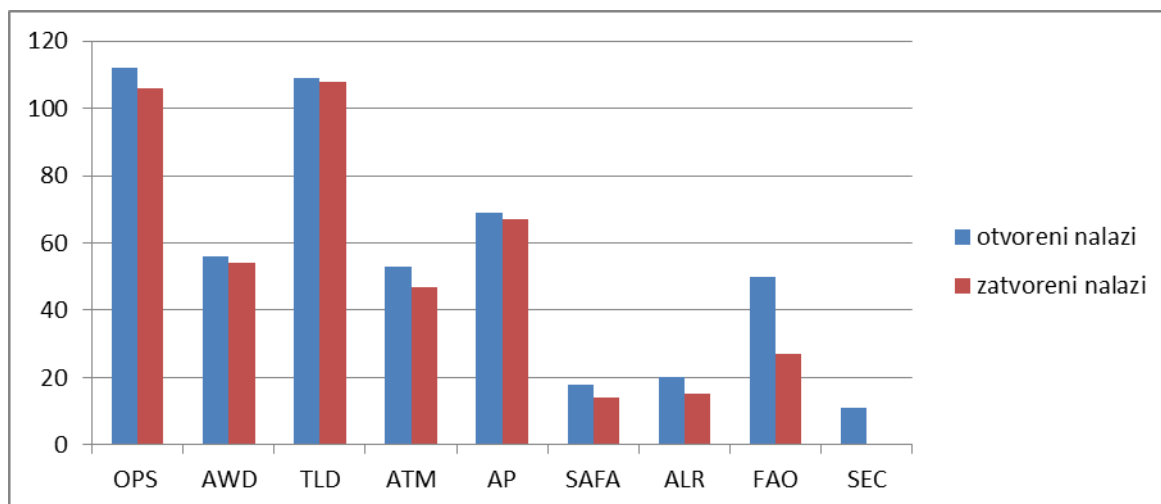
4.9 Provedba sustava kvalitete

U skladu s Programom internih audita Agencije za 2011. godinu, provedeni su interni nadzori Odjela SAFA/SANA inspekcija (siječanj 2011.), Odjela zaštite zračnog prometa (ožujak 2011.), Ureda za odobravanje letova (rujan 2011.), te Odjela letačkih operacija (prosinac 2011.).

Nadzor Odjela generalne avijacije odgođen je za veljaču 2012. godine do donošenja relevantne regulative i objave revidiranih odjelskih procedura.

Rezultati internih nadzora pokazuju da su nadzirani odjeli uspostavili dobar sustav praćenja i planiranja inspekcija. Većina nalaza nesukladnosti odnosi se na kompletnost i razrađenost pojedinih odjelskih procedura. Iako nisu utvrđeni veći nedostaci, definirane su i provedene korektivne mjere usmjerne prema boljoj provedbi odredbi Zakona o općem upravnom postupku i Uredbe o uredskom poslovanju.

Prema evidenciji i bazi podataka otvorenih nalaza, koju vodi Ured upravljanja kvalitetom i sigurnosti zračnog prometa, od početka rada Agencije u ožujku 2009. godine do kraja 2011. godine, uz sve nadzore provedene od strane međunarodnih organizacija ICAO, EASA i FAA, obavljeno je i 15 internih nadzora koji pokrivaju sve sektore Agencije.

Slika 10: Status internih nalaza provedenih u razdoblju 2009. - 2011. godina

Kako bi se održala kompetentnost svih inspektora Agencije za područje Sustava upravljanja kvalitetom, u skladu su Programom i planom osposobljavanje inspektora Agencije, u 2011. godini su održana 3 interna školovanje inspektora na temu Sustava upravljanja kvalitetom i Tehnike auditiranja.

Cilj školovanja je osposobiti inspektore za postupke vezane uz planiranje, upravljanje, te provedbu nadzora Sustava upravljanja kvalitetom prema definiranim regulatornim odredbama i zahtjevima za kontinuirani nadzor certificiranih organizacija.

4.10 Komunikacija sa zrakoplovnim subjektima

Sukladno odredbama Zakona, Agencija može, u suradnji s domaćim, inozemnim i međunarodnim organizacijama, zrakoplovnom industrijom i drugim institucijama s područja zračnog prometa, organizirati stručne skupove i forume u svrhu razmjene informacija i iskustava te promicanja sigurnosti zračnog prometa. Vodeći se definiranom misijom, Agencija nastoji biti generator i katalizator pozitivnih promjena u zrakoplovnoj industriji Republike Hrvatske. U tom smislu, komunikacija sa zrakoplovnim subjektima je od presudne važnosti.

Tijekom 2011. godine, Agencija je nastavila provoditi komunikaciju sa zrakoplovnim subjektima i aktivnosti (radionice, prezentacije, forumi, obuke, tečajevi, radni sastanci, koordinacije, informiranje) koje su imale za ciljeve: predstaviti i približiti način funkcioniranja Agencije, upoznavanje s donesenim i planiranim promjenama propisa, ukazivanje na najčešće utvrđene nedostatke tijekom nadzora, upoznavanje s konceptima sustava koji će biti u primjeni u Republici Hrvatskoj temeljem izmjena EU regulative, omogućavanje provedbe osposobljavanja i standardizacija postupaka itd. Tijekom provedbe osposobljavanja i radionica prisustvovali su i predstavnici pojedinih zrakoplovnih vlasti iz okruženja, koji iznimno cijene priliku za prisustvovanje, što je uvijek dobra prilika za razmjenu informacija. Neke od značajnijih aktivnosti, održanih tijekom 2011. godine su:

Sektor letačkih operacija, plovidbenosti, školstva i licenciranja i generalne avijacije

- Radionica za osoblje ovlaštenih organizacija za održavanje i vođenje kontinuirane plovidbenosti;
- Radionica za instruktore za opasne robe;
- Forum o mikrolakom zrakoplovstvu i o nacrtu Pravilnika o „Annex II zrakoplovima“;
- Radionica za certificirane operatore;

- Radionica - Projekt certifikacije i nadzora zrakoplovnog osoblja za pripremu, otpremu i praćenje leta i metode operativne kontrole;
- Prezentacija Nacrta Pravilnika o izvanaerodromskom slijetanju i uzlijetanju helikoptera;
- Obuka za obnovu znanja za ovlaštene ispitivače
- Početna i napredna obuka iz zrakoplovne medicine.

Sektor nadzora usluga u zračnoj plovidbi

- Koordinacija programa nadzora s pružateljem usluga;
- Izvanredni sastanak vezan za operacija aerodroma po pitanju mješovitih, civilno - vojnih operacija;
- Forum s korisnicima zračnog prostora vezano na pitanje rutnih i terminalnih naknada;
- Forum s korisnicima zračnog prostora vezano sa sustav upravljanja sigurnošću;
- Informiranje kroz udruhu inženjera (HUITOPZ) vezano za licenciranje tehničkog osoblja kontrole zračne plovidbe;
- Radionica vezano za primjenu GNSS tehnologije radi upoznavanja svih subjekata u zrakoplovstvu (u suradnji s Fakultetom prometnih znanosti);
- Kroz stručnu potporu rada nacionalnog povjerenstava za upravljanje zračnim prostorom komunicirano je po pitanju fleksibilne (civilno - vojne) uporabe zračnog prostora.
- Koordinacija oko verifikacije zatvaranja nalaza ne udovoljavanja otvorenih u prijašnjim nadzorima.

Sektor aerodroma i zaštite zračnog prometa

- Informiranje operatora aerodroma na sastanku Hrvatske udruge zračnih luka;
- Radionica Runway safety – prevention of runway incursion;
- Radionica ASO-2010-014;
- Radionica SOPI;
- Radionica o sigurnosti zračnih luka u RH;
- Informiranje na Godišnjem skupu *safety managera* zračnih luka RH;
- Prezentacija predložaka za izradu poglavlja 4.3. i 4.4. Aerodromskog priručnika za operatore malih aerodroma.

Na međunarodnom planu, Sektor letačkih operacija, plovidbenosti, školstva i licenciranja i generalne avijacije aktivan je u sudjelovanju u radnim grupama pri tijelima osnovanima od strane Europske agencije za sigurnost zračnog prometa (EASA), kao i na međunarodnim skupovima u aktivnoj ulozi sa zapaženim izlaganjima. Djelatnici Sektora su sudjelovali na gotovo svim standardizacijskim sastancima koji su uvijek dobra prilika za razmjenu iskustava i prenošenje bitnih informacija iz domene propisa koji su u pripremi, utvrđenih nedostataka tijekom nadzora koji provodi EASA, te rješavanja otvorenih pitanja u dijelu implementacije EU propisa. Sektor ima dobru suradnju sa EASA Odjelom za međunarodnu suradnju, koji koristi sredstva iz IPA programa u svrhu podizanja stručnosti nadležnih zrakoplovnih tijela. U sklopu i uz potporu navedenog programa djelatnici Sektora su obavili osposobljavanje djelatnika Agencije za civilno zrakoplovstvo Crne Gore, te sudjelovali na nizu osposobljavanja tijekom 2011. godine. Inspektor Odjela letačkih operacija je tijekom 2011. godine sudjelovao kao član EASA standardizacijskog tima tijekom standardizacijske EASA posjete u domeni letačkih operacija u Poljskoj. Na temelju pozitivnih iskustava već postoje zahtjevi za daljnjim angažmanom naših stručnjaka, koji pridonose boljoj komunikaciji i uvažavanju EASA-e i Agencije.

Sektor nadzora usluga u zračnoj plovidbi je redovito sudjelovao na sastancima koordinacijske grupe nacionalnih nadzornih tijela (NSA CG), na temu provođenja usuglašene pripreme za uspostavu bloka funkcionalnog zračnog prostora srednje Europe (FAB CE).

Sektor aerodroma i zaštite zračnog prometa / Odjel aerodroma se intenzivno bavio suradnjom s međunarodnim organizacijama iz područja aerodroma. Tako su ostvareni sljedeći kontakti:

1. ICAO – International Civil Aviation Organization
2. IATA - International Air Transport Association
3. ACI – Airports Council International
4. EASA – European Aviation Safety Agency

Sa IATA je otvorena suradnja na više područja. Započet je projekt ISAGO (*IATA Safety Audits for Ground-handling Operators*) na kojemu bi pored stručnjaka zračnih prijevoznika trebali sudjelovati i zaposlenici odjela. Projekt se temelji na nizu inspekcijskih nadzora ISAGO inspektora koji bi obavili nadzore tri zračne luke (Zagreb, Split i Dubrovnik), a inspektori Agencije bi se tom prigodom dodatno obučavali. ISAGO predstavlja globalni projekt koji bi trebao smanjiti broj kompanijskih nadzora *groundhandlerea* u koji se aktivno uključio i Odjel aerodroma. Trenutno je Odjel u fazi prijave Zračne luke Zagreb za ISAGO audit. Drugo područje suradnje je IATA IFQP – odnosno obuka djelatnika Odjela za inspekciju pružatelja usluga gorivom.

Sa ICAO i ACI je ostvarena suradnja također po pitanju obuke djelatnika Odjela. Značajan dio suradnje odnosi se na polaznike AMPAP (*Airport Management Professional Accreditation Programme*) programa koji uspješno privodi kraju dvoje inspektora. U proteklom razdoblju završena su 3 obvezna tečaja u trajanju po mjesec dana.

Odjel se aktivno uključio u suradnju i sa EASA odjelom koji radi na izradi regulative za aerodrome, a temeljem činjenice da će navedena institucija od 2012. godine preuzeti nadzor zrakoplovnih vlasti i u tom području. Preuzeti su nacrti EASA regulative za aerodrome te je izvršena analiza u odnosu na važeću regulativu u Republici Hrvatskoj. U postupku su dogovori izravnih sastanaka radi dobivanja konkretnijih smjernica i boljeg uvida u predstojeće razdoblje suradnje sa EASA-om.

Pored navedenog, održani su mnogobrojni drugi radni sastanci s različitim subjektima koji imaju interes u području zračnog prometa. Tijekom 2011. godine, Agencija je nastavila unaprjeđivati suradnju s tijelima državne uprave, prije svega s Ministarstvom i Agencijom za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda zrakoplova, a koja su uz Agenciju, tijela nadležna za civilno zrakoplovstvo u Republici Hrvatskoj, sukladno odredbama Zakona.

Jedan od vrlo važnih medija za komunikaciju sa zrakoplovnim subjektima su internetske stranice Agencije. Službena internetska stranica Agencije je najveći izvor informacija za zrakoplovnu industriju. Tijekom 2011. godine ukupno je 27.207 osoba posjetilo službenu internetsku stranicu Agencije. Zabilježeno je 73.288 posjeta (dvostruko više u odnosu na 2010. godinu), otvoreno je 314 tisuća stranica Agencije, a posjetitelji su se zadržavali u prosjeku 3 minute i 35 sekundi. Od ukupnog broja posjetitelja, zabilježeno je 35% novih posjetitelja i 65% onih koji od prije posjećuju stranicu. Najveći broj posjetitelja internetske stranice Agencije bio je zainteresiran za propise, odnosno regulativu i novosti iz rada Agencije. Također, veći dio posjetitelja zanimalo je da saznaju što više općih informacija o Agenciji. Najviše je posjeta zabilježeno iz Republike Hrvatske (63.898), potom slijede posjeti iz Bosne i Hercegovine (1.763), Njemačke (766), Srbije (686), Slovenije (640) i SAD (450) itd.

Tijekom 2011. godine, analizirajući preglednost, ažurnost i dostupnost sadržaja internetskih stranica iz kuta korisnika usluga i posjetitelja internetskih stranica bilo je nužno poboljšati sučelje internetskih stranica i

dostupnost sadržaja za krajnjeg korisnika bez zadiranja u dizajn stranice, a kako bi korisnik u što manje koraka došao do željene informacije. Kad je riječ o interakciji s korisnicima njezinih usluga putem službene internetske stranice, tada treba istaknuti tri područja objave informacija u 2010. godini koja su isključivo proizvod Agencije. Prvo područje interakcije je objava 8 Sigurnosnih direktiva (ASO), te 3 Sigurnosne informacije (ASIL). Drugo područje je vezano uz objave 14 Nacrta Pravilnika na internetskim stranicama Agencije. Nakon objave Nacrta Pravilnika, svim zainteresiranima je ponuđena mogućnost da ih komentiraju i da svoje primjedbe ili prijedloge dostave nadležnim osobama u Agenciji. Kao treći oblik komunikacije, Agencija je u 2011. godini redovito obavještavala korisnike svojih usluga o radionicama, seminarima, forumima i drugim događanjima koja su se održavala u organizaciji Agencije.

Također, na internetskim stranicama je objavljen, između ostalog, pregled inspekcijskih nadzora Agencije u srpnju i kolovozu 2011. godine, kada je najveći zračni promet u Republici Hrvatskoj. Zbog važnosti nadzora nad zračnim prijevoznicima tijekom ljeta i isticanja uloge Agencije kao organizacije koja brine za sigurnost putnika, u splitskoj zračnoj luci organizirano je snimanje priloga o svemu spomenutom za potrebe središnjeg Dnevnika HTV-a. Redovito, svakog mjeseca, Agencija je objavljivala neslužbene statističke podatke o prometu na zračnim lukama.

Agencija se našla nekoliko puta u središtu interesa medija i javnosti. Razloga za reagiranje bilo je nekoliko, a najveći je svakako bio očuvati imidž Agencije kao pouzdane, vjerodostojne i transparentne organizacije koja svoje odluke donosi isključivo na temelju važećih pravilnika i zakonskih odredbi. Medijski interes u samoj pripremi priloga već je bio negativno intoniran zahvaljujući prije svega nerazumijevanju područja djelovanja Agencije, njezinih ovlasti i nadležnosti.

Unatoč tome, zajedničkom pravovremenom pripremom na čemu su radili zaposlenici Agencije, neutraliziran je eventualni negativni kontekst njezina spominjanja u javnosti. Radilo se o priložima koji su se odnosili na oralno cjepljenje lisica iz zraka sredinom svibnja, potom problematika vezana uz otkazivanje zračnog relj-a mikrolakih letjelica, zabrana letova u cilju pružanja usluge zračnog prijevoza ili školovanja letačkog osoblja na aerodromu Lučko, pad mikrolake letjelice tipa Rans S-6 Coyote na sportskom aerodromu Zvekovac u Dubravi Vrbovečkoj i reagiranje Agencije na netočne i neprovjerene tvrdnje u vezi otkazivanja izravnih letova američke tvrtke „Swift Air“ prema Zagrebu.

Poseban je slučaj medijsko praćenje prosvjeda Sindikata prometnih pilota Republike Hrvatske, odnosno pilota Croatia Airlines zbog novog definiranja radnog vremena letačkih posada. Agencija je odobrila izmjenu Operativnoga priručnika zračnom prijevozniku Croatia Airlines u skladu s važećim propisima u Republici Hrvatskoj u dijelu koji se odnosi na ograničenja radnog vremena članova posada isključivo na temelju trenutno važećih propisa. Pravovremenim reakcijama prema medijima, Agencija nije dozvolila da bude uvučena u daljnje sukobe između Sindikata i posloводства nacionalnog zračnog prijevoznika Croatia Airlines u dijelu koji se ne odnosi na njezine nadležnosti propisane Zakonom i drugim aktima.

5. RAZVOJNI PROJEKTI AGENCIJE U 2011. GODINI

Jedna od temeljnih odrednica strategije Agencije govori da će Agencija “pored redovitih prihoda propisanih Zakonom, koristiti sve moguće vanjske (bespovratne ili vrlo povoljne) izvore financiranja za realizaciju pojedinih projekata važnih za rad i razvoj Agencije.” Obzirom na ograničene financijske resurse, osobito u fazi osnivanja, Agencija je prikupljala informacije i podatke o programima pomoći Europske unije i mogućnostima njihova korištenja. Agencija je procijenila kako je Instrument pretpristupne pomoći – IPA dobar način da Agencija veliki dio svojih razvojnih projekata financira i realizira kroz navedeni program pomoći Europske unije. Ciljevi koje Agencija planira ostvariti implementacijom projekata putem IPA programa su usmjereni na jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta Agencije za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti. IPA projekti će u značajnoj mjeri pomoći da se Agencija izgradi kao tijelo koje poslove sigurnosti zračnog prometa u Republici Hrvatskoj obavlja sukladno međunarodnim standardima i praksom.

Pored toga, Agencija je zatražila stručnu pomoć od Europske organizacije za sigurnost zračne plovidbe – EUROCONTROL, te u suradnji s njom razvila projekt kojim se Agenciji pruža stručna pomoć vezana uz implementaciju Jedininstvenog europskog neba (*Single European Sky – SES*) iz nadležnosti Agencije. Projekt suradnje s EUROCONTROL-om će doprinjeti u velikoj mjeri provedbi II faze ECAA Sporazuma, koja je većim dijelom fokusirana na područje upravljanja zračnim prometom (ATM).

5.1 IPA 2009

Projekt koji je odobren za financiranje putem IPA 2009 programa pomoći Europske unije je prvi takav projekt koji je pokrenula Agencija krajem 2008. godine. Pored Agencije, korisnik projekta je i Agencija za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda zrakoplova.

Naziv projekta: “Jačanje administrativnih i tehničkih sposobnosti u cilju omogućavanja učinkovitog provođenja aktivnosti Agencije za civilno zrakoplovstvo i poboljšanja administrativnih i tehničkih sposobnosti Agencije za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda zrakoplova”

Početak realizacije projekta se očekuje početkom II kvartala 2012. godine. Agencija procjenjuje da će predloženi projekt biti realiziran kako je i predložen sukladno terminima i najavama provedbe projekta od strane Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije (SAFU).

Projekt se sastoji od dvije aktivnosti: stručne pomoći (*Twinning*) za jačanje administrativnih sposobnosti i nabave opreme (*Supply*) za poboljšanje tehničkih sposobnosti. Predložena ukupna vrijednost projekta iznosi 1.467.000 EUR, od čega je za *Twinning* aktivnost planirano 1.000.000 EUR, dok je za *Supply* aktivnost planirano 467.000 EUR. U ukupnom predloženom iznosu EU sudjeluje s 1.300.000 EUR bespovratnih sredstava, dok će ostatak od 167.000 EUR biti osiguran iz sredstava Agencije (145.300 EUR) i iz proračunskih sredstava Agencije za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda zrakoplova (21.700 EUR).

TWINNING

Krajem 2011. godine provedene su završne aktivnosti oko pripreme projekta za ugovaranje u koordinaciji sa Središnjom agencijom za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije (SAFU). Nakon potpisivanja ugovora o *twinning*-u između korisnika projekta: Agencije za civilno zrakoplovstvo i *Austro Control GmbH* – Republika Austrija i Federal Ministry of Transport, Building and Urban Development – Savezna Republika Njemačka (početak 2012. godine), slijedi početak *twinning* aktivnosti opisanih u IPA *Twinning Project Fiche*-u. Glavne aktivnosti iz *Twinning Fiche*-a obuhvaćaju sljedeće:

- Razvoj procedura i priručnika:
  - Analiza usklađenosti postojeće nacionalne regulative i odgovarajućih pravilnika s međunarodnim propisima;
  - Analiza i revizija *Quality Manual*-a;
  - Analiza i revizija *Training Manual*-a;
  - Analiza i revizija *State Safety Program*-a;
  - Analiza i revizija svih sektorskih priručnika i operativnih procedura.
- Implementacija i obuka za radnike Agencije:
  - Upoznavanje radnika sa izmjenama u priručnicima;
  - Osposobljavanje 10 inspektora (iz područja plovidbenosti i letačkih operacija) za obavljanje nadzora;
  - 2 radne posjete u *Austro Control GmbH* gore navedenih inspektora.

SUPPLY

Supply komponenta projekta IPA 2009 sastoji se od nabave računalne opreme i računalnih programa za potrebe Agencije.

Planirana je nabava sljedeće računalne opreme: serverska računala sa modulom za pohranu podataka (*backup*-iranje), konzole za rad i nadzor serverskih računala, neprekidana napajanja za serverska računala, mrežna oprema, stolna računala za inspektore, prijenosna računala, mrežni printeri i ostale računalne opreme.

Od planirane nabave računalnih programa, najvažnija stavka je nabava standardnog *software*-a za civilne zrakoplovne vlasti, koji treba sadržavati sljedeće module:

- Modul za licenciranje zrakoplovnog osoblja;
- Modul za licenciranje kontrolora zračnog prometa;
- Modul za *aeromedical examiner*-e, praćenje zdravstvene osposobljenosti za zrakoplovno osoblje i/ili kontrolore zračnog prometa;
- Modul za licenciranje osoblja održavanja zrakoplova;
- Modul za *Type Certification, Airworthiness Directives* i *Environment Certificates*;
- Modul za registar zrakoplova;
- Modul za upravljanje vlasništvom zrakoplova sa hipotekama i ugovorima o *leasing*-u;
- Modul za odobrenja organizacijama s integriranim upravljanjem audita i inspekcije;
- Modula za upravljanje s klijentima.

U 2011. godini od strane SAFU raspisan je međunarodni natječaj koji sadrži 6 *Lot*-ova. Krajem 2011. godine završena je evaluacija pristiglih ponuda. U prvoj polovini 2012. godine očekuje se implementacija ugovorenih *Lot*-ova, a do kraja 2012. godine ugovaranje i implementacija cijele *supply* komponente iz projekta IPA 2009.

5.2 Razvojni projekt za nabavu aviona (*Special Mission Aircraft*) opremljenog pratećim sustavom za nadzor/letnu inspekciju radionavigacijskih sustava/uređaja iz zraka (*Flight Inspection System - FIS*)

U cilju daljnjeg razvoja svoje djelatnosti, Agencija je identificirala projektnu ideju i izradila projekt od velikog značaja za povećanje sigurnosti zračnog prometa u Republici Hrvatskoj, koji je bio predviđen za financiranje putem programa predpristupne pomoći IPA. Projekt je osmišljen za osposobljavanje i opremanje Agencije za provođenje nadzora/letne inspekcije radionavigacijskih sustava/uređaja iz zraka (*Flight Inspection*) i provjeru/validaciju letnih procedura (*Flight Procedure Validation*) na aerodromima u Republici Hrvatskoj. Projekt podrazumijeva nabavu aviona (*Special Mission Aircraft*) opremljenog pratećim sustavom za nadzor/letnu inspekciju radionavigacijskih sustava/uređaja iz zraka (*Flight Inspection System - FIS*), kontrolu i nadzor RF spektra - otkrivanje/lociranje smetnji na zrakoplovnim frekvencijama, te za potragu/lociranje u slučajevima nesreće zrakoplova – primarna namjena, a imao bi i odgovarajuće transportne kapacitete za hitni medicinski zračni prijevoz (pacijenta i organa za transplantaciju), kao i za potrebe zračnog prijevoza VIP osoba/posebnih pošiljki - sekundarna namjena.

Projektom je predviđeno i sudjelovanje drugih državnih tijela/institucija/organizacija čije potrebe su srodne generalnoj namjeni, odnosno ideji projekta. Agencija je, tijekom izrade projektne ideje i rada na projektu, uspostavila suradnju s potencijalnim drugim korisnicima projekta i, kao rezultat cijelog procesa, zaprimila suglasnosti za sudjelovanje u projektu od: zračnih luka u Republici Hrvatskoj (Hrvatske udruge zračnih luka), Hrvatske agencija za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM), Državne uprave za zaštitu i spašavanje (DUZS), Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (MZSS) – za potrebe Eurotransplant-a, te Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu. Isto tako, Agencija je pristupila i Direkciji za korištenje službenih zrakoplova Vlade Republike Hrvatske, koja je iskazala načelan interes za projekt, kao korisnik i mogući operator aviona.

Agencija je, tijekom rada na projektu, napravila i preliminarnu analizu financijske isplativosti (*cost benefit*) projekta koja je pokazala da je projekt financijski isplativ, obzirom da je baziran na nekomercijalnom pristupu. Time bi se troškovi svih potencijalnih korisnika projekta u značajnom iznosu smanjili. Vrijednost projekta je neupitna i s aspekta novih sposobnosti svih korisnika projekta za obavljanje poslova iz njihove nadležnosti, a koje im trenutno nisu na raspolaganju.

Tijekom procesa programiranja i evaluacije prijavljenih projekata, projekt Agencije nije prihvaćen, od strane Europske komisije, za financiranje putem programa predpristupne pomoći IPA 2010, IPA 2011 i IPA 2012. Kao glavni razlozi za neprihvatanje projekta, navedeni su visok iznos financijskih sredstava potreban za financiranje projekta u odnosu na raspoloživa sredstava za IPA projekte, kao i odluka da se prednost dodijeli drugim prioritetnim osama financiranja projekata od strane EU (prije svega pravosuđe).

Agencija smatra da je ovaj projekt od interesa za Republiku Hrvatsku, jer u nekoliko segmenata doprinosi izgradnji/povećanju sposobnosti/kapaciteta nadležnih institucija za obavljanje poslova definiranih u međunarodnim ugovorima i sporazumima kojih je Republika Hrvatska potpisnica. Agencija će, tijekom 2012. godine, izraditi Projekt nabave aviona i preinvesticijsku studiju kojom će detaljno biti obrazložena opravdanost cjelokupnog projekta. Projekt nabave aviona i preinvesticijska studija će biti dostavljeni Vladi Republike Hrvatske, na odobrenje. Aktivnosti Agencije i ostalih korisnika će biti usmjerene na aktivno prikupljanje potpore svih relevantnih tijela državne uprave i institucija koje mogu dati doprinos uspješnoj realizaciji projekta, a prije svega Ministarstva, te ostalih resornih ministarstava za područja rada ostalih korisnika.

5.3 Projekt suradnje s Europskom organizacijom za sigurnost zračne plovidbe - EUROCONTROL

Suradnja s Europskom organizacijom za sigurnost zračne plovidbe - EUROCONTROL inicirana je 2009. godine, a realizacija suradnje počela je u veljači 2010. godine. U sklopu zajedničkog projekta, dvije strane surađuju u više podprojekata s glavnim ciljem uspostave kapaciteta i potrebnih znanja u Agenciji kako bi mogla kompetentno obavljati funkcije Nacionalnog nadzornog tijela (*National Supervisory Authority - NSA*). Glavna područja suradnje su:

- implementacija SES II paketa regulative;
- izrada 5-godišnjeg Poslovnog plana Agencije;
- školovanje osoblja Agencije kroz razne vidove suradnje;
- pomoć u pripremi prijedloga za izmjenu Zakona i propisa s područja ATM-a;
- verifikacija procedura nadzora Agencije.

Predmet ovoga projekta je pružanje podrške od strane EUROCONTROL-a u jačanju administrativnih sposobnosti Agencije, osobito u pogledu ICAO standarda i preporučene prakse (SARPs), zahtjeva EUROCONTROL-a i implementacije SES regulative, a sastoji se od 4 osnovna radna paketa:

1. *Project Management*;
2. *Organisational Development*;
3. *Looking forward support – Implementation of GNSS Procedures*;
4. *Civil-Military Support & Legal Assesment*.

Predviđeno je da sva 4 radna paketa budu završena do kraja 2012. godine. Troškove provedbe projekta snosi EUROCONTROL, temeljem redovite stručne pomoći koju pruža zemljama članicama.

U cilju uspješne provedbe projekta, osnovan je zajednički projekt menadžment tim kojim predsjedaju predstavnici EUROCONTROL-a i Agencije, a odgovoran je za koordinirano planiranje, izvršenje, praćenje i izvještavanje u svezi dogovorenih radnih paketa. Svaki supredsjedatelj je odgovoran za koordinaciju aktivnosti unutar svoje vlastite organizacije i djeluje kao osoba za kontakt (POC).

Tijekom 2011. godine održano je 5 „*Project Review Meeting*“-a, od kojih su 3 bila i „*Steering Group Meeting*“-a, te su odrađene sljedeće planirane teme sadržane u radnim paketima:

- Četvrti po redu „*Project Review and Steering Group Meeting*“ održan je 20. i 21. siječnja 2011. godine u Zagrebu, a predstavnici EUROCONTROL-a su predstavili novi ustroj EUROCONTROL-a, napravljena je konsolidirana lista do tada učinjenih akcija unutar radnih paketa, te je usuglašen revidirani „*EUROCONTROL Support to CCAA Project Management Plan*“.
- Peti „*Project Review Meeting*“ održan je 28. i 29. ožujka 2011. godine u Zagrebu. EUROCONTROL je dostavio ažurirani predložak 5-godišnjeg Poslovnog plana Agencije (*Croatian Civil Aviation Agency 5-year Business Plan*), prijedlog „*NSA Handbook*“-a, te su ugovoreni „*secondment*“-i za 2 radnika Agencije.
- Šesti „*Project Review and Steering Group Meeting*“ održan je 30. lipnja i 01. srpnja 2011. godine u Dubrovniku. EUROCONTROL je prezentirao prijedloge sljedećih dokumenata: „*ATM security oversight process*“; „*ATS & MET designation process*“; „*ATM economic oversight process*“ i „*Certification and oversight of qualified entities*“, te novu verziju „*Project Management Plan*“-a.

Croatian Civil Aviation Agency

AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
GODIŠNJE IZVJEŠĆE O RADU ZA 2011. GODINU

- Sedmi “*Project Review Meeting*” održan je 27. rujna 2011. godine u Zagrebu, a napravljen je pregled trenutnog stanja projekta, odrađenih aktivnosti, planiranih do kraja 2011. godine, te novih zahtjeva za 2012. godinu.
- Osmi i zadnji “*Project Review and Steering Group Meeting*” u 2011. godini održan je 10. studenog u Zagrebu, uz nazočnost direktora *Single Sky Directorate* iz EUROCONTROL-a. Razgovarano je o trenutnom statusu projekta, te o zahtjevima Agencije za 2012. godinu.

Uz navedeno, 26. i 27. siječnja 2011. godine održana je dvodnevna radionica s temom FUA, koja je uključivala prezentacije LARA i PRISMIL alata EUROCONTROL-a. U Zadru je 23. i 24. veljače 2011. godine održan dvodnevni “*Runway Safety Seminar*”, a na tromjesečnom *secondment*-u u EUROCONTROL-u 2011. godini boravila su 3 radnika Agencije, te 1 predstavnik MORH-a.

6. RESURSI ZA RAD AGENCIJE U 2011. GODINI

U 2011. godini, Agencija je osigurala potrebne financijske, materijalne i ljudske resurse za izvršenje Godišnjeg programa rada.

6.1 Financijski resursi

Tijekom 2011. godine, u potpunosti je osiguran kontroliran i stabilan sustav financiranja Agencije. Financijski resursi za rad Agencije bili su planirani Financijskim planom Agencije za 2011. godinu, odobrenom od Vlade Republike Hrvatske. U listopadu 2011. godine, Vijeće Agencije je donijelo Izmjene i dopune Financijskog plana Agencije za 2011. godinu, koje je odobrila Vlada Republike Hrvatske. Navedene izmjene i dopune napravljene su u skladu s potrebom detaljnijeg, sveobuhvatnijeg i realnijeg planiranja u cilju ostvarenja Godišnjeg programa rada Agencije za 2011. godinu, Programom mjera štednje Agencije za 2011. godinu te ostalih potreba proisteklih iz aktivnosti Agencije u 2011. godini.

Agencija je i za 2011. godinu donijela Program mjera štednje, u skladu sa stanjem financijskih sredstava i potrebe za nastavkom provođenja mjera štednje.

Mjere štednje utvrđene Programom mjera štednje za 2011. godinu bile su usmjerene na sljedeće aktivnosti:

1. provođenje restriktivne politike potrošnje s čvrstim rashodovnim ograničenjima;
2. pojačanje nadzora korištenja financijskih sredstava jačanjem internih nadzora radi preventivnog djelovanja, s ciljem što efikasnijeg korištenja financijskih sredstava;
3. usklađivanje potrošnje s ostvarivanjem prihoda;
4. osiguranje financijske likvidnosti neophodne za obavljanje djelatnosti, korištenjem dostupnih financijskih instrumenata i mjera.

Program mjera štednje utvrđuje niz područja s konkretnim mjerama štednje, zadaćama, izvršiteljima i rokovima za svako pojedino područje u kojem se troše ta sredstva.

U 2011. godini, Agencija je u cijelosti podmirila obvezu vraćanja pozajmice Hrvatskoj kontroli zračne plovidbe d.o.o., koja je zaprimljena temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske, u cilju podmirenja doprinosa (članarine) Europskoj organizaciji za sigurnost zračne plovidbe – EUROCONTROL, a koju Agencija podmiruje u ime Republike Hrvatske. Agencija je, u 2010. godini, sukladno svojim financijskim mogućnostima vratila 7.000.000 kn, dok je ostatak duga u iznosu od 3.000.000 kn vraćen tijekom prve polovine 2011. godine, u skladu sa sklopljenim dodatkom Ugovoru o kratkoročnoj pozajmici.

Može se reći kako su raspoloživi financijski resursi Agencije, u 2011. godini, bili dostatni za obavljanje svih poslova iz nadležnosti Agencije i podmirenje dospjelih obveza, uz istovremeno osiguranje financijske stabilnosti i likvidnosti. Iz navedenog se može zaključiti kako je Agencija u potpunosti stabilizirala svoje financijsko poslovanje u poslovnoj 2011. godini.

Godišnje financijsko izvješće za 2011. godinu (Izveštaj o prihodima i rashodima neprofitnih organizacija, Bilanca neprofitne organizacije i Bilješke uz financijske izvještaje) dostavljeno je nadležnim institucijama, Financijskoj Agenciji i Državnom uredu za reviziju.

Financijsko izvješće Agencije za 2011. godinu sastavni je dio ovoga Izvješća.

6.2 Materijalni resursi

Osiguranje materijalnih resursa je jedan od temeljnih preduvjeta za uspješno obavljanje djelatnosti Agencije. U 2011. godini, potrebe za materijalnim resursima Agencije su osigurane planiranjem dostatnih sredstava za nabavu materijalnih resursa neophodnih za obavljanje djelatnosti Agencije. Materijalni resursi Agencije za 2011. godinu bili su predviđeni Godišnjim programom rada, a u skladu s Financijskim planom i Planom nabave za 2011. godinu. Pored toga, Investicijskim planom za 2011. godinu bila su planirana značajna sredstva za materijalne resurse u cilju povećanja i unaprjeđenja administrativnih i tehničkih kapaciteta Agencije, realizacijom projekta IPA 2009.

Od značajnijih materijalnih resursa koji su osigurani u 2011. godini, za izdvojiti je sljedeće:

- nabava 4 službena vozila putem operativnog *leasing-a*;
- nabava radnih odijela – 40 kompleta za inspektore;
- povećanje postojećeg poslovnog prostora u najmu (1.037,63 m²) za 333,19 m² (ukupno 1.370,82 m²);
- nabava uredske oprema i namještaja za novozaposlene radnike;

Izmjenama i dopunama Investicijski plan Agencije smanjen je za 89,36%. Tijekom 2011. godine, kao rezultat kašnjenja u provođenju natječajne procedure za nabavu računalne opreme u projektu IPA 2009, nije ostvarena planirana nabava računalne opreme. Slijedom toga smanjene su investicije za opremu iz sredstava EU, te vlastitih sredstava Agencije kojima se trebala financirati nacionalna komponenta projekta. Jednako tako, nisu nabavljeni računalni programi za tu opremu, a povećane su stavke za nabavu računalne opreme iz vlastitih izvora, čime je osigurana neophodna računalna oprema za nove radnike i za zamjenu one koja je tijekom godine dotrajala. U tom cilju, izrađena je analiza stanja i izvršena nabava najneophodnije informatičke opreme, dok je zamjena stare informatičke opreme odgođena do implementacije projekta IPA 2009. Tako je tijekom 2011. godine izvršena nabava 3 uredska računala, 5 monitora, 4 prijenosna računala, te 1 fax uređaj.

Uz povećanje poslovnog prostora u najmu, izvršeno je preuređenje poslovnog prostora i opremanje ureda nužno potrebnim namještajem za stvaranje preduvjeta za rad novih novozaposlenih radnika Agencije. Nabava uredskog materijala i sitnog inventara svedena je na najmanju moguću mjeru, uz racionalno korištenje istog.

Pri nabavi materijalnih resursa postupalo se sukladno odgovarajućim zakonskim propisima koji reguliraju područje javne nabave.

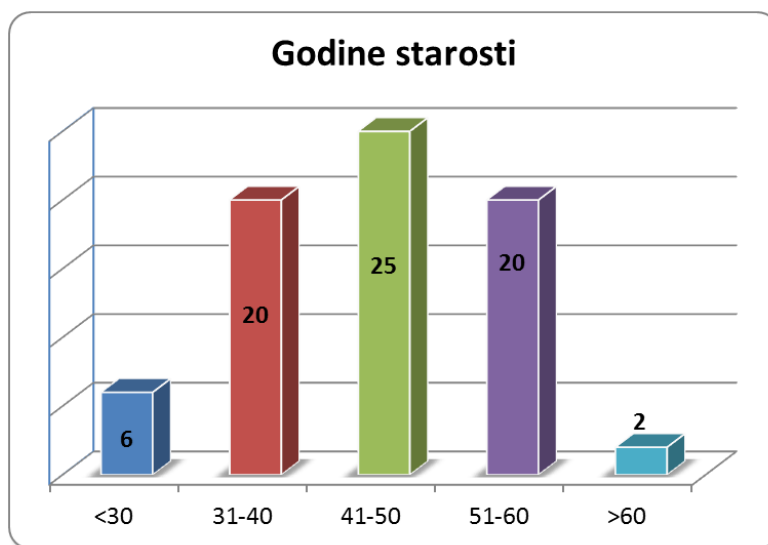
Programom mjera štednje za 2011. godinu nastavljen je kontinuitet racionalnog odnosa prema materijalnim resursima, a u cilju smanjenja troškova poslovanja Agencije. Postojeći materijalni resursi su tijekom 2011. godine korišteni na krajnje racionalan način, u cilju smanjenja troškova poslovanja Agencije. I pored određenih ograničenja u raspolaganju materijalnim resursima, iz razloga provođenja mjera štednje, može se reći kako su raspoloživi materijalni resursi u 2011. godini, bili dostatni za obavljanje svih poslova iz nadležnosti Agencije.

6.3 Ljudski resursi

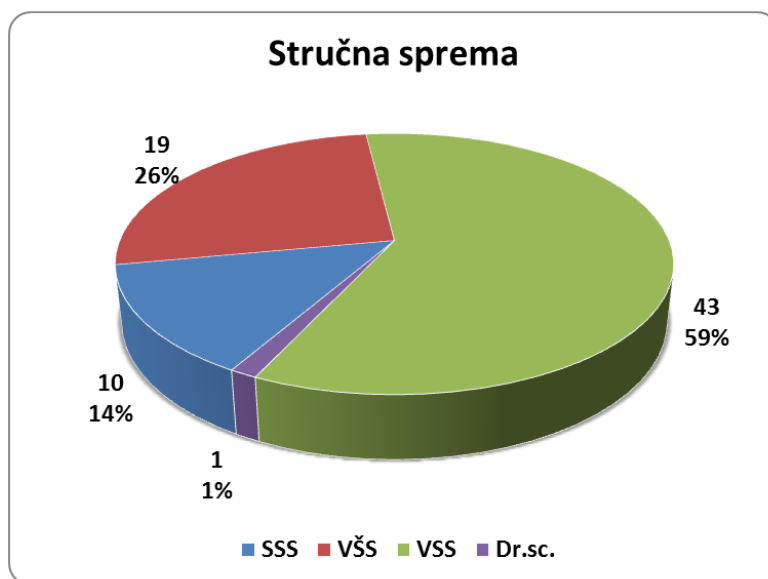
Sukladno odredbama članka 5. stavka 16. Zakona, Agencija je obvezna zaposliti i održavati dovoljan broj stručnog osoblja, u cilju osiguravanja obavljanja svih poslova koji proizilaze iz nadležnosti Agencije utvrđenih Zakonom i podzakonskim propisima. U 2011. godini, Agencija je zaposlila 9 novih radnika. Stalno povećanje opsega i vrste poslova iz nadležnosti Agencije, obveza otklanjanja velikog broja nalaza utvrđenih EASA, ICAO, ECAA i FAA nadzorima/inspekcijama/procjenama, izrada nacрта podzakonskih propisa kojima se preuzima pravna stečevina Europske unije, izrada nedostajuće regulative radi usklađivanja s ICAO aneksima, provedba

razvojnih projekata Agencije, te obavljanje nadzora sigurnosti u svrhu osiguravanja primjene sigurnosnih standarda i obavljanje inspekcijskih poslova, iziskivalo je potrebu zapošljavanja odgovarajućeg broja stručnog osoblja, te obvezu njihovog permanentnog stručnog usavršavanja. Tijekom 2011. godine, došlo je i do prestanka radnog odnosa za 2 radnika Agencije, i to inspektora – TECH koji je zatražio sporazumni raskid radnog odnosa s Agencijom, i inspektora – SEC radi odlaska u mirovinu. Krajem 2011. godine, tragično je preminuo šef Odjela generalne avijacije. Na kraju 2011. godine, Agencija je zapošljavala 73 radnika u stalnom radnom odnosu.

Starosna i obrazovna struktura radnika Agencije su povoljni faktori koji osiguravaju uspješno izvršenje poslova iz nadležnosti Agencije, a prikazane su u tablicama koje slijede.

Slika 11: Starosna struktura

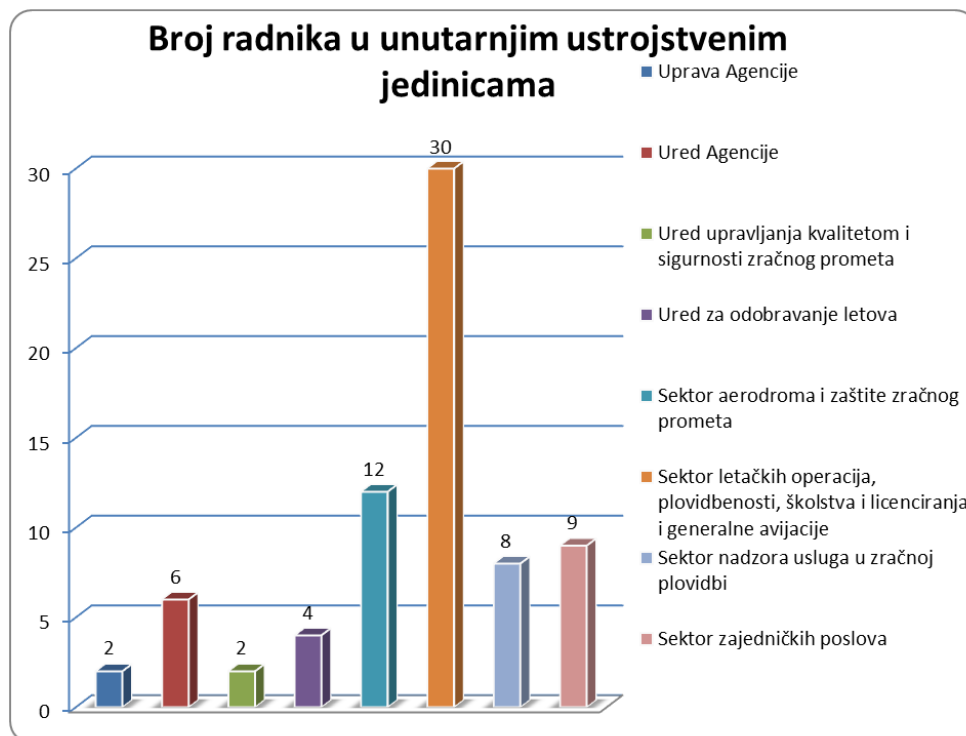
Slika 12: Obrazovna struktura

Na slici koja slijedi prikazan je odnos broja radnika prema spolu. Veliki broj žena nalazi se na najodgovornijim i rukovodećim radnim mjestima u Agenciji.

Slika 13: Broj radnika prema spolu

Broj zaposlenih radnika u unutarnjim ustrojstvenim jedinicama Agencije odražava stanje potreba za obavljanjem poslova iz nadležnosti Agencije u prethodnom razdoblju. Sektor letačkih operacija, plovidbenosti, školstva i licenciranja i generalne avijacije je najsloženija unutarnja ustrojstvena jedinica Agencije, s najvećim brojem zaposlenih radnika.

Slika 14: Broj zaposlenih radnika u unutarnjim ustrojstvenim jedinicama

Agencija je tijekom 2011. godine, za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti, koristila i vanjske usluge angažiranjem vanjskih stručnih suradnika. Angažiranje vanjskih stručnih suradnika u skladu je sa strategijom Agencije da za djelatnosti za koje nema ekonomskog opravdanja obavljati ih vlastitim resursima, Agencija će

koristiti vanjske usluge. Tako je, za potrebe obavljanja poslova u Sektoru letaćkih operacija, plovidbenosti, školstva i licenciranja i generalne avijacije bilo angažirano 2 stalna i 4 povremena vanjska stručna suradnika. Za potrebe obavljanja poslova nadzora u Sektoru aerodroma i zaštite zračnog prometa, povremeno je bilo angažirano 3 vanjska stručna suradnika. Isto tako, za potrebe obavljanja jednokratnih poslova za koje u Sektoru nadzora usluga u zračnoj plovidbi nema ljudskih resursa (poslovi zrakoplovne meteorologije), Agencija je povremeno angažirala 2 vanjska stručna suradnika. Dodatno, za administrativne poslove vezane uz registar zrakoplova i prevođenje propisa, Agencija je koristila usluge Student servisa, angažiranjem 3 studenta.

Za potrebe provođenja ispita i provjera, Agencija je ustanovila liste stručnjaka - ispitivača koje koristi za sljedeća područja:

1. Stručnjaci – za organizaciju, administraciju i nadzor teorijskih ispita za pilote aviona i pilote helikoptera:
  - Ukupno: 7
2. Stručnjaci – ispitivači za provjeru stručne sposobnosti i provjere praktične osposobljenosti za pilote aviona i pilote helikoptera:
  - Flight Examiner for PPL (A): 11
  - Flight Examiner for CPL (A): 8
  - Flight Instructor Examiner (A): 3
  - Instrument Rating Examiner (A): 3
  - Class Rating Examiner (A): 4
  - Type Rating Examiner + Synthetic Flight Examiner (A): 28
  - Flight Examiner for PPL (H): 1
  - Flight Examiner for CPL (H): 1
  - Flight Instructor Examiner (H): 1
  - Instrument Rating Examiner (H): 0
  - Type Rating Examiner + Synthetic Flight Examiner (H): 3
3. Stručnjaci – ispitivači za stjecanje dozvola i ovlaštenja pilota jedrilice:
  - Za teorijski ispit: 8
  - Za provjere praktične osposobljenosti: 7
4. Stručnjaci – ispitivači za stjecanje dozvola i ovlaštenja pilota parajedrilice:
  - Ukupno: 8
5. Stručnjaci – ispitivači za stjecanje dozvole i ovlaštenja pilota ovjesne jedrilice:
  - Ukupno: 2
6. Stručnjaci – ispitivači za stjecanje dozvole i ovlaštenja pilota slobodnog balona:
  - Ukupno: 0
7. Stručnjaci – ispitivači za stjecanje dozvole i ovlaštenja pilota mikrolakog zrakoplova:
  - Ukupno: 1
8. Stručnjaci – ispitivači za stjecanje dozvola i ovlaštenja padobranca:
  - Ukupno: 9
9. Stručnjaci – ispitivači za teorijske ispite kontrolora zračnog prometa i kontrolora zračnog prometa - studenta:
  - Ukupno: 84
10. Stručnjaci – ispitivači kontrolora zračnog prometa:
  - Ukupno: 32

11. Stručnjaci – ispitivači za Part-66 dozvole za održavanje zrakoplova:
  - Ukupno: 17
12. Stručnjaci – ispitivači za stjecanje dozvola i ovlaštenja osoblja koje obavlja poslove od značaja za sigurnost zračnog prometa:
  - Teorijski i praktični ispit: 48
13. Stručnjaci za usuglašavanje ocjene zdravstvene sposobnosti (Review):
  - Ukupno: 17
14. Stručnjaci za preispitivanje ocjene zdravstvene sposobnosti (Secondary Review):
  - Ukupno: 6

Stanje ljudskih resursa tijekom 2011. godine je, uz povećane napore svih zaposlenih radnika Agencije i angažiranje vanjskih stručnih suradnika i stručnjaka, omogućilo uspješno izvršenje svih poslova iz nadležnosti Agencije. No, sve veći opseg poslova vezan uz preuzimanje, implementaciju i provođenje pravne stečevine Europske unije, iziskuje potrebu daljnjeg zapošljavanja odgovarajućeg broja stručnog osoblja. Daljnje zapošljavanje u Agenciji temeljit će se, prije svega, prema potrebama razvoja djelatnosti i obavljanja poslova iz nadležnosti Agencije koji proizilaze iz odredbi međunarodnih sporazuma (ugovora) kojih je Republika Hrvatska potpisnica.

7. ZAKLJUČAK

Rad Agencije, u 2011. godini, bio je usmjeren na ostvarenje osnovnih ciljeva postavljenih u Godišnjem programu rada za 2011. godinu. Postavljeno je ukupno 8 osnovnih ciljeva Agencije, koji predstavljaju nastavak nastojanja Agencije za kontinuiranim povećanjem sposobnosti i kapaciteta za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti.

U 2011. godini, Agencija je provodila nadzor sigurnosti nad zrakoplovnim subjektima, te licenciranje i certificiranje istih, kao redovite aktivnosti. Navedene aktivnosti se sustavno provode kao primarna djelatnost Agencije, u cilju utvrđivanja udovoljavanja uvjetima za sigurno odvijanje civilnog zračnog prometa. Isto tako, poslovi vođenja Hrvatskog registra civilnih zrakoplova i odobravanje letova su obavljani redovito na zahtjev zrakoplovnih subjekata, u skladu s odredbama Zakona. Nadalje, aktivnosti Agencije u području zaštite civilnog zračnog prometa bile su fokusirane na nadzor primjene mjera zaštite civilnog zračnog prometa i kontrolu kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa, unaprijeđenje i usklađenje zakonodavnog okvira Republike Hrvatske u domeni zaštite civilnog zračnog prometa s europskim regulatornim aktima te međunarodnim standardima i praksom, nadzor provedbe Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog prometa, normativno uređenje sustava zaštite civilnog zračnog prometa i suradnju s tijelima koja čine sustav zaštite civilnog zračnog prometa, kao glavnim aktivnostima koje omogućavaju uspješnu operativnu implementaciju Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog prometa.

Agencija je, i pored ne postojanja jasnih kriterija, nastavila provoditi aktivnosti vezane na stvaranje pretpostavki za zatvaranje II faze ECAA Sporazuma. Tijekom 2011. godine, izrađeni su gotovo svi nacrti prijedloga podzakonskih propisa koji su sadržani u Aneksu I ECAA Sporazuma, a odnose se na II fazu ECAA Sporazuma. Pored toga, rad Agencije na izradi prijedloga podzakonskih propisa bio je usmjeren i na izradu regulative u području aerodroma i generalne avijacije, u cilju daljnjeg usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije i međunarodnim standardima i preporučenim praksama.

Vezano uz prethodno navedeno, Agencija je aktivno sudjelovala u procesu implementacije projekata utvrđenih Lokalnim planom implementacije jedinstvenog europskog neba - LSSIP, u okviru svojih nadležnosti i obveza.

Aktivnosti Agencije, usmjerene na otklanjanje preostalih nalaza iz prethodnih audita Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) i Europske agencije za sigurnost zračnog prometa (EASA) uspješno su nastavljene i u 2011. godini, provedbom planova korektivnih mjera. Početkom 2011. godine, Republici Hrvatskoj je dodijeljena FAA Kategorija 1. Dodjela Kategorije 1 je rezultat prethodnog rada Agencije kojim je potvrđeno da je Agencija sposobna nadzirati sigurnost civilnog zračnog prometa sukladno međunarodnim standardima i preporučenim praksama. Kategorija 1 ima neposredan gospodarski učinak na hrvatske zračne prijevoznike i zračne luke, jer omogućava uspostavu direktnih letova i *code share*-a sa Sjedinjenim Američkim Državama.

U 2011. godini, Agencija je nastavila provoditi aktivnosti prema zrakoplovnim subjektima u formi radionica, prezentacija, foruma, obuka, tečajeva, radnih sastanaka, koordinacija, informiranja i drugih aktivnosti koje su imale za cilj unaprijeđenje komunikacije i informiranja zrakoplovne industrije oko primjene novih propisa, te promicanje sigurnosti zračnog prometa. Navedenim aktivnostima se svim subjektima u civilnom zračnom prometu pružaju potrebne informacije i olakšava ispunjenje potrebnih standarda za obavljanje njihove djelatnosti.

Tijekom 2011. godine, Agencija je aktivno surađivala s tijelima državne uprave, prije svega s Ministarstvom i Agencijom za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda zrakoplova, a koja su uz Agenciju, tijela nadležna za

civilno zrakoplovstvo u Republici Hrvatskoj, sukladno odredbama Zakona. Na međunarodnom planu, Agencija je sudjelovala na redovitim sastancima i aktivnostima međunarodnih organizacija i institucija s područja zračnog prometa, u radu njihovih stručnih tijela i radnih skupina te je ostvarivala suradnju s inozemnim tijelima nadležnim za civilni zračni promet.

Projekt suradnje s Europskom organizacijom za sigurnost zračne plovidbe – EUROCONTROL provodio se sukladno revidiranom Planu upravljanja projektom za 2011. godinu.

Školovanje i stručno usavršavanje radnika Agencije se provodilo sukladno Planu školovanja za 2011. godinu, odnosno potrebama Agencije. Pri tome su korišteni svi dostupni oblici školovanja, od internih i vanjskih školovanja provedenih od strane ovlaštenih organizacija/školskih centara, pa sve do subvencioniranih školovanja ponuđenih od strane raznih organizacija i institucija iz područja zračnog prometa.

U 2011. godini, u potpunosti je osiguran kontroliran i stabilan sustav financiranja Agencije, te potrebni financijski, materijalni i ljudski resursi za izvršenje Godišnjeg programa rada.

Neprekidno održavanje i unaprijeđenje Sustava upravljanja kvalitetom i implementacija Sustava upravljanja sigurnošću bili su, kao i prethodnih godina, neizostavne aktivnosti Agencije u 2011. godini.

Iz postignutih rezultata rada, predstavljenih u ovom Izvešću, može se zaključiti da je Agencija ostvarila sve postavljene ciljeve predviđene Godišnjim programom rada za 2011. godinu. Slijedi tabelarni prikaz ostvarenja ciljeva Agencije u 2011. godini.

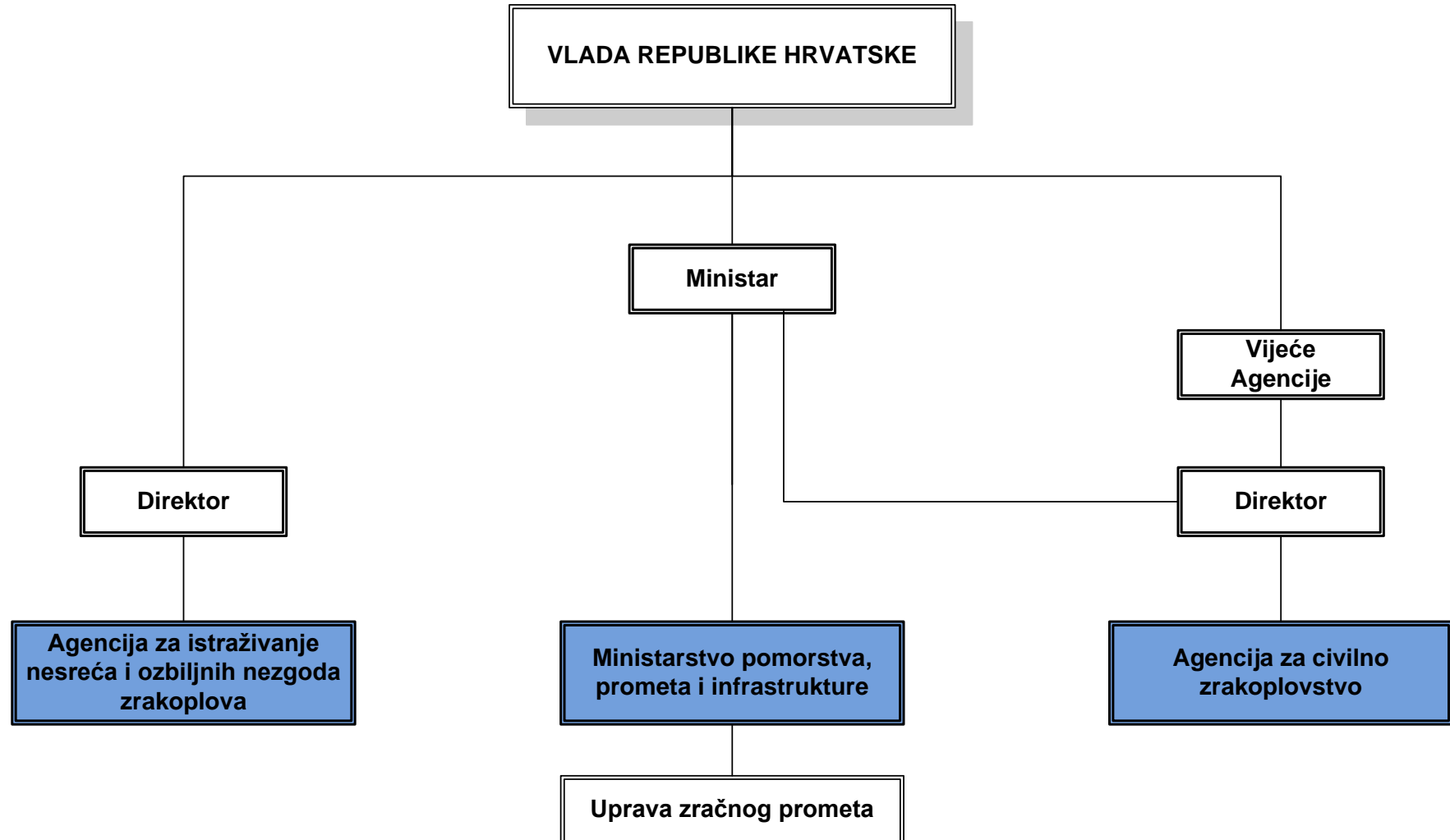
R.br.	Ciljevi Agencije u 2011. godini	Rezultat	Opis
1.	Primarna djelatnost Agencije: certifikacija, nadzor, licenciranje i.dr.	OSTVARENO	Osigurano redovito obavljanje poslova iz primarne djelatnosti Agencije.
2.	Faza II ECAA Sporazuma	OSTVARENO	Stvorene pretpostavke za zatvaranje II faze ECAA Sporazuma.
3.	LSSIP	OSTVARENO	Aktivnosti predviđene LSSIP-om provedene planiranom dinamikom.
4.	ICAO USOAP	DJELOMIČNO OSTVARENO	Sukladno Planu korektivnih mjera, zatvoreno je 38% nalaza iz nadležnosti Agencije.
5.	EASA standardizacija	OSTVARENO	Zatvoreni svi nalazi utvrđeni tijekom EASA standardizacijske inspekcije iz 2009. godine i 87% iz 2011. godine
6.	Odnosi sa industrijom	OSTVARENO	Osigurana kvalitetna komunikacija i informiranje zrakoplovne industrije oko primjene novih propisa.
7.	EUROCONTROL – Projekt suradnje	OSTVARENO	Projekt suradnje s EUROCONTROL-om proveden sukladno predviđenoj dinamici.
8.	Školovanje kadrova	OSTVARENO	Realizirano 80% planiranih školovanja.

Slika15: Tabelarni prikaz ostvarenja ciljeva Agencije u 2011. godini

REPUBLIKA HRVATSKA
TIJELA NADLEŽNA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO

ORGANIZACIJSKA KARTA

Croatian Civil Aviation Agency

